

พระบรมราชาโชวาท

“ประชาชนในที่บางส่วนนั้นไม่ทราบถึงกฎหมาย ด้วยเหตุที่เจ้าหน้าที่หรือฝ่ายปกครองไม่ได้มีโอกาสไปชี้แจง และประชาชนเหล่านั้นก็ไม่มีโอกาสที่จะทราบว่าเราจะวางหลักเกณฑ์ไว้อย่างไร อันนี้เป็นปัญหาใหญ่ที่จะให้ปกครองหรือความเรียบร้อยเกิดขึ้นได้ ก็ต้องนำความรู้ไปถึงประชาชน”

**นายพล บุติธรรมดำรง
อัยการสูงสุด**

**แนวนโยบายบริหารราชการด้านการคุ้มครองสิทธิ
และช่วยเหลือทางกฎหมายแก่คนไทยในต่างประเทศ**

“ ในด้านการคุ้มครองสิทธิของคนไทยในต่างประเทศจะให้ความร่วมมือทั้งด้านการร่วมปฏิบัติหน้าที่และให้คำปรึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองแรงงานไทยในต่างประเทศ เพื่อให้คนไทยหรือแรงงานไทยได้รับสิทธิประโยชน์อย่างเป็นธรรม ”

รายนามคณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา :

ดร. วิชช์	จีระแพทย์	อธิบดีอัยการฝ่ายช่วยเหลือทางกฎหมาย
นายดำเกิง	บุรณกนิษฐ์	รองอธิบดีอัยการฝ่ายช่วยเหลือทางกฎหมาย
นายวิษณุ	ปุตรระเศรณี	รองอธิบดีอัยการฝ่ายช่วยเหลือทางกฎหมาย

หัวหน้าคณะผู้จัดทำ :

ดร.อุทัย	อาทิเวช	อัยการผู้เชี่ยวชาญ รักษาการแทน อัยการพิเศษฝ่ายคุ้มครองสิทธิประชาชน ระหว่างประเทศ
----------	---------	--

คณะผู้จัดทำ :

1. นางสาวพรทิพย์ ปรียาคนิตพงศ์ อัยการอาวุโส
2. นายวีรยุทธ เนติวุฒิมงคล อัยการจังหวัดประจำกรม
3. ดร.สุปราณี เกียรติคงยิ่ง อัยการจังหวัดประจำกรม
4. ดร.ธนกร วรปรัชญากุล อัยการประจำกอง
5. นางสาวรินฤทัย ชัชวาลวงศ์ อัยการประจำกอง
6. นายทวีศักดิ์ ธรรมศักดิ์ นิติกร 7
7. นางสาวสุชาดา ดันตีสิริเสถียร เจ้าหน้าที่บริหารงานธุรการ 6
8. นายรวีกร อธิคมวรดิถก เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ 5
9. นางสาวสุนิษา หิตทอง พนักงานเครื่องคอมพิวเตอร์
10. นางสาววารุณี ยศศรี เจ้าหน้าที่เว็บไซต์ไซน์เนอร์
11. นางสาวจันทร์จิรา เครือตัน เจ้าหน้าที่ล่าม

คำนำ

ตามที่สำนักงานอัยการสูงสุดได้อนุมัติให้สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน (สคช.) ดำเนินโครงการอัยการอาสาเคลื่อนที่คุ้มครองสิทธิประชาชนระหว่างประเทศเพื่อฝึกอบรมเผยแพร่ช่วยเหลือและคุ้มครองสิทธิทางกฎหมายแก่ประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ โดยดำเนินการตามโครงการร่วมกับ สคช.เขต สคช.จังหวัด และ สคช.จังหวัดสาขา ในพื้นที่ สคช.เขต 4 เขต 5 เขต 8 เขต 9 สคช.จังหวัดอุดรธานี สคช.จังหวัดเชียงใหม่ สคช.จังหวัดสุราษฎร์ธานี สคช.จังหวัดสาขาเกาะสมุย สคช.จังหวัดภูเก็ต และ สคช.จังหวัดสงขลา นั้น สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน จึงได้จัดทำหนังสือกฎหมายนำรู้สำหรับคนไทยที่สมรสกับคนต่างชาติ เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายและคุ้มครองสิทธิผลประโยชน์ของคนไทยซึ่งมีคู่สมรสเป็นคนต่างชาติรวมทั้งคู่สมรสและบุตร

หนังสือกฎหมายนำรู้สำหรับคนไทยที่สมรสกับคนต่างชาตินี้มีเนื้อหาครอบคลุมในเรื่องกฎหมาย<u>คนไทยที่สมรสกับคนต่างชาติรวมทั้งคู่สมรสและบุตรควรรู้ไว้ เพื่อคุ้มครองและปกป้องสิทธิประโยชน์ของตนเอง

สำนักงานอัยการสูงสุดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเนื้อหาและข้อมูลที่รวบรวมไว้ในหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อคนไทยที่สมรสกับคนต่างชาติรวมทั้งคู่สมรสและบุตรในการปกป้องคุ้มครองสิทธิและผลประโยชน์ของตนเองต่อไป

สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคุ้มครองสิทธิประชาชนระหว่างประเทศ

สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

สำนักงานอัยการสูงสุด

สารบัญ

	หน้า
สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคุ้มครองสิทธิประชาชนระหว่างประเทศ	1
คำถาม - คำตอบ ปัญหากฎหมายที่ควรรู้สำหรับคนไทยในต่างแดน	
❖ หมวดครอบครัว	5
❖ หมวดมรดก	19
❖ หมวดกู้ยืม คำประกัน จำน่า จำนอง	28
❖ หมวดการเกณฑ์ทหาร	30
❖ หมวดอสังหาริมทรัพย์	38
❖ หมวดสัญชาติ และคนเข้าเมือง	42
❖ หมวดเบ็ดเตล็ด	50
คำถาม - คำตอบ ปัญหากฎหมายของคนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศเยอรมนี	
❖ หมวดทะเบียน ครอบครัว และบัตร	53
❖ หมวดที่ดิน	58
❖ หมวดครอบครัว มรดก และทรัพย์สิน	72
❖ หมวดความมั่นคงและความปลอดภัย หนังสือเดินทาง การเข้าเมือง และการขอยื่นต่อ	79
- คู่มือการขอได้มาซึ่งที่ดินของคนต่างด้าวโดยได้รับมรดกในฐานะ ที่เป็นทายาทโดยธรรม	86
- คู่มือการขอได้มาซึ่งที่ดินของคนไทยที่มีคู่สมรสเป็นคนต่างด้าว	94
- การกำหนดสิทธิในที่ดินของคนต่างด้าว	109
- สาระนั้นรู้เกี่ยวกับบทบาท อำนาจและหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน ของรัฐสภา	110

สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคุ้มครองสิทธิ

ประชาชนระหว่างประเทศ (สฝคป.)

สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน (สคช.)

สำนักงานอัยการสูงสุด

1. การจัดตั้ง สฝคป.

➤ เดิมทีสำนักงานอัยการสูงสุดได้มีคำสั่งที่ 251/2548 ลงวันที่ 2 มิถุนายน 2548 จัดตั้งศูนย์อัยการคุ้มครองสิทธิประชาชนระหว่างประเทศ(คอสป.)ในสังกัดสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน(สคช.) ตั้งแต่วันที่ 13 มิถุนายน 2548 ให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) เสนอนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการของสำนักงานอัยการสูงสุดในการคุ้มครองสิทธิประชาชนระหว่างประเทศ

(2) รับผิดชอบงานคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายรวมทั้งการเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายแก่คนไทยในต่างประเทศ และชาวต่างประเทศในประเทศไทย

(3) รับผิดชอบการตอบปัญหาทางกฎหมาย และเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายใน Web site

(4) รับผิดชอบงานด้านการพัฒนาส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิประชาชนระหว่างประเทศตามพันธกรณีที่ประเทศไทยมีอยู่ตามกฎหมายระหว่างประเทศ

(5) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประชาชนระหว่างประเทศ

(6) ปฏิบัติงานอื่นตามที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมาย

ต่อมาได้มีกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานอัยการสูงสุด(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 ข้อ 5 (24) (ง) จัดตั้งสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคุ้มครองสิทธิประชาชนระหว่างประเทศ (สฝคป.) ขึ้นในสังกัด สคช. โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

2 กฎหมายนำสำหรับคนไทยที่สมรสกับคนต่างชาติ

(1) รับผิดชอบงานคุ้มครองสิทธิประชาชนระหว่างประเทศของสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนตามที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด

(2) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

และให้มีการโอนงานทั้งปวงที่อยู่ในความรับผิดชอบของ ศอศป. ไปยัง สผคป. ตามคำสั่ง อส. ที่ 521/2549

2. เหตุผลและความจำเป็น

➤ สำนักงานอัยการสูงสุดมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนสิทธิเสรีภาพและผลประโยชน์ของประชาชน รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย เผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชนตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ.2546 ข้อ 3 (24)

➤ ปัจจุบันมีคนไทยเป็นจำนวนมากไปอยู่ต่างประเทศ ส่วนใหญ่ไปประกอบอาชีพ เช่น ขายแรงงาน เป็นกรรมกรก่อสร้าง เป็นลูกจ้างในกิจการต่างๆ เป็นแม่บ้าน ทำงานบ้าน บ้างก็ไปเปิดกิจการร้านค้าหรือประกอบธุรกิจ บ้างก็ทำการสมรสหรืออยู่กินฉันสามีภริยากับชาวต่างประเทศ

➤ คนไทยจำนวนไม่น้อยประสบปัญหาในด้านกฎหมาย เช่น ปัญหาเรื่องการทำนิติกรรมสัญญากับผู้จัดหางานที่มักถูกเอารัดเอาเปรียบขณะเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ปัญหาเรื่องสิทธิในครอบครัวเมื่อต้องสมรสกับคนต่างด้าวปัญหากับนายจ้างในต่างประเทศ ปัญหาเรื่องมรดก และการถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินรวมทั้งปัญหาการถูกดำเนินคดีในต่างประเทศ เป็นต้น

➤ คนต่างประเทศในประเทศไทยที่มาท่องเที่ยว มาประกอบอาชีพหรือพำนักอาศัยในประเทศไทยแต่งงานกับหญิงไทย มีครอบครัวอยู่ในประเทศ บางครั้งก็ประสบปัญหาทางกฎหมายต่าง ๆ หรือต้องการพึ่งพาบริการทางกฎหมายจากรัฐแต่ไม่ทราบจะไปติดต่อขอรับคำปรึกษาได้ที่ไหน

➤ ปัจจุบันประเทศไทยมีพันธกรณีตามอนุสัญญาและกติการะหว่างประเทศทางด้านสิทธิมนุษยชนหลายฉบับซึ่งสำนักงานอัยการสูงสุดมีหน้าที่ต้องดูแลสิทธิและประโยชน์ของประชาชนที่อยู่ทั้งในและต่างประเทศให้เป็นไปตามพันธกรณีดังกล่าว

➤ สำนักงานอัยการสูงสุดตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้นจึงมีคำสั่งให้ตั้งสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคุ้มครองสิทธิประชาชนระหว่างประเทศขึ้นมาเพื่อคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่คนไทยและคนต่างชาติดังกล่าว

3. อำนาจหน้าที่ของ สผคป.

➤ จัดบริการให้ความรู้ทางกฎหมาย ตอบปัญหาและให้คำแนะนำด้านกฎหมายในลักษณะคลินิกกฎหมายสัญจร ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

➤ ตอบปัญหากฎหมายทางอินเทอร์เน็ตแก่คนไทยในต่างแดนและชาวต่างประเทศในประเทศไทย

➤ เป็นคลินิกกฎหมายในประเทศที่ชาวต่างประเทศสามารถเดินเข้ามาขอรับคำปรึกษาทางกฎหมายได้

➤ ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่คนไทยที่ต้องคดีในต่างแดนโดยร่วมมือกับกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงานหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

➤ คุ้มครองสิทธิประชาชนชาวไทยทั้งในและต่างประเทศ และชาวต่างประเทศในประเทศไทยตามกฎหมายระหว่างประเทศทางด้านสิทธิมนุษยชน

4 กฎหมายนำสำหรับคนไทยที่สมรสกับคนต่างชาติ

4. ช่องทางและวิธีการในการขอรับบริการ

- ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์(e-mail) มาถามปัญหาได้ที่ humanrights@ago.go.th
- คลิก เข้าไปหาข้อมูลใน website : www.humanrights.ago.go.th
- เขียนจดหมายและส่งไปรษณีย์เข้ามาถามและปรึกษาปัญหากฎหมายตามที่อยู่ข้างล่าง
- เดินทางมาพบพนักงานอัยการที่สำนักงานด้วยตนเองเพื่อขอรับคำปรึกษา
- โทรศัพท์มาปรึกษาปัญหาทางกฎหมายได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 0-2515-4061 และ 0-2515-4792 ถ้าโทร ฯ จากต่างประเทศกด 662 ก่อน
- ติดต่อทางโทรสารได้ที่หมายเลข 0-2515-4792

5. ที่อยู่หรือสถานที่ตั้งของ สผคป.

- สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคุ้มครองสิทธิประชาชนระหว่างประเทศ (สผคป.) สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน (สคช.) ชั้น 2 สำนักงานอัยการสูงสุด อาคารถนนรัชดาภิเษก ถนนรัชดาภิเษก แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900

คำถาม - คำตอบ ปัญหากฎหมายที่ควรรู้สำหรับ คนไทยในต่างแดน

หมวดครอบครัว

1. หญิงไทยแต่งงานจดทะเบียนที่ประเทศไทยเมื่อมาอยู่ที่ฮ่องกง สามีที่อยู่เมืองไทยมีภรรยาใหม่และแยกกันอยู่กับสามี (7-8 ปีแล้ว) แต่เมื่อขอหย่าสามีไม่ยอมหย่าและยังเรียกร้อยเงิน 200,000 บาท เมื่อเสนอให้ 100,000 บาท สามีไม่ยอม จะทำอย่างไร ฟ้องหย่าที่ประเทศไทยได้หรือไม่

ตอบ การแยกกันอยู่หรือทิ้งร้างเป็นเหตุหย่าได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์สามารถฟ้องหย่าได้ที่ประเทศไทย หากยากจนไม่มีค่าทนายสามารถขอความช่วยเหลือจากทนายความอาสาของ สคช. สำนักงานอัยการสูงสุด ตามภูมิลำเนาที่สามีมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

2. หญิงไทยซึ่งสมรสกับชายไทยไปคลอดบุตรในฮ่องกง บุตรไม่มีบัตรประชาชน จะทำอย่างไร

ตอบ ให้นำหลักฐานการเกิดไปแจ้งเกิดในประเทศไทย เพื่อนำชื่อเข้าทะเบียนบ้าน จะได้ขออนุญาตบัตรประชาชนได้ต่อไป

3. หญิงไทยได้สามีไทยไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน มีบุตรด้วยกันจะทำอย่างไร จะให้บิดารับรองบุตรได้

ตอบ หากกลับไปเมืองไทยให้บิดาไปขอจดทะเบียนรับรองบุตรที่อำเภอ หากอำเภอไม่จัดให้โดยอ้างว่าเด็กยังเป็นผู้เยาว์ ให้อำเภอปฏิเสธเป็นหนังสือ เพื่อจะได้มีเหตุข้อโต้แย้งที่จะไปยื่นต่อศาลขอให้ศาลมีคำสั่งรับรองเด็กเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายต่อไป

6 กฎหมายนำสำหรับคนไทยที่สมรสกับคนต่างชาติ

4. สามีคนไทยไม่ยอมจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดู จะทำอย่างไร

ตอบ สามารถว่าจ้างทนายความฟ้องร้องเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูได้ตามกฎหมาย

5. แต่งงานแล้วที่เมืองไทย แต่เมื่อมาฮ่องกงได้สามีใหม่เป็นชาวฮ่องกง ทรัพย์สินที่มีมาก่อนจดทะเบียนสมรสกับสามีคนไทยจะแบ่งกันอย่างไร

ตอบ ทรัพย์สินซึ่งเป็นสินเดิมของหญิงซึ่งได้มาก่อนสมรสให้เป็นของหญิง ไม่ต้องนำมาแบ่งระหว่างกัน ส่วนทรัพย์สินที่ได้มาระหว่างสมรสให้เป็นของชายและหญิงเป็นส่วนที่ต้องนำมาแบ่งเมื่อหย่ากัน

6. หญิงไทยอยู่กับสามีคนไทยในฮ่องกงโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรส มีบุตร 8 ขวบต่อมาสามีซึ่งอยู่ฮ่องกงมีภรรยาใหม่ แต่ได้ทำหนังสือจะส่งเงินช่วยเหลือบุตร เดือนละ 500 เหรียญฮ่องกง แต่ก็ไม่ได้ส่งเงินช่วยเหลือ ทำอย่างไรจึงจะทำให้สามีส่งเงินช่วยเหลือเลี้ยงดูบุตร

ตอบ ให้เจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศช่วยเรียกมาไกล่เกลี่ย ขอให้สามีช่วยเหลือจ่ายค่าเลี้ยงดูบุตรตามสัญญา หากไม่ปฏิบัติตามสามารถฟ้องเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรที่ศาลไทยได้

7. ปัญหาเรื่องสามีที่เป็นคนมาเก๊าซึ่งอยู่กินฉันสามีภรรยา กับหญิงไทย โดยจดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมายของเมืองมาเก๊า ต่อมาสามีแอบเลี้ยงดูหญิงอื่นเป็นภรรยา จึงต้องการหย่าและขอค่าอุปการะเลี้ยงดูโดยมีบุตรด้วยกันหนึ่งคน ระหว่างอยู่กินเป็นสามีภรรยามีบ้านหนึ่งหลัง โดยภรรยาคนไทยไม่ได้ประกอบอาชีพ ส่วนสามีรับราชการเป็นเจ้าพนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมืองของมาเก๊า เคยเรียกร้องกับสามีว่าต้องการบ้านที่ใช้อาศัยร่วมกันเป็นกรรมสิทธิ์ของภรรยาผู้เดียวและ

ขอค่าเลี้ยงดู สามีเคยตกลงยินยอมและได้ย้ายตนเองออกไปจากบ้านไปอยู่กับภรรยาใหม่ แล้วต่อรองว่าเงินค่าเลี้ยงดูไม่สามารถจ่ายให้ภรรยาได้เท่าที่ต้องการ เพราะตนเองมีค่าใช้จ่ายเรื่องที่อยู่ใหม่และค่าเลี้ยงดูภรรยาและบุตรที่เกิดกับภรรยาใหม่ จึงปรึกษาว่าจะมีวิธีการเรียกร้องได้อย่างไร

ตอบ ฟ้องร้องค่าอุปการะเลี้ยงดูตามกฎหมายฮ่องกง หรืออาจหาคนกลางช่วยไกล่เกลี่ยประนีประนอมเรื่องค่าอุปการะเลี้ยงดู

8. มีผู้ขอรับคำปรึกษาว่าตนได้จดทะเบียนสมรสกับสามีที่ประเทศไทย และต่อมาตนได้เดินทางมาทำงานที่ฮ่องกงด้วยความสมัครใจ และด้วยความยินยอมของสามี ต่อมาเมื่อตนเองเดินทางกลับมาประเทศไทย พบว่าสามีได้ออกจากบ้านพักที่เดิมได้อาศัยอยู่ร่วมกันกับตน โดยชาวบ้านที่อยู่บริเวณดังกล่าวแจ้งว่าสามีได้ภรรยาใหม่และได้ย้ายออกจากบ้านพักไปอยู่กับภรรยาใหม่ทีอื่น ซึ่งไม่ทราบว่าเป็นที่ใด แต่สามีไม่ได้ย้ายชื่อออกจากทะเบียนบ้านโดยยังคงมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านที่อยู่ร่วมกับตนอยู่เช่นเดิม ขณะนี้ตนต้องการที่จะจดทะเบียนหย่ากับสามีแต่ตามหาสามีไม่พบ ตนจะต้องทำอะไรบ้างจึงจะจดทะเบียนหย่าขาดจากสามีได้

ตอบ เหตุที่จะสามารถฟ้องหย่ากันนั้น มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1516 ซึ่งบัญญัติว่า เหตุฟ้องหย่ามีดังต่อไปนี้

(1) สามีอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหญิงอื่นชั้นภรรยาหรือภริยามีชู้ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(2) สามีหรือภริยาประพฤติชั่ว ไม่ว่าจะความประพฤติชั่วนั้นจะเป็นความผิดอาญาหรือไม่ ถ้าเป็นเหตุให้อีกฝ่ายหนึ่ง

(ก) ได้รับความอับอายขายหน้าอย่างร้ายแรง

(ข) ได้รับความดูถูกเกลียดชังเพราะเหตุที่คงเป็นสามีหรือภริยาของฝ่ายที่ประพฤติชั่วอยู่ต่อไป หรือ

(ค) ได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินควร เมื่อเอาสภาพฐานะ และความเป็นอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยามาคำนี้ประกอบอีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(3) สามีหรือภริยาทำร้าย หรือทรมานร่างกายหรือจิตใจ หรือหมิ่นประมาทหรือเหยียดหยามอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุพการีของอีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งนี้ ถ้าเป็นการร้ายแรง อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้

(4) สามีหรือภริยาจงใจละทิ้งร้างอีกฝ่ายหนึ่งไปเกินหนึ่งปี อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้

(4.1) ภริยาหรือสามีต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก และได้จำคุกเกินหนึ่งปีในความผิดที่อีกฝ่ายหนึ่งมิได้มีส่วนก่อให้เกิดการกระทำความผิดหรือยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดนั้นด้วย และการเป็นสามีภริยากันต่อไปจะเป็นเหตุให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินควร อีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้

(4.2) สามีและภริยาสมัครใจแยกกันอยู่เพราะเหตุที่ไม่อาจอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยาได้โดยปกติสุขตลอดมาเกินสามปี หรือแยกกันอยู่ตามคำสั่งศาลเป็นเวลาเกินสามปี ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(5) สามีหรือภริยาถูกศาลสั่งให้เป็นคนสาบสูญ หรือไปจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นเวลาเกินสามปีโดยไม่มีใครทราบแน่ชัดว่าเป็นตายร้ายดีอย่างไร อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(6) สามีหรือภริยาไม่ให้ความช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูอีกฝ่ายหนึ่งตามสมควรหรือทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อการเป็นสามีหรือภริยากันอย่างร้ายแรง ทั้งนี้ ถ้าการกระทำนั้นถึงขนาดที่อีกฝ่ายหนึ่งเดือดร้อนเกินควรในเมื่อเอาสภาพ ฐานะ และความเป็นอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยามาคำนี้ประกอบอีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้

(7) สามีหรือภริยาวิกลจริตตลอดมาเกินสามปี และความวิกลจริตนั้นมีลักษณะยากจะหายได้ กับทั้งความวิกลจริตถึงขนาดที่จะทนอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยาต่อไปไม่ได้ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(8) สามีหรือภริยาผิดทนต์บนที่ทำให้ไว้เป็นหนังสือในเรื่องความประพฤติ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(9) สามีหรือภริยาเป็นโรคติดต่ออย่างร้ายแรงอันอาจเป็นภัยแก่อีกฝ่ายหนึ่งและโรคมีลักษณะเรื้อรังไม่มีทางที่จะหายได้ อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

(10) สามีหรือภริยามีสภาพร่างกายทำให้สามีหรือภริยานั้นไม่อาจร่วมประเวณีได้ตลอดกาล อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

การที่สามีของผู้มาขอคำปรึกษาสามีภริยาใหม่และได้ย้ายออกจากบ้านที่เคยอาศัยร่วมกับผู้มาขอคำปรึกษาไปอยู่ที่อื่นนั้น หากว่าผู้ขอคำปรึกษาไม่พยานยืนยันได้ว่าสามีของผู้ร้องขอสามีภริยาใหม่และได้ย้ายไปใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับภริยาใหม่จริง ข้อเท็จจริงดังกล่าวถือได้ว่าเป็นกรณีที่สามีของผู้ขอคำปรึกษาได้อุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหญิงอื่นฉันภริยา ซึ่งเป็นเหตุฟ้องหย่าได้ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1516 (1) ผู้มาขอคำปรึกษาจึงสามารถฟ้องหย่าสามีของตนได้

การฟ้องหย่า นั้น ต้องยื่นฟ้องต่อศาลที่สามีมียุติพลานอยู่ในเขตศาลหรือต่อศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 4 ที่บัญญัติว่า " เว้นแต่ว่าจะมีบทบัญญัติเป็นอย่างอื่น "

(1) คำฟ้องให้เสนอต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือต่อศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาลไม่ว่าจำเลยจะมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรหรือไม่

(2) คำร้องขอให้เสนอต่อศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาลหรือต่อศาลที่ผู้ร้องมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล

แม้ว่าสามีจะมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านที่เดิมอยู่ร่วมกับผู้มาขอคำปรึกษา ก็ตาม แต่ก็ไม้อาจถือว่าบ้านเดิมที่ตนอยู่ร่วมกับสามีเป็นภูมิลำเนาของสามีของผู้มาขอคำปรึกษาได้ เนื่องจากตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 37 นั้น บัญญัติว่า “ภูมิลำเนาของบุคคลธรรมดา ได้แก่ ถิ่นอันบุคคลนั้นมีสถานที่อยู่เป็นแหล่งสำคัญ” แต่สามีของผู้มาขอคำปรึกษาไม่ได้อยู่บ้านเดิมที่อยู่ร่วมกับผู้มาขอคำปรึกษาที่สามีของผู้มาขอคำปรึกษามีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และผู้มาขอคำปรึกษาก็ไม่ทราบ ว่าขณะนี้สามีของผู้มาขอคำปรึกษาไปมีถิ่นที่อยู่เป็นแหล่งสำคัญอยู่ที่ใด ด้วย

หากขณะยื่นฟ้องไม่ทราบว่าสามีมีภูมิลำเนาอยู่ที่ใด ให้ผู้มาขอคำปรึกษา แจ้งให้ทนายความที่ทำคดีฟ้องหย่าให้ทราบข้อมูลนี้ เพื่อที่ทนายจะได้ขอศาล ประกาศให้สามีของผู้มาขอคำปรึกษาทราบโดยการประกาศทางหนังสือพิมพ์

ซึ่งในการที่จะดำเนินคดีนั้น หากผู้มาขอคำปรึกษามีเอกสารหลักฐานหรือ พยานบุคคลอย่างใด ก็ให้เตรียมเอกสารหลักฐานและพยานบุคคลดังกล่าวไว้ เพื่อที่จะใช้ในการดำเนินการคดีในศาลต่อไปหรือหากผู้มาขอคำปรึกษามีข้อมูลอื่นอีก หลังจากมาขอคำปรึกษา เมื่อกลับไปประเทศไทย ก็สามารถขอรับคำปรึกษา กฎหมายได้ที่สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน สำนักงานอัยการจังหวัดทั่วประเทศ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด

9. มีผู้ขอรับคำปรึกษาว่าตนได้จดทะเบียนสมรสกับสามีที่ประเทศไทย และต่อมาตนได้เดินทางมาทำงานที่ฮ่องกงด้วยความสมัครใจ และด้วยความยินยอม ของสามี ต่อมาตนได้ทราบข่าวจากญาติที่อยู่ประเทศไทยว่าสามีได้ออกจากบ้านพักเดิมที่ได้อาศัยอยู่ร่วมกันกับตนโดยได้รับแจ้งว่าสามีได้ภริยาใหม่และได้ย้ายออกจากบ้านพักไปอยู่กับภริยาใหม่ที่อื่น และทราบว่าปัจจุบันสามีไปอยู่ที่ประเทศอังกฤษ แต่ไม่ทราบว่าอยู่ที่ไหนอนนว่าเป็นที่ใด ขณะนี้ตนต้องการที่จะจดทะเบียนหย่ากับสามี แต่ตามหาสามีไม่พบ ตนจะต้องทำอย่างไรบ้างจึงจะจดทะเบียนหย่าขาดจากสามีได้

ตอบ คำตอบของปัญหาข้อนี้ เช่นเดียวกับที่ได้ตอบผู้ขอรับคำปรึกษาในลำดับที่ 1 เนื่องจากปัญหาคล้ายคลึงกันและได้ให้คำปรึกษาว่าไม่ว่าสามีจะมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรหรือไม่ก็ตาม ผู้มาขอรับคำปรึกษาก็สามารถฟ้องหย่าได้ โดยหากทราบดีอยู่แล้วของสามีที่ต่างประเทศก็จะต้องมีการทำตามระเบียบของศาลเกี่ยวกับการส่งหมายไปยังประเทศดังกล่าว

10. ผู้ขอรับคำปรึกษาว่าตนมีสามีเป็นผู้มีสัญชาติไทย แต่มิได้จดทะเบียนสมรสกับสามีแต่อย่างใด โดยตนมีบุตรกับสามีที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสดังกล่าวและสามีที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกันดังกล่าวได้จดทะเบียนรับรองว่าบุตรที่เกิดจากตนเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของสามี โดยสามีของตนรับราชการที่ประเทศไทยและมีภริยาที่ได้จดทะเบียนสมรสกันด้วย และตนประสงค์จะให้ภริยาที่ได้จดทะเบียนสมรสกับสามีจดทะเบียนรับบุตรของตนเป็นบุตรบุญธรรมของภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของสามีด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้บุตรของตนมีสิทธิที่จะเบิกเงินค่าเล่าเรียนจากทางราชการของประเทศไทยได้ และตนจะต้องทำอย่างไรบ้างจึงจะให้ภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของสามีจดทะเบียนรับบุตรของตนเป็นบุตรบุญธรรมของภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของสามีของตน

ตอบ เนื่องจากจุดประสงค์ที่ผู้ขอรับคำปรึกษานั้น คือ การให้บุตรของตนมีสิทธิที่จะเบิกเงินค่าเล่าเรียนจากทางราชการของประเทศไทยได้ จึงได้แจ้งให้ทราบว่ากรณีที่สามีที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสของผู้มาขอรับคำปรึกษาซึ่งรับราชการอยู่ ได้จดทะเบียนรับรองว่าบุตรที่เกิดจากผู้ขอรับคำปรึกษาเป็นบุตรของสามีของผู้มาขอรับคำปรึกษาแล้ว ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1547 บัญญัติว่า “เด็กเกิดจากบิดามารดาที่มีได้สมรสกัน จะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายต่อเมื่อบิดามารดาได้สมรสกันในภายหลัง หรือบิดาได้จดทะเบียนรับรองว่าเป็นบุตรหรือศาลพิพากษาว่าเป็นบุตร” ดังนั้น บุตรที่สามีได้จดทะเบียนรับรองว่าเป็นบุตรแล้ว

จึงเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย บิดาของบุตรของผู้มาขอรับคำปรึกษาก็สามารถเบิกค่าเล่าเรียนบุตรจากทางราชการได้ โดยไม่จำเป็นต้องให้ภริยาของสามีของผู้มาขอรับคำปรึกษาดังกล่าวจดทะเบียนรับบุตรของผู้มาขอรับคำปรึกษาเป็นบุตรบุญธรรมแต่อย่างใด

11. มีผู้ขอรับคำปรึกษาว่าตนได้จดทะเบียนสมรสกับสามีที่ประเทศไทย และต่อมาตนได้เดินทางมาทำงานที่ฮ่องกงด้วยความสมัครใจ และด้วยความยินยอมของสามี ต่อมาตนได้ทราบข่าวจากญาติที่อยู่ในประเทศไทยว่าสามีได้ออกจากบ้านพักเดิมที่เคยอาศัยอยู่ร่วมกันและทราบว่าสามีมีภริยาใหม่และได้ย้ายออกจากบ้านพักไปอยู่กับภริยาใหม่ที่ยื่น และทราบว่าปัจจุบันสามีไปอยู่ที่ประเทศอังกฤษ แต่ไม่ทราบที่อยู่ที่แน่นอนว่าเป็นที่ใด ขณะนี้ตนต้องการที่จะจดทะเบียนหย่ากับสามี แต่ตามหาสามีไม่พบ นอกจากนั้นตนยังประสงค์จะจดทะเบียนสมรสกับคนฮ่องกงทันทีที่สามารถหย่าขาดจากสามีได้ ตนจะต้องทำอย่างไรบ้างจึงจะจดทะเบียนหย่าขาดจากสามีได้ และตนจะต้องทำอย่างไรจึงจะสามารถสมรสกับชายชาวฮ่องกงได้ทันทีที่จดทะเบียนหย่าจากสามีชาวไทยได้

ตอบ ได้ให้คำปรึกษาในเรื่องของการฟ้องหย่าขาดจากสามีชาวไทยเช่นเดียวกับที่ได้ให้ต่อผู้ขอรับคำปรึกษาในลำดับที่ 1 เนื่องจากปัญหาคล้ายคลึงกัน แต่ในส่วนที่ผู้ขอคำปรึกษาต้องการจดทะเบียนสมรสกับชายชาวฮ่องกงทันทีเมื่อหย่าขาดจากสามีชาวไทยได้นั้น ตามกฎหมายของประเทศไทย ได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับการสมรสใหม่ของหญิงไว้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1453 ซึ่งบัญญัติว่า หญิงที่สามีตายหรือที่การสมรสสิ้นสุดลงด้วยประการอื่น จะทำการสมรสใหม่ได้ต่อเมื่อการสิ้นสุดแห่งการสมรสได้ผ่านพ้นไปแล้วไม่น้อยกว่าสามร้อยสิบวัน เว้นแต่

- 1) คลอดบุตรแล้วในระหว่างนั้น
- 2) สมรสกับคู่สมรสเดิม
- 3) มีใบรับรองแพทย์ประกาศนียบัตรหรือปริญญาซึ่งเป็นผู้ประกอบการ
รักษาโรคในสาขาเวชกรรมได้ตามกฎหมายว่ามีได้มีครรภ์ หรือ
- 4) มีคำสั่งของศาลให้สมรสได้

ดังนั้น หากผู้ขอรับคำปรึกษาต้องการที่จะสมรสกับชายชาวฮ่องกง
ทันทีที่หย่าขาดจากสามีชาวไทยได้ วิธีการที่จะรวดเร็วที่สุดก็คือผู้ขอรับคำปรึกษา
จะต้องขอใบรับรองจากแพทย์ในสาขาเวชกรรมว่าตนมิได้มีครรภ์

แต่เมื่อผู้ขอรับคำปรึกษาจะสมรสกับชายชาวฮ่องกง กรณีนี้จะต้อง
พิจารณาจากกฎหมายของฮ่องกงด้วยว่าได้บัญญัติเงื่อนไขในกรณีดังกล่าวไว้ว่า
อย่างไรและต้องทำตามเงื่อนไขที่กฎหมายสัญชาติของคู่กรณีแต่ละฝ่ายกำหนดไว้
ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ.2481 มาตรา 19 ที่
บัญญัติว่า "เงื่อนไขแห่งการสมรสให้เป็นไปตามกฎหมายสัญชาติของคู่กรณีแต่ละฝ่าย"

12. ดิฉันมีปัญหาเกี่ยวกับสามีชาวต่างชาติ เนื่องจากสามีก่อความลำบาก
อย่างมากประสงค์จะแยกกันอยู่ ขอคำปรึกษาแนะนำเรื่องสิทธิ ในกรณีที่จดทะเบียน
สมรสตามกฎหมายไทย

ตอบ เหตุฟ้องหย่าตามกฎหมายไทยมีเหตุดังต่อไปนี้

(1) สามีอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหญิงอื่นฉันภริยาหรือภริยามีชู้ อีกฝ่าย
หนึ่งฟ้องหย่าได้

(2) สามีหรือภริยาประพฤติชั่ว ไม่ว่าจะความประพฤติชั่วนั้นเป็นความผิด
ทางอาญาหรือไม่ถ้าเป็นเหตุให้อีกฝ่ายหนึ่ง

ก. ได้รับความอับอายขายหน้าอย่างร้ายแรง

ข. ได้รับความดูถูกเกลียดชัง เพราะเหตุที่คงเป็นสามีหรือภริยาของ
ฝ่ายที่ประพฤติชั่วอยู่ต่อไปหรือ

(ค) ได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินควรในเมื่อเอาสภาพฐานะ และความเป็นอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยามาคำนี้ประกอบอีกฝ่ายหนึ่งนั้นฟ้องหย่าได้

(3) สามีหรือภริยาทำร้ายหรือทรมานร่างกายหรือจิตใจหรือหมิ่นประมาท หรือเหยียดหยามอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุพการีอีกฝ่ายหนึ่งอย่างร้ายแรง อีกฝ่ายหนึ่ง สามารถฟ้องหย่าได้

(4) สามีและภริยาสมัคใจแยกกันอยู่เพราะเหตุที่ไม่อาจอยู่ร่วมกันฉัน สามีภริยาได้โดยปกติสุขตลอดมาเกิน 3 ปี หรือแยกกันอยู่ตามคำสั่งของศาลเป็น เวลาเกิน 3 ปี ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งสามารถฟ้องหย่าได้

(5) สามีหรือภริยาไม่ให้ความช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูอีกฝ่ายหนึ่งตาม สมควร หรือทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อการที่เป็นสามีหรือภริยากันอย่างร้ายแรง ทั้งนี้ ถ้า การกระทำนั้นถึงขนาดอีกฝ่ายหนึ่งเดือดร้อนเกินควรในเมื่อเอาสภาพฐานะ และ ความเป็นอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยามาคำนี้ประกอบอีกฝ่ายหนึ่งนั้นสามารถฟ้องหย่าได้

13. ชายไทยแต่งงานกับคนต่างด้าวเพศเดียวกัน โดยถูกต้องตาม กฎหมายของประเทศของสามี (ชายแต่งงานกับชาย หญิงแต่งงานกับหญิง) กฎหมายไทยรับรองการแต่งงานดังกล่าวหรือไม่ และจะมีสิทธิตามที่กฎหมายระบุ ไว้หรือไม่

ตอบ คู่สมรสที่เป็นเพศเดียวกัน เช่น สมรสถูกต้องตามกฎหมายเยอรมัน กฎหมายไทยไม่รับรองการสมรสดังกล่าวว่าสมบูรณ์ตามกฎหมายไทย เพราะ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1448 บัญญัติว่า การสมรสจะทำได้ต่อ เมื่อชายและหญิงมีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์แล้ว หมายถึงการสมรสที่ถูกต้องตามกฎหมายไทย ต้องสมรสระหว่างชายกับหญิงเท่านั้นกฎหมายไทยยังไม่ได้ให้การรับรองสิทธิของ บุคคลเพศเดียวกันในการสมรสกัน

การสมรสในต่างประเทศระหว่างคนที่มีสัญชาติไทยด้วยกันหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสัญชาติไทย จะทำตามแบบที่กำหนดไว้ตามกฎหมายไทยหรือกฎหมายแห่งประเทศนั้นก็ได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1459 นั้น หมายถึง การสมรสระหว่างชายกับหญิงเท่านั้น จึงจะถือว่ามีผลตามกฎหมายไทยด้วย

กรณีคนเพศเดียวกันแต่งงานกัน จึงไม่มีฐานะเป็นคู่สมรสจะใช้กฎหมายไทยว่าด้วยเรื่องครอบครัว มรดก มาใช้บังคับไม่ได้ อย่างไรก็ตาม ทรัพย์สินที่หามาได้ในช่วงที่อยู่ด้วยกันนั้นตามกฎหมายไทยถือว่าเป็นหุ้นส่วนและเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมกันโดยมีสิทธิในทรัพย์สินที่ได้มาตามส่วนที่ตนหามาได้ ในเรื่องกรรมสิทธิ์รวมนั้นให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้เป็นเจ้าของรวมมีส่วนร่วมในทรัพย์สินเท่ากัน

14. กรณีที่จะไปปรับมรดกจากบิดาที่เสียชีวิตแล้วเป็นเวลานานกว่า 10 ปี และดิฉันยังไม่ได้ไปแจ้งการเปลี่ยนนามสกุล หลังจดทะเบียนสมรสที่เมืองไทยจำเป็นต้องเปลี่ยนชื่อสกุลก่อนรับมรดกหรือไม่

ตอบ ในกรณีที่คุณได้จดทะเบียนสมรสที่เมืองไทยกับสามีชาวต่างชาติหรือคนไทยก็ตาม คุณมีสิทธิใช้ชื่อสกุลของตนเอง หรือของสามีหรือใช้ชื่อสกุลสองนามสกุลร่วมกันได้ ไม่ว่าจะเปลี่ยนชื่อสกุลตามสามีหรือยังใช้ชื่อสกุลของตนเอง คุณก็มีสิทธิรับมรดกจากบิดาคุณได้ ถ้าคุณเป็นทายาทโดยธรรมหรือเป็นผู้รับพินัยกรรม (ตามพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. 2505 มาตรา 12 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติชื่อบุคคล(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2548)

15. ต้องการฟ้องหย่าสามีคนไทยที่อยู่ประเทศไทยที่แยกกันอยู่มาแล้วเกินกว่า 3 ปี ได้หรือไม่ ต้องทำอย่างไร

ตอบ ในการฟ้องหย่านั้น ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1516 ได้ระบุถึงเหตุฟ้องหย่าในกรณีแยกกันอยู่ว่า สามีและภริยาซึ่งสมควรใจ

แยกกันอยู่เพราะเหตุที่ไม่อาจอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยาได้โดยปกติสุขมาเกิน 3 ปี หมายความว่าถ้าสามีภริยาสมัครใจแยกกันอยู่ก็สามารถฟ้องหย่าได้ตามเหตุฟ้องหย่าดังกล่าว

16. ต้องการฟ้องหย่าสามีชาวไต้หวันซึ่งขณะนี้อยู่ที่ประเทศไต้หวัน โดยได้จดทะเบียนสมรสที่ประเทศไทย ซึ่งตนเองเป็นฝ่ายทิ้งสามีชาวไต้หวันมาแล้ว เป็นเวลากว่า 3 ปี จะฟ้องหย่าได้หรือไม่

ตอบ ในกรณีเช่นนี้เมื่อตนเองเป็นฝ่ายทิ้งสามีมาก่อนถ้าสามีไม่สมัครใจที่จะแยกกันอยู่กับภริยาก็คงไม่อาจจะฟ้องหย่าได้ ซึ่งตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1516 ได้ระบุถึงเหตุฟ้องหย่าในกรณีแยกกันอยู่ว่า สามีและภริยาซึ่งสมัครใจแยกกันอยู่เพราะเหตุที่ไม่อาจอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยาได้โดยปกติสุขมาเกิน 3 ปี หมายความว่าถ้าสามีภริยาสมัครใจแยกกันอยู่ก็สามารถฟ้องหย่าได้ตามเหตุฟ้องหย่าดังกล่าว

17. ชายและหญิงคนไทยต้องการจดทะเบียนสมรสที่ประเทศบรูไน ดารุสซาลามได้หรือไม่

ตอบ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1459 แล้วถ้าทั้งชายและหญิงเป็นคนที่มิใช่สัญชาติไทยจะจดทะเบียนสมรสตามแบบที่กำหนดไว้ตามกฎหมายไทยหรือกฎหมายของประเทศที่ชายและหญิงอาศัยอยู่ก็ได้ ในกรณีที่ชายและหญิงประสงค์จะจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายไทยให้พนักงานทูตหรือกงสุลไทยเป็นผู้รับจดทะเบียน แต่ถ้าจะจดทะเบียนตามกฎหมายต่างประเทศก็ให้ไปที่หน่วยราชการที่รับจดทะเบียนสมรสของประเทศนั้น ก็จะถือว่าการจดทะเบียนสมรสสมบูรณ์

18. การรับบุตรบุญธรรมจะต้องดำเนินการอย่างไรบ้าง

ตอบ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดเกี่ยวกับการรับบุตรบุญธรรมไว้ว่า บุคคลที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี จะรับบุคคลอื่นเป็นบุตรบุญธรรมก็ได้ โดยผู้รับบุตรบุญธรรมนั้นจะต้องมีอายุมากกว่าผู้ที่จะมาเป็นบุตรบุญธรรมอย่างน้อย 15 ปี ถ้าผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี ผู้นั้นต้องให้ความยินยอมด้วย หากผู้รับบุตรบุญธรรมหรือผู้ที่จะเป็นบุตรบุญธรรมมีคู่สมรส จะต้องให้คู่สมรสยินยอมด้วย ส่วนการรับบุตรบุญธรรมจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้จดทะเบียนกัน ณ ที่ว่าการอำเภอหรือสำนักงานเขตตามกฎหมายและเป็นเหตุให้บิดามารดาโดยกำเนิดหมดอำนาจปกครองในตัวผู้เยาว์ที่เป็นบุตรบุญธรรมด้วย

19. แต่งงานและอาศัยอยู่กับสามีชาวต่างชาติแต่เคยมีลูกอยู่ที่เมืองไทย จะให้ลูกมาอยู่กับแม่ที่นี้ได้ไหม

ตอบ กรณีนี้เมื่อหญิงไทยได้ทำการสมรสถูกต้องตามกฎหมายของประเทศสามีที่ตนไปมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่แล้ว หญิงไทยก็เป็นบุคคลที่อยู่โดยถูกต้องตามกฎหมายของประเทศนั้น ส่วนที่หญิงไทยได้เคยมีบุตรอยู่ที่ประเทศไทยก่อนที่จะมาทำการสมรสกับสามีชาวต่างชาติ บุตรที่อยู่ประเทศไทยของหญิงไทยไม่ใช่บุตรของสามีชาวต่างชาติ ดังนั้นการที่จะนำบุตรมาอยู่ด้วยก็จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนการขออนุญาตเข้าเมืองของประเทศนั้น (ซึ่งโดยหลักทั่วไปแล้วเมื่อมารดาอยู่โดยถูกต้องตามกฎหมายแล้วก็สามารถขออนุญาตให้บุตรมาอยู่กับมารดาด้วยได้) แต่ก็อย่าลืมนำถ้าบุตรมีบิดาที่ประเทศไทยและบิดามีอำนาจปกครองบุตรด้วย ก็ต้องดูว่าบิดาให้ความยินยอมหรือไม่ที่จะนำบุตรไปอยู่ด้วย

20. ทรัพย์สินส่วนตัว กับสินส่วนตัวต่างกันอย่างไร

ตอบ คำว่า " ทรัพย์สิน " หมายความว่า วัตถุที่มีรูปร่าง (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 137) ส่วนคำว่า " ทรัพย์สินสิน " หมายความว่ารวมทั้งทรัพย์สินและวัตถุไม่มีรูปร่างซึ่งอาจมีราคาและอาจถือเอาได้ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 138)

นับตั้งแต่สามีภรรยาได้จดทะเบียนสมรสโดยชอบด้วยกฎหมาย คู่สมรสได้ทรัพย์สินมา ถือว่าเป็นสินสมรส เมื่อมีการจดทะเบียนหย่า ตาย ถือว่าการสมรสสิ้นสุดลง คู่สมรสอีกฝ่ายขอแบ่งสินสมรสได้ ส่วนที่เหลือจึงเป็นสินส่วนตัวของแต่ละคน

สินส่วนตัว ได้แก่ ทรัพย์สิน

1. ที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีอยู่ก่อนสมรส
2. ที่เป็นเครื่องใช้สอยส่วนตัว เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับกายตามควรแก่ฐานะหรือเครื่องมือ เครื่องใช้ที่อาจจำเป็นในการประกอบอาชีพ หรือวิชาชีพของคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
3. ที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้มาระหว่างสมรส โดยการรับมรดก หรือโดยการให้โดยเสน่หาไม่ต้องระบุเป็นสินส่วนตัวก็มีผลเป็นสินส่วนตัวตามกฎหมาย
4. ของหมั้นที่ชายหมั้นหญิง

สินส่วนตัวนั้น ถ้าได้แลกเปลี่ยนเป็นทรัพย์สินอื่นก็ดี นำเงินส่วนตัวไปซื้อทรัพย์สินอื่นมาก็ดี หรือขายได้เป็นเงินมาก็ดี ทรัพย์สินอื่นหรือเงินที่ได้มานั้นก็เป็นสินส่วนตัว เช่น นำเงินส่วนตัวไปซื้อที่ดิน รถ ทรัพย์สินที่ได้มาถือว่าเป็นสินส่วนตัว ขายเป็นที่ดินได้เงินมา เงินนั้นเป็นส่วนตัว แต่ดอกผลของสินส่วนตัว เช่น ดอกเบี้ย ค่าเช่าที่ดิน ฯลฯ ถือเป็นสินสมรส เพราะเป็นการได้ทรัพย์สินมาระหว่างสมรสสินส่วนตัวของคู่สมรสฝ่ายใดให้ฝ่ายนั้นเป็นผู้จัดการ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1470 - 1473)

ส่วนที่เรียกแตกต่างกันระหว่างคำว่า “ทรัพย์สินส่วนตัว” กับ “สินส่วนตัว” นั้น เป็นถ้อยคำที่กรมที่ดินใช้แยกความแตกต่างระหว่างคนไทยที่สมรสกับคนต่างชาติ โดยชอบด้วยกฎหมายกับที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หากเป็นทรัพย์สินส่วนตัวของคนไทยที่สมรสโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ก็จะใช้คำว่า “สินส่วนตัว” ซึ่งเป็นถ้อยคำในกฎหมาย เรียกทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา แบ่งกันระหว่าง “สินสมรส” กับ “สินส่วนตัว” แต่ถ้าเป็นการสมรสที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็จะเรียกทรัพย์สินส่วนตัวของคนไทยดังกล่าวว่า “ทรัพย์สินส่วนตัว” เพื่อมิให้เกิดสับสนเท่านั้นเอง

หมวดมรดก

1. การรับมรดกต่างมารดา เป็นคนไทยทั้งคู่ ทรัพย์สินอยู่ในประเทศไทย
ก. กรณีที่บิดาเสียชีวิต แต่ไม่ได้ยกมรดกให้ใคร ลูกที่ต่างมารดา จะมีสิทธิรับมรดกหรือไม่ ถ้าใช้ชื่อสกุลของบิดา

ตอบ ลูกต่างมารดาที่บิดาไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับมารดาของตนตามกฎหมายไทยถือว่าเป็นบุตรนอกกฎหมายของบิดาไม่มีสิทธิได้รับมรดก ยกเว้น บิดาไม่ชอบด้วยกฎหมายได้กระทำการต่อไปดังนี้

1. นำบุตรและมารดาไปที่อำเภอหรือสำนักงานเขต เพื่อจดทะเบียนรับรองบุตร โดยความยินยอมของมารดา

2. กระทำโดยพฤตินัย กล่าวคือ ให้ใช้ชื่อสกุล ให้การศึกษาบุตร และอยู่อาศัยจัดงานเลี้ยงแสดงตนเป็นบิดาบุตร บุตรนอกกฎหมายที่บิดาได้รับรองแล้วให้ถือว่าเป็นผู้สืบสันดาน เหมือนกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1627)

ข. ถ้ามรดกได้โยกย้ายจากต่างมารดา-ต่างบุตรโดยที่เราไม่ได้รับรู้ จะทำอย่างไร

ตอบ 1. ทายาทโดยธรรมคนใดยกย้ายหรือปิดบังทรัพย์สินมรดกเท่าส่วนที่ตนจะได้หรือมากกว่านั้น โดยฉ้อฉลหรือรู้อยู่ว่าตนทำให้เสื่อมประโยชน์ของทายาทคนอื่น ทายาทคนนั้นต้องถูกกำจัดมิให้ได้รับมรดกเลย

2. ถ้าทายาทโดยธรรมได้ยกย้ายหรือปิดบังทรัพย์สินมรดกน้อยกว่าส่วนที่ตนจะได้ ทายาทคนนั้นต้องถูกกำจัดมิให้ได้รับมรดกเฉพาะส่วนที่ได้ยกย้ายหรือปิดบังไว้ (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1605)

คุณเป็นทายาทโดยธรรมของเจ้ามรดก ทายาทคนอื่นได้ยกย้ายหรือปิดบังทรัพย์สินมรดก ดังนั้นคุณจึงเป็นผู้เสียหายถูกโต้แย้งสิทธิจึงสามารถยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งกำจัดทายาทที่ยกย้ายทรัพย์สินมรดกมิให้ได้รับมรดก คุณสามารถยื่นคำร้องต่อศาลที่ทรัพย์สินมรดกตั้งอยู่หรือภูมิลำเนาที่จำเลยอยู่

2. ที่ดินในประเทศไทยเป็นมรดกตกทอด คือคุณพ่อคุณแม่ได้มอบที่ดินไว้ดิฉันอยากจะทำเป็นอนุสรณ์สถานตลอดกาล สร้างที่เก็บอัฐิของท่านและญาติพี่น้องไว้ที่นั่นด้วย ถ้าเวลาที่ดิฉันเสียชีวิตไป ที่ดินนี้ตกไปเป็นของลูกหลาน ดิฉันกลัวเขาจะเอาไปขาย เราจะทำอย่างไรให้ที่ดินผืนนี้คงอยู่ถาวรตลอดกาลโดยผู้อยู่ต่อจากดิฉันจะเอาที่ดินนี้ไปจำหน่ายไม่ได้

ตอบ คุณพ่อคุณแม่ของคุณได้มอบที่ดินให้คุณโดยพินัยกรรมหรือยกให้หรือเป็นมรดกตกทอดแก่คุณ ถือว่าคุณเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ แต่เพียงผู้เดียว คุณจึงมีสิทธิจำหน่ายโอนได้ ถ้าคุณต้องการเก็บที่ดินผืนนี้ไว้ เพื่อเก็บอัฐิของครอบครัวคุณ คุณต้องจัดการตั้งมูลนิธิโดยแสดงวัตถุประสงค์ตามที่คุณต้องการ การจัดตั้งมูลนิธิคุณสามารถยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิตามแบบ ม.น. 1 ต่อ นายทะเบียนแห่งท้องที่ที่สำนักงานใหญ่ของมูลนิธิจะจัดตั้งขึ้น โดยในเขตกรุงเทพมหานครให้ยื่น ณ สำนักงานเขต ส่วนในจังหวัดอื่นให้ยื่น ณ ที่ว่าการอำเภอส่วน

รายละเอียดสอบถามได้ตามสถานที่ดังกล่าวข้างต้น ผู้ร้องต้องดำเนินการด้วยตนเอง หรือมอบอำนาจให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งกระทำการแทน

(กฎกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจดทะเบียนมูลนิธิ การดำเนินกิจการ และการทะเบียนมูลนิธิ 2545 ข้อ 2-11)

3. ดิฉันทำพินัยกรรมให้บุตร แต่ไม่ได้ทำให้สามี ถ้าดิฉันเสียชีวิตก่อน แล้วสามีจะมีส่วนแบ่งในทรัพย์สินที่มีอยู่ในเมืองไทยหรือไม่ (ไม่มีบุตรกับสามีฝรั่งแต่มีบุตรที่เมืองไทย)

ตอบ กรณีที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ และทรัพย์สินอื่นที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย ต้องบังคับตามกฎหมายไทย (พระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481) มารดามีทรัพย์สินอยู่ในเมืองไทยเช่น บ้านพร้อมที่ดิน รถยนต์ เงินฝากธนาคาร ฯลฯ หากเป็นสินส่วนตัวหรือสินเดิม มารดามีสิทธิทำพินัยกรรมยกให้บุคคลใดก็ได้ ถือว่าเป็นการตัดทายาทโดยชอบธรรมออกให้มีผลเฉพาะบุคคลที่มีชื่อในพินัยกรรมเท่านั้นที่จะได้รับทรัพย์สินมรดกนั้นตามพินัยกรรม (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1620 วรรคสอง)

ส่วนสามีไม่สามารถเรียกร้องเอาทรัพย์สินมรดกตามพินัยกรรมในส่วนที่คุณยกให้กับบุตรได้ แต่ถ้ามีทรัพย์สินมรดกอื่นๆ ที่คุณไม่ได้จำหน่าย หรือให้โดยเสน่หา หรือทำพินัยกรรมยกไว้ให้แก่บุตรหรือคนอื่น สามีโดยชอบด้วยกฎหมายก็เป็นทายาทโดยธรรมของภริยา อยู่ในอันดับเดียวกับบุตร มีส่วนแบ่งในมรดกเท่ากับกับบุตร

4. น้องสาวคนไทยซื้อบ้านพร้อมที่ดิน แม่ตาย พ่อไม่รู้อยู่ที่ไหน ไม่ได้ติดต่อกันมา 40 ปี ไม่มีลูก มีพี่น้อง 4 คน รวมทั้งผู้ถามซึ่งเป็นบุตรของพ่อแม่เดียวกัน ส่วนอีก 2 คนที่เหลือคนละพ่อ ถ้าน้องสาวตาย สมบัติจะเป็นของใคร ถ้าจะทำพินัยกรรมยกให้หลานชายให้ทำที่ไหน

ตอบ บิดาที่ประเทศไทยไม่รู้ชื่อที่ไหน ไม่ได้ติดต่อกันมา 40 ปี คุณต้องไปร้องขอต่อศาลให้บิดาคุณเป็นคนสาบสูญ บิดาคุณได้ไปจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่และไม่มีใครรู้ว่าบุคคลนั้น ยังมีชีวิตอยู่หรือไม่ตลอดระยะเวลา 5 ปี บิดามารดาสามี ภรรยา บุตร ของบุคคลดังกล่าวร้องขอต่อศาล ขอให้ศาลได้มีคำสั่งให้บุคคลนั้นเป็นคนสาบสูญได้ บุคคลซึ่งศาลได้มีคำสั่งให้เป็นคนสาบสูญให้ถือว่าถึงแก่ความตาย (ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 61 , 62) ผู้เป็นทายาทโดยธรรมมีสิทธิได้รับมรดกของบิดา

กรณีน้องสาวตาย น้องสาวเป็นโสด ไม่มีบุตรไม่ได้รับบุตรบุญธรรม บิดามารดาเสียชีวิตแล้ว ทายาทโดยธรรมที่เหลือได้แก่ พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมอันดับ 3 (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1629 (3)) ดังนั้น เฉพาะคุณคนเดียวเท่านั้นที่เป็นทายาทโดยธรรมที่จะได้รับมรดกของน้องสาวผู้ตายส่วนพี่น้องอีก 2 คน เป็นที่น้องร่วมมารดาเดียวกันแต่ต่างบิดาจึงไม่มีสิทธิได้รับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรมเพราะทายาทโดยธรรมอันดับ 3 ยังมีชีวิตอยู่

กรณีน้องสาวต้องการทำพินัยกรรมยกที่ดินให้หลานสามารถทำได้ 5 แบบ คือ

(1) พินัยกรรมแบบธรรมดา กล่าวคือ ต้องทำเป็นหนังสือจะเขียนหรือพิมพ์ก็ได้ เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศก็ได้ ลงวัน เดือน ปี ที่ขณะทำนั้น ผู้ทำพินัยกรรมต้องลงชื่อต่อหน้าพยานอย่างน้อย 2 คน พร้อมกัน และพยานลงลายมือชื่อ พยานต้องไม่เป็นผู้รับพินัยกรรมและบรรลุนิติภาวะแล้ว (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1656)

(2) พินัยกรรมเขียนเองทั้งฉบับ กล่าวคือ ผู้ทำพินัยกรรมต้องเขียนด้วยลายมือตนเองทั้งฉบับ ลงวัน เดือน ปี และลายมือชื่อของตน การลบตกเติมหรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลง ผู้ทำพินัยกรรมต้องทำด้วยลายมือของตนเองและลงลายมือชื่อกำกับไว้ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1657)

(3) พินัยกรรมทำเป็นเอกสารฝ่ายเมือง กล่าวคือ ผู้ทำไปแจ้งความ ประสงค์ทำพินัยกรรมต่อหน้านายอำเภอกรณีอยู่ต่างจังหวัด ในกรุงเทพมหานครที่ สำนักงานเขต (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1658)

(4) พินัยกรรมทำเป็นเอกสารลับ กล่าวคือ ผู้ทำพินัยกรรมทำเป็นหนังสือ หรือพิมพ์เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ ลงวัน เดือน ปี ที่ทำและลงลายมือ ชื่อในพินัยกรรม ใส่ซองหรือผนึกพินัยกรรม ลงลายมือชื่อคาบที่บรอยผนึกนั้น และนำไปแสดงต่ออำเภอหรือสำนักงานเขต และพยานอย่างน้อยสองคน และให้ถ้อยคำ ต่อบุคคลนั้นว่าเป็นพินัยกรรมของตน และส่งพินัยกรรมให้เจ้าหน้าที่ เพื่อลงนาม และประทับตราตำแหน่ง (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1660)

(5) พินัยกรรมทำด้วยวาจา กล่าวคือ เมื่อมีพฤติการณ์พิเศษซึ่งบุคคลใด ไม่สามารถจะทำพินัยกรรมตามแบบอื่นที่กำหนดได้ เช่น ตกอยู่ในอันตรายใกล้ความ ตาย มีโรคระบาด สงคราม บุคคลนั้นทำพินัยกรรมด้วยวาจาได้ต่อหน้าพยาน 2 คน ซึ่งอยู่พร้อมกัน ณ ที่นั้น พยาน 2 คน ต้องไปแจ้งที่อำเภอหรือสำนักงานเขตโดย ไม่ชักช้า (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1663)

กรณีคนไทยในต่างแดน จะทำพินัยกรรมในต่างประเทศ พินัยกรรมนั้น อาจทำตามแบบซึ่งกฎหมายของประเทศที่ตนอยู่กำหนดไว้ หรือตามแบบที่กฎหมาย ไทยกำหนด โดยอำนาจและหน้าที่ของอำเภอ หรือสำนักงานเขตตักแก่ สถานทูตไทย หรือกงสุลไทย หรือพนักงานใด ๆ ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายของต่างประเทศนั้น ๆ ที่จะรับบันทึกข้อแจ้งความไว้เป็นหลักฐานได้ (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและ พินัยกรรม มาตรา 1667)

5. เพิ่งแต่งงานแล้วสามีตาย จะได้รับมรดกของสามีที่เสียชีวิตหรือไม่

ตอบ คุณแต่งงานจดทะเบียนสมรสกับสามีไม่ว่าจดทะเบียนในประเทศไทยหรือประเทศของสามีคุณ ถือว่าคุณเป็นภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมาย สามีคุณ

ตายคุณเป็นทายาทโดยชอบธรรมมีสิทธิรับมรดก ยกเว้นสามีคุณได้ทำพินัยกรรมไว้เป็นอย่างอื่นก็ต้องเป็นไปตามพินัยกรรมนั้น

6. สามีเสียชีวิตแล้ว แต่มีสิทธิอยู่ในบ้านได้จนถึงสิ้นอายุขัย หลังจากนั้นบ้านเป็นของบุตร บุตรของสามีที่เสียชีวิตต้องการกุญแจบ้าน ต้องให้กุญแจแก่เขาหรือไม่

ตอบ สามีเสียชีวิต ภรรยาที่มีสิทธิอยู่ในบ้านได้จนถึงสิ้นอายุขัย ตามพินัยกรรมหรือพินัยกรรมที่สามีคุณทำขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย คุณมีสิทธิที่จะอยู่ในบ้านนั้นจนกว่าคุณจะตาย

บ้านเป็นกรรมสิทธิ์ของบุตรสามีคุณ ดังนั้นจึงมีสิทธิในบ้านทุกประการ ดังนั้นคุณต้องให้กุญแจแก่บุตรของสามี

7. ดิฉันเกษียณอายุแล้ว จะกลับไปอยู่เมืองไทยกับสามี ต้องการจะทำพินัยกรรมให้สามีได้มีโอกาสอาศัยอยู่ในบ้านและที่ดินของเราตลอดเวลาที่เขามีชีวิตอยู่ ทำได้หรือไม่

ตอบ กรณีคุณเป็นคนสัญชาติไทยและบ้านพร้อมที่ดินอยู่ในประเทศไทย ถ้าคุณมีทายาทโดยธรรมเป็นคนสัญชาติไทยและยกที่ดินพร้อมบ้านให้บุคคลนั้น คุณก็มีสิทธิให้สามีคุณมีสิทธิอาศัยในบ้านดังกล่าวได้จนกว่าสามีชาวต่างชาติของคุณจะตาย แบบของพินัยกรรมได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว(ให้ตรวจสอบว่ามีการจดทะเบียนสิทธิ) และคุณต้องให้ทายาทผู้รับพินัยกรรมไปจดทะเบียนสิทธิอาศัยตลอดชีวิตต่อพนักงานที่ดินซึ่งที่ดินและบ้านตั้งอยู่ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1299 วรรค 1 และมาตรา 1403 วรรค 1)

8. บิดามารดาเสียชีวิตแล้วมีที่ดินเป็นทรัพย์มรดกที่ประเทศไทย ขณะนี้พี่น้องที่ประเทศไทยแบ่งสรรที่ดินไปทำกินกันแล้ว แต่ยังไม่ได้มีการจดทะเบียนแบ่ง

แยกโฉนดที่สำนักงานที่ดิน ขอปรึกษาต้องทำอย่างไรบ้างถ้าจะแบ่งสรรที่ดินระหว่างตนเองและพี่น้องให้ถูกต้องตามกฎหมาย

ตอบ กรณีนี้ที่ดินเป็นทรัพย์สินมรดกที่ไม่มีพินัยกรรม จะเป็นการโอนรับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรมที่ไม่มีพินัยกรรม หากทายาทซึ่งคือพี่น้องทุกคนตกลงกันได้และมีความสะดวกสามารถที่จะไปจดทะเบียนโอนรับมรดกได้ด้วยตนเองแล้ว ทายาทสามารถยื่นคำร้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ขอรับโอนมรดกที่ดินโดยลงชื่อทายาทโดยธรรมผู้มีสิทธิรับมรดกทุกคนลงในโฉนดที่ดิน หรือหากตกลงกันได้ว่าจะลงชื่อทายาทคนใดคนหนึ่งหรือสองคนลงในโฉนดที่ดินแปลงหนึ่งแปลงใดก็ได้ โดยให้ทายาทโดยธรรมคนอื่นๆ ให้คำยินยอมต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ ทายาทโดยธรรมทุกคนจะต้องไปพบพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วยตนเองเพื่อให้ความยินยอมและให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย แต่ในทางปฏิบัติทางสำนักงานที่ดินมักจะให้ผู้ที่ขอโอนที่ดินขอให้ศาลมีคำสั่งตั้งผู้จัดการมรดกมาก่อนเพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีปัญหาภายหลัง ถ้าเป็นกรณีเช่นนี้ ทายาทสามารถมาที่สำนักงานอัยการสูงสุด (สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน) หรือสำนักงานอัยการจังหวัด เพื่อขอให้ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอตั้งผู้จัดการมรดกเกี่ยวกับที่ดินดังกล่าวได้ เมื่อมีคำสั่งศาลตั้งผู้จัดการมรดกแล้ว ผู้จัดการมรดกก็สามารถจัดแบ่งทรัพย์สินให้แก่ทายาทได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

9. ต้องการเปลี่ยนชื่อเจ้าของที่ดินในโฉนดที่ดินจากชื่อภรรยาที่เสียชีวิตไปแล้วมาเป็นชื่อบุตรชายต้องทำอย่างไรบ้าง

ตอบ กรณีนี้ต้องดูว่าที่ดินเป็นทรัพย์สินมรดกที่มีหรือไม่มีพินัยกรรม ถ้าไม่มีพินัยกรรมจะเป็นการโอนรับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรมที่ไม่มีพินัยกรรม หากทายาทซึ่งคือ บิดายอมให้ที่ดินเป็นของบุตรชาย และมีความสะดวกสามารถที่จะไปจดทะเบียนโอนรับมรดกได้ด้วยตนเองแล้ว ทายาท(บิดา)สามารถยื่นคำร้องต่อ

พนักงานเจ้าหน้าที่ขอรับโอนมรดกที่ดินโดยลงชื่อทายาทโดยธรรมผู้มีสิทธิรับมรดกซึ่งคือบุตรชายลงในโฉนดที่ดิน โดยให้ทายาทโดยธรรม(บิดา) ให้คำยินยอมต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ ทายาทโดยธรรมทุกคนจะต้องไปพบพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วยตนเองเพื่อให้ความยินยอมและให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย แต่ในทางปฏิบัติทางสำนักงานที่ดินมักจะให้ผู้ขอโอนที่ดินขอให้ศาลมีคำสั่งตั้งผู้จัดการมรดกมาก่อนเพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีปัญหาภายหลัง ถ้าเป็นกรณีเช่นนี้ บิดาสามารถมาที่สำนักงานอัยการสูงสุด (สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน) หรือสำนักงานอัยการจังหวัด เพื่อขอให้ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อตั้งผู้จัดการมรดกเกี่ยวกับที่ดินดังกล่าวได้ เมื่อมีคำสั่งศาลตั้งผู้จัดการมรดกแล้ว ผู้จัดการมรดกก็สามารถจัดแบ่งทรัพย์สินให้แก่ทายาทได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

10. ต้องการทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินสมบัติให้บุตรที่ประเทศไทยต้องทำอย่างไรบ้าง

ตอบ ตามหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยได้บัญญัติเกี่ยวกับแบบของพินัยกรรมไว้หลายแบบ โดยแบบที่สามารถทำได้อย่างสะดวกจะมี 2 แบบ คือ

(1) พินัยกรรมแบบธรรมดา คือ ผู้ทำพินัยกรรมจะต้องทำพินัยกรรมเป็นหนังสือ โดยต้องลง วันที่ เดือน ปี ขณะที่ทำพินัยกรรม และผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อต่อหน้าพยานอย่างน้อย 2 คน พร้อมกัน และพยานทั้ง 2 คน จะต้องลงลายมือชื่อรับรองลายมือชื่อผู้ทำพินัยกรรมในขณะนั้นด้วย ถ้าผู้ทำพินัยกรรมเขียนชื่อตนเองไม่เป็นจะพิมพ์ลายนิ้วมือก็ได้ แต่ต้องมีพยานลงลายมือชื่อรับรองลายพิมพ์นิ้วมือนั้นอีก 2 คน และ

(2) พินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับ คือ ผู้ทำพินัยกรรมต้องเขียนข้อความทั้งหมดด้วยตนเอง ลงวัน เดือน ปี ที่ทำพินัยกรรม และผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อไว้ในพินัยกรรมจะลงลายพิมพ์นิ้วมือไม่ได้

ตามกรณีนี้เมื่อต้องการทำพินัยกรรมให้บุตรที่ประเทศไทยโดยตนเองอยู่ที่ต่างประเทศ ตามหลักในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1667 แล้ว เมื่อคนไทยจะทำพินัยกรรมในต่างประเทศพินัยกรรมนั้นอาจทำตามแบบซึ่งกฎหมายของประเทศที่อาศัยอยู่บัญญัติไว้โดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจคือเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายของต่างประเทศนั้น ๆ หรือตามแบบกฎหมายไทยก็ได้ (ตามแบบที่กล่าวข้างต้น) โดยถ้าจะทำตามแบบที่กฎหมายไทยบัญญัติไว้ เช่น พินัยกรรมฝ่ายเมืองหรือพินัยกรรมเอกสารลับ ซึ่งต้องทำต่อหน้าเจ้าพนักงาน (ซึ่งรายละเอียดของการทำพินัยกรรมประเภทต่าง ๆ นี้ได้กล่าวไว้แล้วในข้อ 4 ของหมวดนี้) กรณีนี้เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่ คือ พนักงานทูต หรือ กงสุลไทย จะรับบันทึกข้อแจ้งความไว้เป็นหลักฐานได้

11. หย่ากับสามีต่างด้าวสิบกว่าปีแล้ว ทรัพย์สินที่เมืองไทยเป็นทรัพย์สินที่ได้รับมรดกมา ได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินทั้งหมดให้แก่บุตรสัญชาติเยอรมัน (ไม่มีสัญชาติไทย) ทรัพย์สินมีบ้านห้องชุด ที่ดินจำนวนมาก ทำอย่างไรจะให้ลูกได้รับสิทธิตามพินัยกรรม จะแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างไร บุตรสาวอายุเกิน 20 ปีแล้ว จะขอสัญชาติไทย โดยการแจ้งเกิดย้อนหลังได้หรือไม่ (ผู้ถามไม่มีญาติพี่น้องหรือผู้จะมีสิทธิรับมรดกอีกเลย นอกจากบุตรคนเดียว)

ตอบ คุณหย่ากับสามีต่างด้าวแล้ว และมีบุตรด้วยกัน 1 คน มีสัญชาติเยอรมันเพียงสัญชาติเดียว บุตรขณะนี้อายุเกิน 20 ปีแล้ว คุณสามารถทำพินัยกรรมยกที่ดินพร้อมบ้าน อสังหาริมทรัพย์และทรัพย์สินอื่นๆ ให้บุตรคุณได้โดยคุณสามารถทำพินัยกรรมตามแบบต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 4 ปัจจุบันบุตรคุณถือว่าเป็นบุคคลต่างด้าว เมื่อได้ทรัพย์มรดกเป็นที่ดินมาต้องจำหน่ายออกไปตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 87,96, 96 ทวิ

กรณีที่ต้องการให้บุตรสาวคุณได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เป็นที่ดินทั้งหมดตามพินัยกรรม ต้องให้บุตรของคุณได้หลักฐานจากราชการไทยว่ามีสัญชาติไทยก่อนตามกฎหมายไทย บุตรของคุณมีมารดาเป็นคนสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดที่ไหนก็ได้สัญชาติไทยอยู่แล้วโดยการเกิด เพียงแต่เมื่อไม่ได้แจ้งการเกิดไว้ต่อทางราชการไทยคุณจะต้องดำเนินการเพิ่มชื่อบุตรของคุณในทะเบียนบ้านเมื่อเดินทางเข้ามาในประเทศไทยโดยให้เจ้าบ้านที่คุณมีภูมิลำเนาอยู่แจ้งต่อนายทะเบียนท้องที่เพื่อขอเพิ่มชื่อพร้อมแสดงหลักฐานการเป็นบุตร

หมวดกั๊ยม คำประกัน จำนำ จำนอง

1. คู่สัญญาเป็นคนไทยให้กั๊ยมเงินที่ฮ่องกงโดยให้ลงชื่อ นามสกุล และเลขที่บัตรประชาชนของผู้กั๊ไว้ แต่ผู้กั๊ไม่ชำระ จะฟ้องเรียกที่เมืองไทยได้หรือไม่ ถ้าคู่สัญญากลับเมืองไทยทั้งคู่จะฟ้องที่ศาลไทยได้หรือไม่

ตอบ ฟ้องบังคับตามสัญญาที่ศาลไทยได้ โดยยื่นคำฟ้องต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล ในกรณีที่ไม่ได้มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย ให้ยื่นฟ้องคดีที่ศาลแพ่งหรือศาลที่โจทก์มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล

2. ปัญหาเรื่องหนี้สินที่กั๊ยมมาจากประเทศไทยเพื่อจ่ายค่านายหน้าในการเดินทางมาทำงาน ซึ่งเป็นหนี้สินนอกระบบที่กั๊ยมจากนายทุนในหมู่บ้านและเสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 3 ต่อเดือน จะมีวิธีการจัดการหนี้สินที่ค้างชำระอย่างไร

ตอบ โดยปกติในการกั๊ยมเงินเกินกว่า 2,000 บาท จะต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 653) ลงลายมือชื่อผู้กั๊จึงจะฟ้องร้องต่อศาลให้บังคับผู้กั๊ชำระเงินตามสัญญาได้ แต่ในส่วนดอกเบี้ยร้อยละ 3 ต่อเดือน เกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากกฎหมายมิให้เรียก

เกินร้อยละ 15 ต่อปี หรือในอัตราร้อยละ 1.25 ต่อเดือน เว้นแต่จะมีกฎหมายอนุญาตให้เรียกเกินกว่านี้ได้ ผลก็คือดอกเบี้ยตกเป็นโมฆะทั้งหมด ผู้ให้กู้คงเรียกให้ผู้ชำระเงินต้นคืนให้แก่ตนได้เท่านั้น

3. มีผู้มาทำสัญญาเช่าหลักทรัพย์ที่ดินในประเทศไทยและจ่ายเงินค่าตอบแทนให้ เพื่อนำไปใช้จดทะเบียนจำนองค้ำประกันหนี้เงินกู้ของผู้เช่ากับธนาคาร ต่อมาผู้เช่าหลักทรัพย์ไม่จ่ายหนี้เงินกู้แก่ธนาคารที่ดินถูกยึด ขอคำปรึกษาว่าทำอย่างไรจึงจะได้ที่ดินคืนและจะฟ้องผู้เช่าหลักทรัพย์รับผิดชอบได้หรือไม่

ตอบ ในกรณีที่ได้มีการทำสัญญาเช่าหลักทรัพย์แล้ว เมื่อผู้ให้เช่ายินยอมนำไปจดทะเบียนจำนองค้ำประกันหนี้เงินกู้ของผู้เช่ากับธนาคาร ผู้ให้เช่าก็ต้องรับผิดชอบในสัญญาค้ำประกัน เพราะโดยปกติตามหลักกฎหมายการค้ำประกัน ถ้าผู้กู้ผิดสัญญาผู้ให้เช่าสามารถฟ้องร้องผู้ค้ำประกันได้ทันที ถ้าต้องการจะได้ที่ดินคืนก็ต้องชำระเงินที่ตนได้ค้ำประกันแก่ธนาคารแล้วดำเนินการฟ้องร้องบังคับเอากับผู้เช่าให้รับผิดชอบได้

4. มีคุณยายซึ่งอยู่ประเทศไทยไม่รู้หนังสือและถูกคนรู้จักกันหลอกลวงให้จำนองที่ดินกับนายทุนโดยนายทุนรู้เห็นเป็นใจด้วยจะต้องทำอย่างไรจึงจะได้ที่ดินคืน

ตอบ กรณีเช่นนี้เมื่อคุณยายไม่ได้มีเจตนาที่จะเอาที่ดินดังกล่าวไปจำนอง แต่ไปทำสัญญาจำนองที่ดินเพราะถูกหลอกลวง ถือว่าคุณยายแสดงเจตนาเพราะถูกกลลวงฉ้อล สัญญาจำนองดังกล่าวจะตกเป็นโมฆียะ (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 159) ก็ต้องไปดำเนินการฟ้องร้องเพื่อบอกล้างสัญญาจำนองซึ่งเป็นโมฆียกรรม เพื่อให้สัญญาจำนองมีผลเป็นโมฆะในที่สุด

5. น้องสาวที่ประเทศไทยค้ำประกันหนี้ค่าเช่าซื้อรถยนต์ของบุคคลอื่น ตอนนี้น้องสาวถูกฟ้องเป็นคดีแพ่ง อยากทราบว่าน้องสาวต้องทำอย่างไรบ้าง

ตอบ ตามหลักกฎหมายการค้าประกัน ถ้าเราไปทำการค้าประกันการเช่าซื้อแล้ว ถ้าผู้เช่าซื้อผิดสัญญาผู้ให้เช่าซื้อสามารถฟ้องร้องผู้ค้าประกันได้ทันที ดังนั้นควรจะประนีประนอมให้ผู้เช่าซื้อชดใช้หนี้ให้ผู้ให้เช่าซื้อ

หมวดการเกณฑ์ทหาร

1. เด็กชายไทยที่เกิดในมาเก๊า แต่ถือหนังสือเดินทางของประเทศไทย จะต้องไปเกณฑ์ทหารหรือไม่

ตอบ ชายผู้มีสัญชาติไทยจะต้องเกณฑ์ทหาร

2. ถ้าบิดามารดาเป็นคนไทย ไปประกอบอาชีพส่วนตัวที่สหรัฐอเมริกา และมีบุตรชายเกิดที่นั่น 1 คน ตั้งแต่บุตรชายเกิดทั้งบิดามารดาและบุตรไม่เคยกลับประเทศไทยเลย บุตรไม่มีชื่อในทะเบียนบ้านและยังไม่ได้ทำบัตรประจำตัวประชาชนในปี 2541 บุตรมีอายุย่าง 18 ปี ซึ่งครบกำหนดจะต้องลงบัญชีทหารกองเกิน บิดาจึงบอกแก่บุตรให้เขียนจดหมายถึงอา (น้องชายของบิดา) ซึ่งอยู่ในประเทศไทยพร้อมกับให้ส่งสำเนาสูติบัตร และให้บุตรแจ้งว่ามีตำหนิแผลเป็นที่คอมาเพื่อให้อาไปแจ้งการลงบัญชีทหารกองเกินแทนไว้ก่อน เพราะกลัวว่าเมื่อกลับมาอยู่ประเทศไทย หากไม่ลงบัญชี ตามที่กำหนดจะมีความผิดฐานหลีกเลี่ยงชัดขึ้นกรณีนี้จะเป็นการถูกต้องหรือไม่อย่างไร

ตอบ กรณีนี้ผู้เป็นอาจะต้องนำสำเนาสูติบัตรไปพบเจ้าหน้าที่สัสดีอำเภอที่บิดามารดามีภูมิลำเนา เพื่อแจ้งการลงบัญชีทหารกองเกินแทน เจ้าหน้าที่สัสดีอำเภอ จะให้ผู้แจ้งแทนกรอกข้อความลงในใบแสดงตน เพื่อลงบัญชีทหารกองเกิน(แบบ สด.44) เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานแล้ว เห็นว่ายังขาดสำเนาทะเบียนบ้าน บัตรประจำตัวประชาชนของผู้ลงบัญชี ก็จะมีบันทึกเสนอนายอำเภอ

ให้ชะลอการลงบัญชีทหารกองเกินไว้ก่อน เมื่อหลักฐานครบแล้ว จึงค่อยสอบสวน ดำเนินการรับลงบัญชี ฯ ตามระเบียบ เมื่อนายอำเภอเห็นชอบ ให้ผู้แจ้งขึ้นทราบ ไว้ในใบแสดงตน เพื่อลงบัญชีทหารกองเกิน (แบบ สด.44) แล้วถ่ายสำเนาให้ผู้แจ้งแทน เก็บไว้เป็นหลักฐาน 1 ฉบับ เมื่อมีเอกสารครบแล้ว แม้จะมาลงบัญชีฯเกินกำหนด ก็ไม่ต้องถูกดำเนินคดีฐานหลีกเลี่ยงชัดขึ้นแต่อย่างใด เพราะได้ยื่นคำร้อง (ใบแสดงตน) เพื่อลงบัญชีทหารกองเกิน (แบบ สด.44) ไว้แล้ว

3. เหลืองเป็นผู้มีสัญชาติไทยไปทำงานเป็นแม่บ้านอยู่ที่ไต้หวันและมีความสัมพันธ์กับนายจ้าง มีบุตรชายร่วมกัน 1 คน คือ ด.ช.เหลียง เกิดวันที่ 2 เมษายน 2524 ต่อมาเมื่อ 13 เมษายน 2529 นางเหลืองได้เดินทางกลับประเทศไทย พร้อมบุตร และมาอยู่กับแม่ที่อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นภูมิลำเนาของตนและได้เพิ่มชื่อบุตรชายไว้ในทะเบียนบ้านเรียบร้อย ต่อจากนั้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2529 นางเหลืองได้กลับไปทำงานที่ไต้หวันตามเดิมโดยให้ลูกชายอยู่กับยายที่บ้านอำเภอโนนไทย เมื่อลูกชายอายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ ได้ทำบัตรประจำตัวประชาชน ต่อจากนั้นนางเหลือง และให้บุตรชายไปทำงานด้วยกันที่ไต้หวัน กรณีนี้เมื่อนายเหลียงอายุ 17 ปีบริบูรณ์ ครบกำหนดลงบัญชีทหารกองเกิน จะต้องปฏิบัติอย่างไร

ตอบ นายเหลียง จะต้องนำบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านไปแสดง เมื่อจะมาลงบัญชีทหารกองเกิน ณ อำเภอโนนไทย แต่ถ้านายเหลียง เห็นว่าจะมาลงบัญชี ฯ ด้วยตนเองไม่สะดวกเพราะจะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง นายเหลียงก็สามารถมอบให้ยายเป็นผู้ไปแจ้งแทนได้ โดยบอกตำหนิแผลเป็นที่เห็นได้ง่าย ชัดเจนเหนือเอวขึ้นไปให้ยายทราบ เพื่อยายจะได้ไปแจ้งการลงบัญชีทหารกองเกินแทนได้ถูกต้อง เมื่อได้รับลงบัญชีฯ แล้วทางอำเภอจะออกไปสำคัญ (แบบ สด.9) มอบให้ยายเพื่อนำไปมอบให้แก่นายเหลียง เก็บไว้เป็นหลักฐานต่อไป

4. นายฉมัง แม่นัก กับ นางโฉม รุปงาม ได้จดทะเบียนสมรสเป็นสามีภรรยากันถูกต้องตามกฎหมาย และมีบุตรชายร่วมกัน 1 คน ชื่อ ด.ช. ฉมวก ต่อมาเมื่อ ด.ช. ฉมวก อายุได้ 13 ปี นายฉมังและนางโฉมได้หย่าขาดจากกันตามกฎหมาย โดยนางโฉมเป็นผู้เลี้ยงดูบุตร หลังจากหย่ากันแล้วไม่ทราบว่านายฉมังไปอยู่ที่ไหนไม่สามารถติดต่อกันได้ ขณะนี้นายฉมวกมีอายุครบ 17 ปีบริบูรณ์ ซึ่งจะต้องลงบัญชีทหารกองเกิน กรณีนี้จะปฏิบัติอย่างไร

ตอบ ตามหลักกฎหมาย ถ้าบิดายังมีชีวิตอยู่ นายฉมวกจะต้องไปลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ ซึ่งบิดามีภูมิลำเนา ในกรณีนี้ ถ้าสอบสวนทราบชัดแจ้งว่าไม่สามารถติดต่อกับบิดาได้ ให้ลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอท้องที่ซึ่งมารดามีภูมิลำเนา โดยนำทะเบียนบ้านและบัตรประจำตัวประชาชนไปประกอบหลักฐานการลงบัญชีฯ ด้วย

5. กระผมมีลูกชายอยู่หนึ่งคน ส่งไปเรียนเมืองนอกตั้งแต่อายุ 15 ปี ขณะนี้อายุ 17 ปีบริบูรณ์ จะลงบัญชีทหารกองเกินอย่างไร

ตอบ ให้บิดาหรือมารดาหรือผู้บรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้ไปแจ้งการลงบัญชีทหารกองเกินแทน ณ อำเภอภูมิลำเนาของบิดา โดยนำสำเนาทะเบียนบ้าน สูติบัตร รูปถ่ายของผู้ลงบัญชี ฯ (ลูกชาย) สำเนาหนังสือเดินทางไปต่างประเทศ และหลักฐานการศึกษา เพื่อเจ้าหน้าที่สถิติจะได้ตรวจสอบหลักฐาน และสอบสวนว่าเป็นผู้มีสัญชาติไทยจริง และไม่ผิดตัวในการรับลงบัญชี ฯ กรณีนี้ ถ้าไม่มีสูติบัตร จะต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน ประกอบการรับลงบัญชีฯ และผู้แจ้งแทนจะต้องทราบคำวินิจฉัยเป็นของผู้ลงบัญชี ฯ ด้วย ถ้าหลักฐานไม่ครบ เจ้าหน้าที่จะบันทึกในใบคำร้อง คือ ใบแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกิน (แบบ สด.44) ไว้เป็นหลักฐาน เมื่อได้หลักฐานครบ แต่เกินกำหนดเวลาลงบัญชีฯ แล้วจะได้ไม่มีความผิดฐานหลีกเลี่ยงชั้น

6. กระผมเป็นนักศึกษาไม่ได้เรียนรักษาดินแดง ขณะนี้อายุ 21 ปีบริบูรณ์ จะทำอย่างไรจึงจะขอผ่อนผันได้

ตอบ ต้องรีบไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ทำเรื่องขอผ่อนผัน เพื่อดำเนินการส่งรายชื่อขอผ่อนผันไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดภูมิลำเนา ทหารโดยด่วนภายในเดือนกุมภาพันธ์ของปีที่จะต้องตรวจเลือกเข้ากองประจำการ หากเกินกำหนดจะไม่ได้รับสิทธิในการผ่อนผัน

7. พ่อกับแม่ของกระผมหย่ากัน พ่อไปอยู่จังหวัดเชียงใหม่ แม่อยู่กรุงเทพฯ กระผมอยู่กับแม่ที่กรุงเทพฯ จะลงบัญชี ฯ ที่กรุงเทพฯ จะได้หรือไม่

ตอบ ได้ แต่ต้องย้ายทะเบียนบ้านของพ่อมาอยู่กับแม่ที่กรุงเทพฯ ฯ ด้วย เมื่อลงบัญชี ฯ เสร็จแล้ว จึงค่อยย้ายทะเบียนบ้านของพ่อไปอยู่ที่เชียงใหม่ตามเดิม

8. ผมเสียเงินไปแล้ว อยากทราบว่า จะเกิดอะไรขึ้นเมื่อถึงวันเกณฑ์ทหาร ถ้าผมไม่ไปเกณฑ์ทหาร

ตอบ ถ้าไม่ไปเกณฑ์ทหาร จะมีความผิดฐานหลีกเลี่ยงชั้นเกณฑ์ทหารคือ ถ้ายังไม่ได้รับหมายเรียกฯ จะมีความผิดต่อระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้ารับหมายเรียกฯ แล้ว จะมีความผิดต่อระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี โดยจะต้องไปเข้ารับการตรวจเลือก และจะได้รับใบรับรองผลการตรวจเลือกฯ (แบบ สด.43) จากประธานกรรมการตรวจเลือก ในวันที่ตรวจเลือกเท่านั้น ถ้าได้รับในวันอื่น ถือว่าเป็นเอกสารที่ทางราชการมิได้ออกให้ หากผู้นำไปใช้ถือว่าใช้เอกสารปลอม จะถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

9. ขณะนี้เหตุการณ์ปกติไม่มีสงครามแล้ว ควรจะยกเลิกการเกณฑ์ทหารได้หรือไม่

ตอบ ไม่ได้ เนื่องจากรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศโดยรับราชการทหาร ดังนั้น จึงต้องมีการตรวจเลือกทหารทุกปีเพื่อเป็นการเตรียมพร้อมไว้ทั้งในยามปกติและในยามสงครามสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

10. ถ้าไม่ลงบัญชีทหารกองเกินจะมีความผิดอย่างไร

ตอบ ถ้าเกินกำหนดระยะเวลาการลงบัญชี ฯ จะมีความผิดฐานหลีกเลี่ยงชัดเจน กล่าวคือ ถ้าเจ้าหน้าที่สืบคดีส่งรายชื่อไปให้ตำรวจติดตามจับกุมตัวมาดำเนินคดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้าเจ้าตัวได้มาแสดงตนขอลงบัญชี ฯ ก่อนที่เจ้าหน้าที่สืบคดีจะส่งรายชื่อไปให้ตำรวจติดตามจับกุมตัว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

11. ถ้าอายุ 17 ปี แล้ว ยังอยู่เมืองนอกสามารถไปแจ้งลงบัญชีทหารกองเกินที่สถานทูตไทยประจำประเทศนั้น ๆ ได้หรือไม่

ตอบ ไม่ได้ แต่จะแจ้งแทนได้ โดยต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะ และเชื่อถือได้ที่อยู่ในประเทศไทยไปแจ้งการลงบัญชี ฯ แทน ณ อำเภอกุมภิวัดของบิดา หรือมารดา หรือผู้ปกครอง แล้วแต่กรณี โดยนำหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชน หรือสูติบัตรพร้อมทะเบียนบ้าน และต้องทราบคำวินิจฉัยของผู้ลงบัญชี ฯ ด้วย เพื่อเจ้าหน้าที่สืบคดีอำเภอจะได้ตรวจสอบหลักฐาน และสอบสวนผู้แจ้งแทน หากปรากฏชัดเจนว่าผู้ลงบัญชี ฯ มีอายุอยู่ในกำหนดลงบัญชี ฯ มีสัญชาติไทยจริง มีภูมิลำเนาถูกต้อง ก็จะดำเนินการลงบัญชี ฯ ให้ พร้อมกับออกไปสำคัญ (แบบ สด.9) มอบให้ผู้ลงบัญชี ฯ แทนรับไป เพื่อนำไปมอบให้กับเจ้าตัว เก็บไว้เป็นหลักฐาน

12. ผมมีสิทธิผ่อนผันการเกณฑ์ทหาร แต่ผมเสี่ยงไปเข้ารับการตรวจเลือก และถูกเข้ากองประจำการ กรณีนี้ผมจะขอผ่อนผันลาไปศึกษาต่อจนกว่าจะสำเร็จ การศึกษาแล้ว จึงค่อยเข้ารับราชการในกองประจำการจะได้หรือไม่

ตอบ ไม่ได้ เพราะเป็นการสละสิทธิในการผ่อนผัน โดยสมัครใจเข้ารับการตรวจเลือก ดังนั้นเมื่อถูกเข้ากองประจำการ จะต้องเข้ารับราชการในกองประจำการ ตามกำหนดในหมายนัดของนายอำเภอ จะขอผ่อนผันลาไปศึกษาต่ออีกไม่ได้

13. ขณะนี้ผมอายุ 22 ปีบริบูรณ์ ปีที่แล้วผมรับหมายเรียกเกณฑ์ทหารแต่ไม่ได้ไปตรวจเลือกอยากทราบว่าปีนี้จะไปตรวจเลือกได้หรือไม่หรือจะต้องปฏิบัติอย่างไร

ตอบ ถ้าได้รับหมายเรียก ฯ แล้ว ไม่ไปเข้ารับการตรวจเลือกมีความผิดฐานหลีกเลี่ยงขัดขืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี เจ้าหน้าที่ตำรวจจะติดตามจับกุมตัวมาดำเนินคดีหากไปในวันตรวจเลือกทางคณะกรรมการตรวจเลือก จะแจ้งให้ทางอำเภอส่งตัวให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีเมื่อคดีสิ้นสุดแล้ว ทางอำเภอจะมอบหมายเรียก ฯ ให้ไปเข้ารับการตรวจเลือกต่อไป

14. นักศึกษาได้แจ้งขอผ่อนผันการตรวจเลือกต่อสถานศึกษา และสถานศึกษาได้ส่งรายชื่อขอผ่อนผันไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งผู้นั้นมีภูมิลำเนาทหารอยู่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยทำเรื่องขอผ่อนผันส่งไปพร้อมกันจำนวน 15 คน ซึ่งมีภูมิลำเนาทหารอยู่จังหวัดเดียวกัน ปรากฏว่าได้รับการผ่อนผัน 14 คน ส่วนอีก 1 คนชื่อตกหล่นไม่ได้รับการผ่อนผันจึงต้องเข้ารับการตรวจเลือก และจับสลากถูกเข้ากองประจำการแผนกทหารบก อยากทราบว่าทำอย่างไรถึงจะได้รับการผ่อนผันเช่นเดียวกันกับ 14 คนนั้น

ตอบ กรณีนี้ จะต้องยื่นเรื่องต่อคณะกรรมการชั้นสูง โดยติดต่อที่แผนกสถิติจังหวัด ที่เข้ารับการตรวจเลือก เพื่อขอความเป็นธรรม ถ้าคณะกรรมการชั้นสูง

พิจารณาแล้ว ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าเกิดบกพร่องทางธุรการ เนื่องจากมิได้เพิ่มรายชื่อในบัญชีเรียกประเภทคนผ่อนผัน คณะกรรมการชั้นสูงจะตัดสินใจส่งตัวเข้ากองประจำการ ให้กลับมีสภาพเป็นทหารกองเกิน และมีสิทธิได้รับการผ่อนผันต่อไป

15. เมื่อนักศึกษาจบการศึกษาแล้ว สถานศึกษาของเอกชนจะต้องแจ้งให้กระทรวงกลาโหมทราบ เพื่อจำหน่ายจากคนผ่อนผันการเรียกพลนั้นต้องส่งผ่านกระทรวงศึกษาธิการก่อนหรือไม่

ตอบ ไม่ต้องส่งผ่านกระทรวงศึกษาธิการ แต่ส่งตรงให้กระทรวงกลาโหมเพื่อดำเนินการเหมือนกับการขอผ่อนผันการเรียกพล

16. เกี่ยวกับเรื่องทหาร เมื่อปีที่แล้วได้ทำเรื่องผ่อนผันไปแล้ว จะต้องทำเรื่องขอผ่อนผันทุกปีหรือเปล่าคะ ลูกติดตามแม่จะจบการศึกษาในปีหน้า เมื่อถึงกำหนดเกณฑ์ทหาร ได้ทำเรื่องผ่อนผันไปแล้ว จะต้องทำเรื่องผ่อนผันทุกปี หรือเมื่อจะจบการศึกษาจากต่างประเทศ

ตอบ กรณีที่จะทำเรื่องขอผ่อนผันการเกณฑ์ทหารได้มีดังต่อไปนี้ นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ถ้าเป็นทุนของกระทรวง ทบวง กรม หรือ ส่วนราชการใด โดยอยู่ในความประพฤติของผู้ดูแลนักเรียนไทยของรัฐบาลไทย สำหรับประเทศนั้น ๆ สำนักงาน ก.พ.จะเป็นผู้ดำเนินการผ่อนผันต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภูมิฉัตรให้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดจะออกหนังสือผ่อนผันการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหาร(แบบ สด.41) ให้ไว้เป็นหลักฐานโดยมีเงื่อนไขว่า “ถ้าต้องออกจากการศึกษากลับจากต่างประเทศมาถึงประเทศไทยก่อนกำหนด หรือ ก.พ. ได้ขอถอนการผ่อนผัน การผ่อนผันเป็นอันยุติ” ดังนั้น ถ้าไม่เข้าเงื่อนไขตามที่แบบ สด.41 กำหนดไว้ เช่น กำลังศึกษาต่ออยู่ที่ต่างประเทศ ก็ต้องถือว่าการผ่อนผันยังมีผลใช้บังคับได้อยู่

ถ้าเป็นทุนส่วนตัว ต้องให้บิดาหรือมารดาหรือผู้ปกครอง ยื่นคำร้องขอผ่อนผันต่อนายอำเภอภูมิลำเนาทหาร (อำเภอที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้แล้ว) พร้อมด้วยหลักฐานดังนี้

1. หนังสือรับรองของสำนักศึกษา (ระบุว่าไปศึกษาวิชาอะไร หลักสูตรกี่ปีให้แปลเป็นภาษาไทยกำกับ ลงชื่อ ตำแหน่งผู้แปลด้วย)
2. หนังสือรับรองของสถานทูต หรือ สถานกงสุล หรือผู้ดูแลนักเรียนไทยในประเทศนั้น ๆ
3. สำเนาใบสำคัญ (แบบ สด.9)
4. หมายเลข ฯ (แบบ สด.35) ถ้ามี
5. สำเนาทะเบียนบ้าน

เมื่อทางอำเภอสอบสวนและพิจารณาแล้วเห็นว่าอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับการผ่อนผัน ก็จะดำเนินการให้โดยส่งหลักฐานไปยังจังหวัดเมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแล้ว เห็นว่าอยู่ในหลักเกณฑ์ ก็จะออกหนังสือผ่อนผันการตรวจเลือกเข้ารับราชการทหาร (แบบ สด.41) ให้ไว้เป็นหลักฐานโดยมีเงื่อนไขว่า “ถ้าต้องออกจากการศึกษา กลับจากต่างประเทศ มาถึงประเทศไทยก่อนกำหนด การผ่อนผันเป็นอันยุติ” กรณีนี้เจ้าตัวจะต้องแจ้งด้วยตนเองต่อนายอำเภอภูมิลำเนาทหารและถ้าอายุยังไม่ถึง 30 ปีบริบูรณ์ จะต้องเข้ารับการตรวจเลือกด้วย

ข้อควรจำ

ใบรับรองผลการตรวจเลือกทหารกองเกิน เข้ารับราชการทหารกองประจำการ (แบบ สด.43) ประธานกรรมการตรวจเลือก จะเป็นผู้มอบให้ผู้เข้ารับการตรวจเลือกทุกคน ในวันตรวจเลือกเท่านั้น หากไม่ได้ไปเข้ารับการตรวจเลือก แต่ได้

รับไปรับรองผล ฯ (แบบ สด.43) จากบุคคลอื่น ในวันอื่น แสดงว่าเป็นไปรับรองผล ฯ ปลอม มีความผิดต้องระวางโทษถึงจำคุก

หมวดอสังหาริมทรัพย์

1. จดทะเบียนสมรสกับชาวต่างชาติ สามารถซื้อที่ดินได้หรือไม่ ดิฉันเคยโทรศัพท์สอบถามจากรายการ “กรองสถานการณ์” เกี่ยวกับข้อจำกัดในการถือครองที่ดินหลังจากที่จดทะเบียนสมรสกับชาวต่างชาติ ซึ่งเจ้าหน้าที่ออกรายการในวันนั้น ได้ตอบว่ายังสามารถซื้อขายหรือถือครองกรรมสิทธิ์ได้เหมือนคนไทยทั่วไป แต่ในความเป็นจริงทำไมเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินถึงไม่ทราบถึงเรื่องนี้ และพยายามบ่ายเบี่ยงไม่ให้มีการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดิน รบกวนช่วยให้ความกระจ่างแก่ดิฉันด้วยคะ ในฐานะที่ดิฉันยังเป็นคนไทยเหมือนเดิม

ตอบ กรณีบุคคลสัญชาติไทยที่มีคู่สมรสโดยชอบด้วยกฎหมายเป็น คนต่างด้าวขอซื้อที่ดิน หากสอบสวนแล้ว ผู้ขอและคู่สมรสที่เป็นคนต่างด้าว ยืนยัน เป็นลายลักษณ์อักษรร่วมกันว่าเงินที่บุคคลสัญชาติไทยนำมาซื้อที่ดินทั้งหมด เป็น ส่วนส่วนตัวของบุคคลสัญชาติไทยแต่เพียงฝ่ายเดียวมิใช่เป็นสินสมรส พนักงาน เจ้าหน้าที่ก็ดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้ต่อไปกรณีดังกล่าว กรรมที่ดิน ได้เคยเวียนหนังสือให้เจ้าหน้าที่ทราบเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติแล้ว ตามหนังสือที่ มท 0710/016051 ลงวันที่ 25 พฤษภาคม 2543

2. ภรรยาคนไทย สามีเป็นต่างชาติต้องการซื้อบ้านและที่ดิน ผมมีข้อ สงสัยว่า ในกรณีที่ภรรยาเป็นคนไทย และมีสามีเป็นชาวอังกฤษ (แต่สามีมีเอกสาร ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่ และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของ ภรรยา) ทั้งสองไม่ได้จดทะเบียนสมรสกันแต่มีบุตรด้วยกัน 2 คน (บุตรทั้ง 2 คน มีสัญชาติ

ไทย) อยากสอบถามว่าหากทั้งสองต้องการซื้อบ้านพร้อมที่ดิน โดยโฉนดที่ดินจะเป็นชื่อภรรยา แต่สามีเป็นผู้มีรายได้เป็นผู้กู้เงินกับทางธนาคาร (เนื่องจากภรรยาไม่ได้ประกอบอาชีพ เป็นแม่บ้านดูแลบุตร) ในกรณีนี้สามารถกระทำการจดทะเบียน และทำนิติกรรมที่กรรมที่ดินได้หรือไม่ หากไม่ได้เพราะอะไร และหากกระทำได้ DUSSA ขึ้นตอนอย่างไรบ้าง

ตอบ กรณีบุคคลสัญชาติไทยที่มีสามีเป็นคนต่างด้าวโดยไม่จดทะเบียนสมรสมีความประสงค์จะซื้อที่ดินพร้อมบ้าน สามีที่เป็นคนต่างด้าวต้องบันทึกยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรร่วมกันต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานที่ดิน ในวันจดทะเบียนซื้อขายว่า เงินที่บุคคลสัญชาติไทยนำมาซื้อที่ดินทั้งหมดเป็นทรัพย์สินส่วนตัวของบุคคลสัญชาติไทยแต่เพียงฝ่ายเดียว มิใช่ทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ร่วมกัน พนักงานเจ้าหน้าที่จึงจะดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้กับผู้ขอได้ โดยมีต้องสอบสวนอาชีพรายได้ของผู้ขอหรือที่มาของเงินแต่อย่างใด และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมการซื้อที่ดินดังกล่าวแล้ว ที่ดินย่อมตกเป็นทรัพย์สินส่วนตัวของบุคคลสัญชาติไทย หากผู้ซื้อที่ดินมีความประสงค์จะจดทะเบียนจำนอง ไม่ว่าจะกระทำในวันเดียวกัน หรือในภายหลังก็สามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องให้คู่สมรสที่เป็นคนต่างด้าวมาให้ถ้อยคำยืนยันอีก อนึ่ง หากท่านมีข้อสงสัยสามารถสอบถามได้ที่สำนักมาตรฐานการทะเบียนที่ดิน โทร 0-2221-9189

3. หญิงไทยแต่งงานกับสามีชาวเยอรมันและได้เปลี่ยนชื่อสกุลตามสามีไปแล้วนั้น จะขายที่ดินที่เป็นสินเดิมได้หรือไม่

ตอบ กรณีที่ 1 หญิงไทยได้แต่งงานกับสามีชาวเยอรมันโดยถูกต้องตามกฎหมายเยอรมันหรือตามกฎหมายไทยและได้เปลี่ยนนามสกุลตามสามีไปแล้วนั้น หากผู้หญิงไทยยังถือสัญชาติไทยอยู่ ตามกฎหมายไทยถือว่าหญิงไทยยังคงเป็นคนไทยมีสิทธิถือครองที่ดินได้อยู่ หากเป็นสินส่วนตัว เช่น ทรัพย์สินที่มีมาก่อน

จดทะเบียนสมรส มรดกตกทอดจากบิดามารดา หรือจากการที่บุคคลอื่นให้ทรัพย์สิน โดยเสนาหา ทรัพย์สินเหล่านี้ยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของหญิงไทยต่อไป

กรณีที่ 2 หญิงไทยแต่งงานกับชายชาวเยอรมันแล้วได้อินสัญชาติตามสามี หญิงไทยดังกล่าวถือว่าเป็นบุคคลต่างด้าว ทรัพย์สินเดิมที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ เช่น บ้าน ที่ดิน ต้องจำหน่ายออกไปภายใน 1 ปี ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย แต่บุคคลต่างด้าวมีสสิทธิถือครองที่ดินได้ไม่เกิน 1 ไร่ ถ้านำเงินมาลงทุนในประเทศ ไทยจำนวนไม่ต่ำกว่า 40 ล้านบาทและต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย ภายใต้หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

4. แต่งงานกับภริยาคนไทยและมีบุตรด้วยกัน บุตรชายอาศัยอยู่ใน ประเทศเยอรมัน ถือสัญชาติไทยตามมารดา บุตรชายสามารถที่จะรับมรดกที่ดิน จากภริยาได้หรือไม่

ตอบ กรณีภริยาเป็นคนไทย ทรัพย์สินมรดกอยู่ที่ประเทศไทย บุตรชายเกิด จากหญิงที่ไม่ได้ทำการสมรสกับชาย บุตรชายจึงเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของหญิง นั้น ดังนั้น บุตรชายของคุณซึ่งมีสัญชาติไทยจึงเป็นทายาทโดยธรรมของภริยาคุณ และมีสิทธิได้รับมรดกของมารดาตามกฎหมายไทย

5. ดิฉันนำลูกชายมาจากเมืองไทยมาแต่งงานกับคนเยอรมัน ขณะนี้ลูก ชายอายุ 22 ปี พ่อคนไทยเสียชีวิตลง ลูกชายได้รับมรดกที่ดิน ลูกชายซึ่งปัจจุบัน ถือสัญชาติเยอรมันจะมีสิทธิในที่ดินหรือไม่ และจะต้องทำอย่างไรกับมรดก

ตอบ บุตรชายปัจจุบันถือสัญชาติเยอรมัน ถ้าได้มีการสละสัญชาติไทย แล้วตามกฎหมายไทยถือว่า บุตรชายคนดังกล่าวเป็นบุคคลต่างด้าว จึงต้องพิจารณา ตามประมวลกฎหมายที่ดินมาตรา 93 ซึ่งถือว่า เป็นการรับมรดกในฐานะที่เป็น ทายาทโดยธรรม บุตรของคุณแม้เป็นคนต่างด้าวกก็ไม่ต้องจำหน่ายที่ดินที่รับมรดก

โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะอนุญาตให้ได้มาซึ่งที่ดินมรดกได้ แต่เมื่อรวมกับที่ดินที่คนต่างด้าวมีเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยแล้วจะต้องไม่เกิน 1 ไร่ ที่ใช้เพื่อการพาณิชย์ไม่เกิน 1 ไร่ ที่ใช้เพื่อการเกษตรกรรม ครอบครัพละไม่เกิน 10 ไร่ หากรวมกันแล้วเกิน ต้องจำหน่ายส่วนที่เกิน (ตามมาตรา 87 และ 93 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน)

6. แต่งงานและอาศัยอยู่กับสามีชาวต่างชาติมีลูกอายุ 5 ขวบ ถ้าฝ่ายแม่มีที่ดินที่เมืองไทยเมื่อลูกโตขึ้นจะมีสิทธิในที่ดินนั้นหรือไม่

ตอบ เมื่อหญิงไทยที่มีสัญชาติไทยแต่งงานกับชาวต่างชาติต่อมามีบุตรซึ่งตามหลักกฎหมายแล้วผู้ใดที่เกิดโดยบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักร ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักสายโลหิต (พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 มาตรา 7) ดังนั้นในกรณีนี้บุตรก็จะมีสัญชาติไทยซึ่งคนสัญชาติไทยสามารถถือครองที่ดินในประเทศไทยได้ เมื่อมารดามีที่ดินในประเทศไทยก็สามารถที่จะโอนที่ดินดังกล่าวให้แก่บุตรได้

7. ซื้อที่ดินที่ประเทศไทย จ่ายเงินค่าที่ดินให้เจ้าของที่ดินไปหมดแล้ว แต่เจ้าของยังไม่ยอมโอนที่ดินให้ ทำอย่างไรจะให้เจ้าของโอนที่ดินให้

ตอบ ก่อนอื่นก็ต้องดูว่าในการจ่ายเงินค่าที่ดินให้เจ้าของไปนั้นได้มีการทำสัญญาซื้อขายไว้เป็นหลักฐานหรือไม่ และในการจ่ายเงินมีหลักฐานอย่างใดบ้าง ถ้ามีสัญญาซื้อขายและมีหลักฐานว่าได้จ่ายเงินครบถ้วนแล้วก็สามารถที่จะฟ้องร้องเพื่อให้เจ้าของที่ดินโอนที่ดินให้ได้ตามสัญญาซื้อขายที่ได้ทำไว้

หมวดสัญชาติ และคนเข้าเมือง

1. มีผู้ขอรับคำปรึกษาว่าตนกับสามีชาวไทยมีบุตรด้วยกัน 1 คน ต่อมาตนได้เดินทางมาทำงานที่ฮ่องกงด้วยความสมัครใจ และได้นำบุตรที่เกิดจากสามีชาวไทยมาอยู่ที่ฮ่องกงด้วย และต่อมาตนได้สมรสกับสามีชาวฮ่องกง และมีบุตรกับสามีชาวฮ่องกงอีก 1 คน ต่อมาสามีชาวฮ่องกงได้เสียชีวิตลง ตนกับบุตรทั้งสองคนได้อาศัยอยู่ที่ฮ่องกง ต่อมาเมื่อประมาณ 3-4 ปี มาแล้วบุตรชายของตนที่เกิดกับสามีชาวไทย ซึ่งขณะนี้มีอายุ 25 ปี แล้วได้ทำร้ายร่างกายชาวฮ่องกงและได้ถูกศาลที่ฮ่องกงพิพากษาจำคุก 4 ปี ซึ่งเหลือเวลาอีกประมาณ 1 ปี บุตรชายของตนก็จะรับโทษครบตามคำพิพากษาแล้ว ตนทราบว่าเมื่อบุตรชายรับโทษครบแล้วจะต้องถูกส่งกลับประเทศไทย แต่ตนต้องการให้บุตรชายคนดังกล่าวยังคงอยู่ที่ฮ่องกง เพราะตนไม่มีญาติพี่น้องที่ประเทศไทย และตนไม่ประสงค์ที่จะกลับมาพักอาศัยที่ประเทศไทย เพราะไม่มีที่พักอาศัยและไม่มีทางทำมาหาได้ ในขณะที่ตนมีสิทธิอยู่ที่ฮ่องกงจากการที่ตนมีสามีเป็นชาวฮ่องกงดังกล่าว ตนจะต้องทำอย่างไรบ้างจึงจะทำให้บุตรที่เกิดจากสามีชาวไทยดังกล่าวมีสิทธิอยู่ที่ประเทศฮ่องกงต่อไปได้ โดยไม่ต้องถูกส่งกลับประเทศไทย

ตอบ เนื่องจากวัตถุประสงค์ของผู้ขอรับคำปรึกษา คือ การต้องการให้บุตรของตนซึ่งมีเกิดจากสามีชาวไทย และบุตรมีอายุประมาณ 25 ปี แล้ว สามารถอยู่อาศัยที่ฮ่องกงได้ต่อไป จึงได้ให้คำปรึกษาว่า ผู้ขอรับคำปรึกษาเป็นผู้มีสัญชาติไทย สามีของผู้รับการปรึกษาก็เป็นผู้มีสัญชาติไทย ดังนั้น บุตรของหญิงชาวไทยกับชายสัญชาติไทย ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 มาตรา 7 ที่บัญญัติว่า “บุคคลดังต่อไปนี้ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด

(1) ผู้เกิดโดยบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทย

(2) ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย ยกเว้นบุคคลตามมาตรา 7 ทวิ
วรรคหนึ่ง

เมื่อบุตรของผู้ขอรับคำปรึกษาเป็นผู้มีสัญชาติไทย และไม่ได้รับสัญชาติ
ฮ่องกง การมีสิทธิพักอาศัยอยู่ในฮ่องกงต้องเป็นไปตามที่กฎหมายของฮ่องกงบัญญัติ
ไว้ โดยเฉพาะอาจจะอยู่ในเกณฑ์ต้องห้ามตามกฎหมายคนเข้าเมือง ดังนั้นหาก
ประสงค์จะพักอาศัยโดยมีเหตุผลอย่างไร ให้ขอรับคำปรึกษาจากสถานทูตไทยที่
ฮ่องกง เพื่อที่สถานทูตจะประสานกับทางฮ่องกงให้ผ่อนผันให้ แต่อย่างไรก็ตามอำนาจ
ในการให้อยู่อาศัยในฮ่องกงเป็นอำนาจของฮ่องกงเท่านั้นไม่เกี่ยวกับประเทศไทย

2. เจ้าหน้าที่ของกระทรวงการต่างประเทศได้มาปรึกษาว่ามีคนไทยบาง
คนได้มาทำเรื่องขอสละสัญชาติไทยเนื่องจากคนไทยดังกล่าวได้สัญชาติประเทศอื่น
ซึ่งได้รับสิทธิประโยชน์ที่บุคคลดังกล่าวพอใจมากกว่า แต่เมื่อได้แสดงความจำนงต่อ
พนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงแล้ว ปรากฏว่าหลัง
จากได้มีการดำเนินการเป็นเวลานานแล้ว ก็ยังไม่มีการพิจารณาเรื่องที่บุคคลดังกล่าว
ได้แสดงความจำนงสละสัญชาติไทย ตนจะทำอะไรเพื่อให้การดำเนินการเรื่องสละ
สัญชาติเร็วขึ้นกว่าเดิมเพราะผู้ประสงค์สละสัญชาติมาตามเรื่องอยู่เสมอ

ตอบ เนื่องจากพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 มาตรา 13 บัญญัติ
ว่า “หญิงซึ่งมีสัญชาติไทยและได้สมรสกับคนต่างด้าวและอาจถือสัญชาติของสามีได้
ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของสามี ถ้าประสงค์จะสละสัญชาติไทย ให้แสดงความ
จำนงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง” และ
พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 มาตรา 15 บัญญัติว่า “นอกจากกรณีตามมาตรา
14 ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยและสัญชาติอื่น หรือผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ
ถ้าประสงค์จะสละสัญชาติไทย ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธี
การที่กำหนดในกฎกระทรวง การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้สละสัญชาติไทย ให้อยู่

ในดุลพินิจของรัฐมนตรี”ซึ่งตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 นั้น รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้คือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ดังนั้น หากต้องการให้ทราบผลการพิจารณาเรื่องการสละสัญชาติไทยโดยเร็วหรือให้มีการพิจารณาเรื่องดังกล่าวโดยเร็วนั้น กระทรวงการต่างประเทศต้องร้องขอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้สละสัญชาติไทยเร่งทำการพิจารณา

3. ชายไทยได้สมรสถูกต้องตามกฎหมายต่างประเทศกับคู่สมรสฝ่ายหญิงซึ่งเป็นชาวต่างชาติ คู่สมรสฝ่ายหญิงต้องการถือสัญชาติไทยตามสามีต้องทำอย่างไร

ตอบ การขอเข้าถือสัญชาติไทยของหญิงต่างด้าวที่สมรสกับคนไทย มีข้อต้องพิจารณาดังนี้

1. คุณสมบัติของผู้ถือสัญชาติไทยตามสามี

กรณีขอถือสัญชาติไทยตามสามี (มาตรา 9 แห่ง พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508)

1.1 ผู้ยื่นคำขอจะต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย และมีชื่อในทะเบียนบ้าน (ทร.13 หรือ ทร.14)

1.2 ผู้ยื่นคำขอจะต้องจดทะเบียนสมรสกับชายไทยถูกต้องตามกฎหมายมาไม่น้อยกว่า 3 ปี นับแต่วันที่ยื่นคำขอ ส่วนกรณีมีบุตรกับคู่สมรสซึ่งเป็นชายไทย จะต้องจดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมายมาไม่น้อยกว่า 1 ปี

1.3 สามีผู้มายื่นคำขอจะต้องมีอาชีพเป็นหลักฐานและมีรายได้พอเลี้ยงครอบครัว

- มีรายได้ไม่ต่ำกว่า 30,000 บาท/เดือน และในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอประกอบอาชีพสามารถนำรายได้ของตนไปรวมกับรายได้ของสามี เพื่อให้ถึง

เกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ จะต้องนำไปรับรองเงินเดือน/รายได้ และ/หรือ หลักฐานการเสียภาษีเงินได้ในประเทศไทยในรอบปีที่ผ่านมา นำมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย

- หากเป็นข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องมีรายได้ไม่ต่ำกว่า 15,000 บาท/เดือน หรือหากมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท/เดือน แต่ไม่ต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน คู่สมรสจะต้องมีทรัพย์สินมูลค่าไม่น้อยกว่า 300,000 บาท โดยมีเอกสารรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. หลักฐานประกอบการยื่นคำขอเข้าถือสัญชาติไทยของหญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวโดยการสมรส

2.1 สำเนาใบสำคัญการสมรส (แบบ คร.3)

2.2 สำเนาทะเบียนการสมรส (แบบ คร.2 หรือ คร.4)

2.3 สำเนาหนังสือเดินทางหรือเอกสารที่ใช้แทนหนังสือเดินทางทุกหน้าที่มีอักษรหรือตราประทับไว้ (กรณีผู้ยื่นคำขอเป็นหญิงต่างด้าวมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรไทยชั่วคราว หรือสำเนาบัตรประจำตัวคนต่างด้าวหน้า 1 ถึงหน้า 6 และช่องรายการต่ออายุใบสำคัญ ครั้งสุดท้าย (กรณีผู้ยื่นคำขอเป็นหญิงต่างด้าวมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักรไทยแล้ว) หรือสำเนาบัตรประจำตัวที่ทางราชการออกให้ซึ่งแสดงว่าได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรไทยถูกต้องตามกฎหมาย

2.4 รูปถ่ายของผู้ร้องและสามี ขนาด 2 นิ้ว จำนวน 12 รูป/คน (ชายสวมสูทสากล หญิงแต่งกายสุภาพ)

2.5 สำเนาสูติบัตรของบุตรทุกคน พร้อมรูปถ่าย ขนาด 2 นิ้ว จำนวน 2 รูป/คน

2.6 หนังสือรับรองของผู้บังคับบัญชา ยืนยันว่าปัจจุบันยังคงรับราชการในตำแหน่ง สังกัดมาแสดง (กรณีสามีรับราชการ) หรือหนังสือรับรองการทำงาน ระบุตำแหน่ง หน้าที่การงานและอัตราเงินเดือน (กรณีทำงานเอกชน)

2.7 สำเนาใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือ บริษัทจำกัด หรือใบทะเบียน การค้า กรมสรรพากร หรือใบทะเบียนพาณิชย์ และ หนังสือรับรองการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนของนายจ้าง

2.8 ใบเสร็จรับเงินเสียภาษีเงินได้ส่วนบุคคลปีที่ผ่านมา

2.9 แบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด.91) ของ ปีที่ผ่านมา

2.10 หลักฐานที่แสดงว่าสามีเป็นบุคคลสัญชาติไทย

- สำเนาสูติบัตรหรือทะเบียนคนเกิด

- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวข้าราชการ หรือองค์การรัฐวิสาหกิจ ด้านหน้า-หลัง

- สำเนาใบสำคัญทหารกองหนุน หรือกองเกิน (แบบ สด.1 หรือ สด.8 หรือ สด.9 หรือ สด.43)

- สำเนาทะเบียนบ้านปัจจุบัน (ทั้งครอบครัว)

- สำเนาหนังสือเดินทางของสามี (ทุกหน้าที่ประทับตรา)(ถ้ามี)

- สำเนาหนังสือสำคัญการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล (ถ้ามี)

- สำเนาใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวของบิดามารดา หน้า 1 ถึงหน้า 6 และหน้าต่ออายุครั้งสุดท้าย (กรณีบิดามารดาของสามีเป็นบุคคลต่างด้าว) หรือสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหน้า-หลัง (กรณีบิดามารดาของสามีเป็นบุคคลสัญชาติไทย) และทะเบียนบ้าน หรือใบมรณบัตร

2.11 พยานบุคคลที่รู้เห็นการเป็นสามีภรรยา รวม 4 ปาก

3. การยื่นคำขอ

3.1 ผู้ยื่นคำขอ ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอ ต่อผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจสันติบาล

3.2 ผู้ยื่นคำขอฯ ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่น ให้ยื่นคำขอฯ ต่อหัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด/ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดนั้น

3.3 ผู้ยื่นคำขอฯ อยู่ต่างประเทศ ให้ยื่นคำขอฯ ต่อพนักงานทูตหรือกงสุล ณ ที่ทำการสถานทูตไทย หรือสถานกงสุลไทยในประเทศนั้น

4. สามีสาวต่างชาติที่สมรสถูกต้องตามกฎหมายต้องการเข้ามาอยู่อาศัยในประเทศไทยตามภรรยาคนไทยจะมีวิธีการทำอย่างไรบ้าง

ตอบ คู่สมรสชาวต่างชาติบางคู่ประสงค์จะย้ายเข้ามาอยู่อาศัยในประเทศไทย ก่อนตัดสินใจย้ายเข้ามาอยู่อาศัยในประเทศไทย ควรหาข้อมูลจากเจ้าหน้าที่หลายๆ ฝ่ายเสียก่อน ในเรื่องของวีซ่า การทำงาน การหาที่อยู่อาศัย เงินบำนาญ เงินประกันสุขภาพและสังคม และอื่นๆ อีกมากมาย สำหรับคนต่างชาติ

การขอวีซ่าสำหรับสามีสาวต่างชาติที่ต้องการเข้ามาอยู่ในประเทศไทยทำได้ดังต่อไปนี้

วีซ่าประเภทต่างๆสำหรับสามีสาวต่างชาติ

ไม่ว่าจะขอวีซ่าประเภทใดก็ตาม จุดเริ่มต้นคือ คนต่างชาติจะต้องขอวีซ่าแบบ นอน-อิมมิแกรนท์ Non-Immigrant เพื่อเข้ามาในประเทศไทยเสียก่อน เมื่อเข้ามาถึงแล้วจึงขอเปลี่ยนเป็นวีซ่าอื่นๆได้ เช่น ทำงาน, บำนาญ วีซ่าสำหรับผู้สูงอายุวีซ่าที่สามีสาวต่างชาติจะขอเพื่อไปอยู่ในประเทศไทยเป็นระยะยาวได้แก่

1. **วีซ่าแบบคนไม่มีถิ่นฐานในประเทศไทย (Non-Immigrant)** วีซ่าแบบนี้ขอได้ที่สถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยในประเทศที่ชาวต่างชาติมีภูมิลำเนาอยู่ และสามารถอยู่ได้รวมทั้งหมด 1 ปี หลังจากเดินทางเข้าประเทศได้ 3 เดือน จะต้องไปต่ออายุของวีซ่าที่กองตรวจคนเข้าเมืองก่อน กองตรวจคนเข้าเมืองจะแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับหลักฐานที่ต้องนำมาแสดงและอื่น ๆ

2. **วีซ่าแบบทำงาน** ต้องได้รับอนุญาตทำงานประกอบอาชีพจากกรมแรงงาน (ปัจจุบัน คือ กระทรวงแรงงาน) กรุงเทพฯ ก่อน ถ้าอยู่ต่างจังหวัดให้ยื่นคำร้องที่สำนักงานอำเภอ

3. **วีซ่าแบบผู้สูงอายุ** (Retirement-Visa) เพื่อส่งเสริมให้ชาวต่างชาติผู้มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป รวมทั้งบุคคลในครอบครัวเขา (อาจหมายถึงคุณพ่อคุณแม่ของสามีชาวต่างชาติของคนไทย ซึ่งมีสุขภาพไม่ค่อยดี อาจจะย้ายไปอยู่ในประเทศซึ่งมีอากาศอบอุ่นกว่า หรือชาวต่างชาติสูงอายุซึ่งไม่ได้สมรสกับคนไทย) ได้ไปใช้ชีวิตบั้นปลายในประเทศไทย รัฐบาลไทยจึงกำหนดระเบียบให้วีซ่าสำหรับผู้สูงอายุดังนี้

1) ขอวีซ่าประเภทคนอยู่ชั่วคราวหรือ นอน-อิมมิแกรนท์ (Non-Immigrant) ที่สถานทูตไทย หรือ กงสุลไทยในประเทศที่ชาวต่างชาติมีภูมิลำเนาอยู่ก่อน พร้อมทั้งระบุสาเหตุในการเดินทาง

2) เมื่อเดินทางถึงประเทศไทย เจ้าหน้าที่กองตรวจคนเข้าเมืองที่สนามบินจะประทับตราให้อยู่ได้ 90 วัน

3) เมื่ออยู่ในประเทศไทยก่อนครบกำหนด 90 วัน ให้ไปต่อวีซ่าที่กองตรวจคนเข้าเมืองในกรุงเทพมหานคร หรือ ต่างจังหวัดเช่น พัทยา, เชียงใหม่ โดยนำหลักฐานการเงินในข้อ 4 ไปแสดง

4) แสดงหลักฐานเงินฝากประจำหรือออมทรัพย์จากธนาคารในประเทศไทยจำนวนไม่น้อยกว่า 800,000 บาท(แปดแสนบาท) หรือหนังสือรับรองจากสถานทูตหรือสถานกงสุลว่าได้รับเงินบำนาญประจำไม่ต่ำกว่าเดือนละ 65,000 บาท (หกหมื่นห้าพันบาท)

5) วีซ่าประเภทนี้มีอายุ 1 ปี และต้องไปต่อที่กองตรวจคนเข้าเมือง โดยนำหลักฐานเงินบำนาญหรือออมทรัพย์หรือหนังสือรับรองเงินฝากของธนาคารไปแสดง

** ถ้าจะเดินทางออกไปนอกประเทศไทยเมื่อได้วีซ่าแบบผู้สูงอายุแล้ว เพื่อให้ไม่ให้เสียสิทธิวีซ่า ถ้าถือวีซ่านี้ต้องการเดินทางออกนอกประเทศไทย ก็จะต้องเดินทางกลับเข้ามาอีกก่อนวีซ่าหมดอายุและก่อนเดินทางออกให้ขอ รีเอนทรี เพอร์มิท (Re-entry permit คือใบอนุญาตให้กลับเข้าประเทศอีก) ที่กองตรวจคนเข้าเมืองแห่งใดแห่งหนึ่ง หรือที่สถานทูตออกก็ได้

5. คู่สมรสฝ่ายหญิงซึ่งเป็นคนสัญชาติไทยได้แต่งงานโดยจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายกับสามีชาวต่างชาติต้องการถือสัญชาติตามสามีไม่ทราบว่ามีวิธีการอย่างไร

ตอบ กรณีที่หญิงไทยแต่งงานตามกฎหมายกับสามีชาวต่างชาติ แล้วประสงค์จะขอถือสัญชาติของสามีชาวต่างชาติ กรณีนี้ถ้ากฎหมายของประเทศที่สามีชาวต่างชาติถือสัญชาติอยู่ไม่ได้บังคับว่าหญิงไทยซึ่งเป็นคู่สมรสต้องสละสัญชาติไทย หญิงไทยก็ยังคงถือสัญชาติไทยได้ตามเดิมโดยไม่ต้องสละสัญชาติไทย แต่ถ้ากฎหมายของประเทศสามีบังคับให้ต้องสละสัญชาติไทยถึงจะถือสัญชาติของประเทศสามีได้ กรณีนี้หญิงไทยต้องปฏิบัติตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 ซึ่งบัญญัติว่า

“หญิงไทยซึ่งมีสัญชาติไทยและได้สมรสกับคนต่างด้าวและอาจถือสัญชาติของสามีได้ตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของสามีถ้าประสงค์จะสละสัญชาติไทย ให้แสดงความจำนงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”

สำหรับวิธีการแสดงความจำนง กฎกระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2510 ออกตามความในพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 ข้อ 6 กำหนดให้ยื่นคำขอตามแบบ สข.1 พร้อมหลักฐานประกอบคำร้อง อนึ่ง ชายไทยไม่อาจใช้สิทธิตามมาตรา 13 เพื่อสละสัญชาติไทยเพราะสมรสกับหญิงต่างด้าวแม้ว่าชายไทยอาจจะถือสัญชาติของ

หญิงผู้เป็นภรรยาเพราะการสมรสได้ การละสัญชาติไทยของชายต้องดำเนินการตามมาตรา 15 ซึ่งเป็นอีกกรณีหนึ่งต่างหาก

การเสียสัญชาติไทยจะมีผลโดยสมบูรณ์ต่อเมื่อได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 แล้ว

หมวดเบ็ดเตล็ด

1. มีพี่ชายติดคุกข้อหาข้อโกงประชาชนมีคำพิพากษาศาลชั้นต้นให้จำคุก 20 ปี อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ยื่น (20 ปี) ถูกจำคุกมาแล้ว 3 ปี (ไม่มีเงินประกัน) ขณะนี้ยื่นฎีกา ขอดำเนินการถูกจำคุกจะทำอย่างไร จึงจะถูกจำคุกน้อยที่สุดและหากศาลฎีกาพิพากษายืนให้จำคุกอีก เวลาที่ถูกจำคุกไปแล้วจะมีผลอย่างไร

ตอบ สามารถหักเวลาที่ถูกจำคุกไปแล้ว จากระยะเวลาที่ศาลพิพากษาถึงที่สุดจำคุกและหากปฏิบัติตามระเบียบและกระทำความดีขณะจำคุก ก็จะได้รับ การลดหย่อนโทษ การอภัยโทษ หรือได้รับการพักโทษ

2. ลูกชายเกิดที่เมืองไทยแต่ใบแจ้งเกิดซึ่งแจ้งไว้ที่อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรีหาย จะหาได้ที่ไหน

ตอบ ให้ไปแจ้งที่สถานีตำรวจเพื่อลงประจำวันว่าใบแจ้งเกิดของบุตรชายสูญหาย แล้วนำหลักฐานการแจ้งหายต่อเจ้าพนักงานตำรวจไปยื่นที่อำเภอเพื่อขอออกใบแทนหรือหลักฐานการเกิดในประเทศไทยต่อไป

3. มีผู้ขอรับคำปรึกษาว่าตนเป็นคนไทย ขณะตนมาทำงานที่ฮ่องกง เพื่อนของตนซึ่งก็เป็นคนไทยด้วยกันที่อยู่ฮ่องกงได้ขอยืมเงิน ตนตกลงให้ยืม และได้ฝากเงินที่ให้ยืมไปกับเพื่อนคนไทยอีกคนหนึ่ง ต่อมาเพื่อนที่ขอยืมเงินได้ฝากเงินมากับเพื่อนคนที่ตนฝากให้นำเงินไปให้เพื่อนที่ขอยืมเงินดังกล่าว เพื่อนำเงินมา

คืนให้ตน แต่เพื่อนที่ได้รับฝากเงินมาคืนให้ตนดังกล่าวไม่ได้นำเงินมามอบให้ ตนจะท้ออย่างไรกับเพื่อนที่รับฝากเงินมาแล้วไม่นำเงินมาส่งมอบให้

ตอบ ได้ให้คำปรึกษากับผู้มาขอรับคำปรึกษาไว้ 2 ส่วน คือในส่วนของคดีอาญาและคดีแพ่ง โดยในส่วนของคดีอาญานั้น การกระทำของผู้รับฝากเงินเพื่อนำมา มอบให้กับผู้มาขอรับคำปรึกษาเป็นความผิดฐานยักยอกทรัพย์เนื่องจากนำเงินซึ่งเป็น ของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย โดยเบียดบังเอาทรัพย์นั้นเป็นของตนหรือ บุคคลที่สามโดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งกรณีดังกล่าวข้างต้นนั้น สามารถดำเนินคดีให้ผู้กระทำความ ผิดรับโทษในประเทศไทยได้ เนื่องจากผู้กระทำความผิดเป็นคนไทย หากผู้เสียหาย ได้ร้องขอให้ลงโทษ ก็สามารถที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดในประเทศไทยได้ ตาม หลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 8 ได้บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใด กระทำความผิดนอกราชอาณาจักรและ

(ก) ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนไทย และรัฐบาลแห่งประเทศที่ความผิด เกิดขึ้นหรือผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษ ... ถ้าความผิดนั้นเป็นความผิดดังระบุไว้ ต่อไปนี้ จะต้องรับโทษภายในราชอาณาจักร คือ ...

(12) ความผิดฐานยักยอก ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 352 ถึง มาตรา 354...”

หรือมิฉะนั้นก็แจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจของฮ่องกงเพื่อดำเนิน การตามที่กฎหมายฮ่องกงกำหนดไว้เพื่อให้มีการลงโทษผู้ที่กระทำความผิด

ในส่วนของคดีแพ่งนั้น แม้เหตุเรื่องนี้จะเกิดนอกระบบประเทศไทย คือเกิดที่ฮ่องกง ก็ตาม แต่เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 4 ตรี บัญญัติไว้ว่า “คำฟ้องอื่นนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา 4 ทวิ ซึ่งจำเลยมิได้มีภูมิลำเนาอยู่ใน ราชอาณาจักรและมูลคดีมิได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักร ถ้าโจทก์เป็นผู้มีสัญชาติไทย

หรือมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักร ให้เสนอต่อศาลแพ่งหรือต่อศาลที่โจทก์มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล

คำฟ้องตามวรรคหนึ่ง ถ้าจำเลยมีทรัพย์สินที่อาจถูกบังคับคดีได้อยู่ในราชอาณาจักรไม่ว่าจะเป็นการชั่วคราวหรือถาวร โจทก์จะเสนอคำฟ้องต่อศาลที่ทรัพย์สินนั้นอยู่ในเขตศาลก็ได้”

ดังนั้น ผู้เสียหายจึงสามารถฟ้องผู้ที่รับฝากทรัพย์สินแล้วไม่นำมามอบให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับต่อศาลแพ่งหรือหากทราบว่าผู้ที่รับฝากเงินมีทรัพย์สินที่อาจถูกบังคับคดีได้อยู่ที่ใด ก็ฟ้องต่อศาลแห่งท้องที่ซึ่งผู้รับฝากเงินมีทรัพย์สินดังกล่าวตั้งอยู่ในเขตศาลก็ได้

คำถาม - คำตอบ ปัญหากฎหมายของคนไทยที่อาศัย อยู่ในประเทศเยอรมนี

หมวดทะเบียน ครอบครัว และบุตร

1. การแจ้งบันทึกฐานะแห่งครอบครัวต้องแจ้งบันทึกที่ไหน

ตอบ การแจ้งบันทึกทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว เช่น หญิงไทยจดทะเบียนสมรสกับชาวต่างชาติในต่างประเทศต้องการแจ้งบันทึกฐานะการสมรสไว้ในประเทศไทยนั้น ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. 2541 กำหนดว่า การใดอันเกี่ยวกับฐานะแห่งครอบครัวที่ได้กระทำไว้ ณ ต่างประเทศตามแบบกฎหมายแห่งประเทศที่ทำขึ้นบัญญัติไว้ ผู้มีส่วนได้เสียจะขอให้นายทะเบียนบันทึกฐานะแห่งครอบครัวนั้นไว้เป็นหลักฐานก็ได้ แต่ในขณะร้องขอคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือทั้งสองฝ่ายจะต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย ดังนั้น ผู้มีส่วนได้เสียสามารถแจ้งบันทึกฐานะแห่งครอบครัวไว้ในประเทศไทยก็ได้ โดยยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนประจำสำนักทะเบียน อำเภอ สำนักทะเบียนกิ่งอำเภอและสำนักทะเบียนเขต พร้อมแสดงหลักฐานอันเกี่ยวกับฐานะแห่งครอบครัว พร้อมคำแปลเอกสารดังกล่าวเป็นภาษาไทย ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศหรือสถานทูตหรือสถานกงสุลของไทย สถานทูตหรือสถานกงสุลของประเทศนั้นหรือองค์การที่รัฐบาลประเทศนั้นมอบหมายรับรองคำแปลถูกต้องแล้ว อย่างไรก็ตามผู้มีส่วนได้เสียจะบันทึกหรือไม่ก็ได้ ไม่มีกฎหมายบังคับ

2. การขอหนังสือรับรองสิทธิปกครองบุตรมีกฎหมายกำหนดไว้หรือไม่

ตอบ ไม่มีกฎหมายใดกำหนดไว้ จึงเป็นอำนาจของนายทะเบียนที่จะพิจารณาออกให้ตามสิทธิปกครองบุตรที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 5 ในเรื่องของครอบครัว กล่าวคือ

- เด็กเกิดจากหญิงที่มีได้มีการสมรสกับชาย ให้ถือว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของหญิงนั้น อำนาจปกครองบุตรจึงเป็นของมารดา

- เด็กเกิดจากบิดามารดาที่มีได้สมรสกัน จะเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายต่อเมื่อบิดามารดาได้สมรสกันในภายหลัง หรือบิดาได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตร หรือศาลพิพากษาว่าเป็นบุตร

- บุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะต้องอยู่ใต้อำนาจปกครองของบิดามารดา อำนาจปกครองอาจจะอยู่กับบิดาหรือมารดาแต่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในกรณีดังต่อไปนี้

- 1) มารดาหรือบิดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตาย
- 2) ไม่แน่นอนว่าบิดาหรือมารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีชีวิตอยู่หรือตาย
- 3) มารดาหรือบิดาถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ
- 4) มารดาหรือบิดาต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาลเพราะจิตฟั่นเฟือน
- 5) ศาลสั่งให้อำนาจปกครองอยู่กับบิดาหรือมารดา
- 6) บิดาหรือมารดาตกลงกันตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ให้ตกลงกันได้

3. หญิงมีสามีจะขอใช้นามสกุลเดิมของตนจะกระทำได้หรือไม่ กฏระเบียบหรือกฎหมายใดรองรับหรือไม่

ตอบ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ 21/2546 ว่า พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ.2505 มาตรา 12 ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ที่ให้หญิงและชายมีความเสมอภาคในกฎหมาย การเลือกปฏิบัติจะกระทำมิได้ จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติชื่อบุคคล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2548 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ.2505

ในมาตรา 12 โดยกำหนดให้ คู่สมรสมีสิทธิใช้ชื่อสกุลของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตามที่ตกลงกันได้ หรือต่างฝ่ายต่างใช้ชื่อสกุลเดิมของตนก็ได้ การตกลงดังกล่าวจะกระทำเมื่อมีการสมรสหรือในระหว่างสมรสก็ได้ หรือคู่สมรสจะตกลงเปลี่ยนแปลงภายหลังก็ได้

4. หญิงไทยซึ่งได้จดทะเบียนกับคนต่างชาติมีการเปลี่ยนชื่อสกุลโดยการ ใช้ชื่อสกุลของสามีและชื่อสกุลเดิมของตนด้วยกันสามารถไปเปลี่ยนบัตรประจำตัว ประชาชนทั่วประเทศไทยโดยอ้างใบทะเบียนสมรสของประเทศอื่นได้หรือไม่

ตอบ ตามกฎหมายของประเทศเยอรมนีการใช้ชื่อสกุลของสามีและชื่อสกุลของตนมาเพิ่มหน้าหรือเพิ่มหลังสามารถทำได้แต่กฎหมายไทยห้ามใช้ชื่อสกุล ฟังเช่นนี้ กล่าวคือให้เลือกใช้ชื่อสกุลใดชื่อสกุลหนึ่ง หรือไม่เช่นนั้นก็ต้องแจ้งใช้ชื่อสกุลเดิมเป็นชื่อรองตามพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ.2505 มาตรา 4

5. กรณีอยู่ที่ประเทศเยอรมนีมา 20 ปีแล้ว แต่เอกสารที่ประเทศไทยใช้ชื่อสกุลเดิมมาตลอดไม่ได้เปลี่ยน เพราะวุ่นวายและมีค่าใช้จ่ายสูง ทั้งๆ ที่อยู่ประเทศเยอรมนีใช้ชื่อสกุลตามสามีจะเป็นปัญหาหรือไม่

ตอบ ตราบใดถ้าคุณยังไม่สละสัญชาติไทยคุณก็ยังคงมีสิทธิในฐานะที่เป็นคนสัญชาติไทยเพราะฉะนั้นการที่คุณได้จดทะเบียนสมรสโดยถูกต้องตามกฎหมายแล้วคุณไม่ได้เปลี่ยนชื่อสกุลในเอกสารที่ประเทศไทยก็ไม่เป็นปัญหาแต่อย่างไร เพราะถ้ามีปัญหาอะไรเกิดขึ้นกฎหมายไทยก็จะถือตามสถานภาพของคุณตามทะเบียนสมรสที่ชอบด้วยกฎหมาย

6. การมอบอำนาจให้ผู้อื่นดำเนินการแทนที่เขตหรือสำนักทะเบียนอำเภอในกรณีเปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุลสามารถทำได้หรือไม่ (กรณีที่ผู้มอบอำนาจอยู่ต่างประเทศ)

ตอบ ไม่สามารถทำได้ แต่ถ้าเป็นเรื่องตาม พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 มาตรา 46 บัญญัติไว้ก็สามารถมอบอำนาจให้ทำแทนได้ เช่น แจ้งการเกิด การตาย เป็นต้น

7. การแจ้งชื่อลูกของบุคคลที่มีสัญชาติไทยซึ่งเกิดที่ต่างประเทศเข้าทะเบียนบ้านไทยสามารถดำเนินการได้หรือไม่

ตอบ ตาม พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 มาตรา 7 กำหนดไว้ว่าบุคคลใดที่เกิดโดยบิดา หรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทยไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรย่อมได้สัญชาติไทย โดยการเกิดเมื่อบุคคลดังกล่าวมีสัญชาติไทยโดยการเกิดแล้วก็ยอมไปขอหลักฐานรับรองการเกิดได้ที่กงสุลไทยหรือข้าราชการสถานทูตไทยที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียน มีหน้าที่รับจดทะเบียนคนเกิดและคนตายที่มีขึ้นนอกราชอาณาจักร สำหรับคนสัญชาติไทยซึ่งหลักฐานการจดทะเบียนดังกล่าวให้ใช้เป็นสูติบัตรและมรณบัตรได้ ถ้าในที่ซึ่งมีการเกิดหรือการตายไม่มีกงสุลไทยหรือสถานทูตไทยประจำอยู่ให้ใช้หลักฐานการเกิดหรือการตายที่ออกโดยรัฐบาลประเทศนั้น ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศได้แปลและรับรองว่าถูกต้องเป็นหลักฐานสูติบัตรและมรณบัตรได้ ตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.2534 มาตรา 28

เมื่อมีหลักฐานรับรองการเกิดของกงสุลไทยหรือข้าราชการสถานทูตไทยหรือหลักฐานการเกิดของรัฐบาลต่างประเทศแล้วก็ให้นำไปยื่นต่อนายทะเบียนสำนักทะเบียนที่บิดาหรือมารดาผู้มีสัญชาติไทยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในประเทศไทย

8. เด็กที่มีมารดาไทย บิดาต่างชาติ (ลูกครึ่ง) ทำสูติบัตรไทยแล้ว แต่มารดาไม่ได้นำชื่อไปแจ้งเข้าทะเบียนบ้านในไทยจะมีสิทธิหรือสถานภาพการเป็นคนไทยเท่าเทียมกับ ลูกครึ่งที่มีชื่อในทะเบียนบ้านในไทยหรือไม่

ตอบ ตาม พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 มาตรา 7 กำหนดไว้ว่า บุคคลใดที่เกิดโดยบิดา หรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทยไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรย่อมได้สัญชาติไทย โดยการเกิดเมื่อบุคคลดังกล่าวมีสัญชาติไทยโดยการเกิดแล้วก็ย่อมมีสิทธิหรือ สถานภาพเท่าเทียมกับบุคคลอื่นซึ่งมีสัญชาติไทยถึงแม้จะไม่มีชื่อในทะเบียนบ้านที่ประเทศไทยก็ตาม

9. การจดทะเบียนรับรองบุตรมีการกำหนดอายุบุตรหรือไม่

ตอบ การจดทะเบียนรับรองบุตรไม่มีการกำหนดอายุ แต่จะต้องได้รับความยินยอมจากทั้งมารดาและบุตร ถ้ามารดาและบุตรไม่ยินยอม ก็ไม่สามารถจดทะเบียนรับรองบุตรได้โดยชายผู้เป็นบิดาจะต้องไปยื่นคำร้องขอจดทะเบียนการรับรองบุตรต่อนายทะเบียน ณ ที่ว่าการอำเภอหรือสำนักงานเขต เมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับคำร้องแล้วหากบุตรและมารดาได้ไปอยู่ต่อนานายทะเบียน นายทะเบียนจะให้บุคคลทั้งสองทำหนังสือแสดงความยินยอมซึ่งเป็นแบบฟอร์มบันทึกอยู่ด้านหลังคำร้องดังกล่าว แต่ถ้าบุตรและมารดาคนใดคนหนึ่งหรือทั้งสองคนมิได้ไป ณ ที่ว่าการอำเภอหรือสำนักงานเขตเพื่อให้ความยินยอมด้วยตัวเอง นายทะเบียนจะมีหนังสือสอบถามไปยังบุตรหรือมารดาที่ไม่มาว่าจะให้ความยินยอมหรือไม่ ต่อมาเมื่อนายทะเบียนได้รับหนังสือแจ้งความยินยอมจากบุตรหรือมารดาแล้ว หรือบุคคลดังกล่าวได้มาให้ความยินยอมด้วยตนเองแล้ว นายทะเบียนก็จะรับจดทะเบียนให้ แต่ถ้านายทะเบียนไม่ได้รับแจ้งความยินยอมภายในระยะเวลา 60 วัน ในกรณีที่บุตรหรือมารดาอยู่ในประเทศไทย หรือระยะเวลา 180 วัน ในกรณีที่อยู่นอกประเทศไทย นายทะเบียนก็จะแจ้งให้ชายผู้เป็นบิดาซึ่งเป็นผู้ขอจดทะเบียนทราบ

หมวดที่ดิน

1. การซื้อที่ดินของคนไทยที่มีคู่สมรสเป็นคนต่างด้าวมีหลักเกณฑ์อย่างไร

ตอบ 1. กรณีคู่สมรสต่างด้าวอยู่ในประเทศไทย

1.1 กรณีคนต่างด้าวเป็นคู่สมรสที่ชอบด้วยกฎหมาย

ให้คนไทยและคู่สมรสต่างด้าวยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรร่วมกันในหนังสือรับรอง (Letter of Confirmation) ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในวันจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมว่าเงินทั้งหมดที่นำมาซื้อที่ดินเป็นสินส่วนตัวของคนไทยแต่เพียงฝ่ายเดียว

1.2 กรณีคนต่างด้าวเป็นคู่สมรสที่มีชอบด้วยกฎหมาย

ให้คนไทยและคู่สมรสต่างด้าวยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรร่วมกันในหนังสือรับรอง (Letter of Confirmation) ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในวันจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมว่าเงินทั้งหมดที่นำมาซื้อที่ดินเป็นทรัพย์สินส่วนตัวของคนไทยแต่เพียงฝ่ายเดียว

2. กรณีคู่สมรสคนต่างด้าวอยู่ในประเทศไทย แต่คู่สมรสไม่สามารถดำเนินการยืนยันต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในวันจดทะเบียนนิติกรรมให้คนไทย และคู่สมรสต่างด้าวไปยื่นคำขอบันทึกถ้อยคำในหนังสือรับรอง (ท.ด.9) เพื่อยืนยันว่าเงินทั้งหมดที่นำมาซื้อที่ดินเป็นสินส่วนตัวหรือทรัพย์สินส่วนตัวของคนไทยแต่เพียงฝ่ายเดียว

3. กรณีคู่สมรสต่างด้าวอยู่ต่างประเทศ

กรณีที่คู่สมรสไม่สามารถไปบันทึกถ้อยคำในหนังสือรับรองต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้คนต่างด้าวไปติดต่อเพื่อให้สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล หรือโนตารีพับลิคบันทึกถ้อยคำคู่สมรสต่างด้าวไว้ในหนังสือรับรอง (Letter of Confirmation) ว่าเงินทั้งหมดที่นำไปซื้อที่ดินนั้นเป็นสินส่วนตัวหรือทรัพย์สินส่วนตัวของคนไทย มิใช่สินสมรส

หรือทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ร่วมกัน แล้วให้สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล หรือโนตารีพับลิกรับรองว่าบุคคลที่ทำหนังสือนั้นเป็นคู่สมรสหรืออยู่กินกันฉันสามีภริยากับคนไทยจริงแล้วให้ผู้ไปชื้อนำหนังสือรับรองดังกล่าวมามอบให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมต่อไป

อนึ่ง กรณีที่คนไทยที่มีคู่สมรสทั้งชอบและมิชอบด้วยกฎหมายเป็นคนต่างด้าวสามารถแสดงหลักฐานได้ว่าเงินทั้งหมดที่นำมาซื้อที่ดินเป็นสินส่วนตัวหรือทรัพย์สินส่วนตัวของตนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1471 และ มาตรา 1472 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้กับคนไทยได้โดยไม่ต้องบันทึกถ้อยคำคนไทยและคู่สมรสต่างด้าวในหนังสือรับรองแต่อย่างใด

4. กรณีคนไทยที่มีคู่สมรสเป็นคนต่างด้าว ซื้อที่ดินก่อนวันที่ 23 มีนาคม 2542 โดยแจ้งหรือยื่นเอกสารเท็จว่าเป็นโสด

เพื่อเป็นการผ่อนปรนให้คนไทยที่มีคู่สมรสคนต่างด้าวทั้งชอบและมิชอบด้วยกฎหมายที่ซื้อหรือถือครองที่ดินหลังสมรสโดยแจ้งเท็จต่อเจ้าหน้าที่ว่าเป็นโสด (ก่อนที่กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท 0710 /ว792 ลงวันที่ 23 มีนาคม 2542) ให้คนไทยและคู่สมรสต่างด้าวยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรร่วมกันในหนังสือรับรองต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าเงินทั้งหมดที่นำมาซื้อที่ดินเป็นสินส่วนตัวหรือทรัพย์สินส่วนตัวของคนไทย โดยสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล หรือโนตารีพับลิก รับรองว่าบุคคลที่ทำหนังสือนั้นเป็นคู่สมรสหรืออยู่กินกันฉันสามีภริยากับคนไทยจริง โดยผู้ชื้อนำหนังสือรับรองดังกล่าวมามอบให้พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อเก็บเรื่องเข้าสารบบ

2. กรณีหญิงไทยสมรสกับคนต่างด้าวแต่ยังไม่ได้แจ้งบันทึกฐานะแห่งครอบครัว (คร.22) ที่สำนักงานเขตหรืออำเภอในประเทศไทย ต่อมาหญิงไทยได้ซื้อ

ที่ดินในประเทศไทยโดยไม่มีหนังสือรับรองของสามีว่าเป็นเงินของฝ่ายหญิงฝ่ายเดียว จะมีผลอย่างไร

ตอบ ถ้าไม่มีหนังสือรับรองของสามีว่าเงินที่ซื้อที่ดินเป็นของหญิงไทยแต่ฝ่ายเดียว ที่ดินที่ซื้อมาต้องตกเป็นสินสมรส ส่วนการไม่ได้แจ้งบันทึกฐานะแห่งครอบครัว (คร.22) หมายความว่า ยังไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนประวัติของหญิงไทย และถือว่าคู่สมรสคนต่างด้าวได้ที่ดินมาโดยฝ่าฝืนกฎหมายที่ดิน มาตรา 86 ย่อมมีความผิดตามมาตรา 111 ส่วนฝ่ายหญิงไทยมีความผิดตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 113 ในความผิดฐานถือที่ดินแทนคนต่างด้าวและฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 172

3. หากภายหลังหญิงไทยได้หย่าร้างกับสามีคนต่างด้าว สามีมีสิทธิเรียกร้องขอแบ่งกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวในข้อ 2 ได้หรือไม่

ตอบ เมื่อได้ความว่าที่ดินดังกล่าวตกเป็นสินสมรส สามีคนต่างด้าวสามารถขอแบ่งทรัพย์สินได้เมื่อหย่าร้างกัน

4. กรณีหญิงไทยเป็นเจ้าของที่ดินในประเทศไทย (หมายถึง มีที่ดินอยู่ก่อนแต่งงาน) ต่อมาสมรสกับคู่สมรสต่างด้าวและแปลงสัญชาติตามสามี จะมีผลอย่างไร

ตอบ ในกรณีที่หญิงไทยสมรสกับคู่สมรสต่างด้าว และแปลงสัญชาติตามสามีแล้ว ก็ถือว่าหญิงนั้นเป็นคนต่างด้าว ให้นำกฎหมาย มาตรา 87 แห่งประมวลกฎหมายที่ดินมาใช้บังคับ ถ้ามีที่ดินเกินกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ก็ต้องเข้าหลักเกณฑ์ตามกฎหมายมาตรา 87 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จำนวนที่ดินที่จะอนุญาตให้ชาวต่างชาติถือกรรมสิทธิ์ได้ดังนี้

1. ที่อยู่อาศัย ให้ครอบครัวละ ไม่เกิน	1 ไร่
2. ที่ใช้เพื่อการพาณิชย์กรรม ไม่เกิน	1 ไร่
3. ที่ใช้เพื่ออุตสาหกรรม ไม่เกิน	10 ไร่
4. ที่ใช้เพื่อเกษตรกรรม ครอบครัวละ ไม่เกิน	10 ไร่
5. ที่ใช้เพื่อการศาสนา ไม่เกิน	1 ไร่
6. ที่ใช้เพื่อการกุศลสาธารณะ ไม่เกิน	5 ไร่
7. ที่ใช้เพื่อการสุสาน ตระกูลละ ไม่เกิน	1/2 ไร่

ทั้งนี้ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยด้วย

5. คนต่างด้าวมีสิทธิได้รับมรดกที่เป็นที่ดินหรือไม่และถือว่าเป็นสินเดิมหรือสินสมรส

ตอบ หลักเกณฑ์การได้มาซึ่งที่ดินของคนต่างด้าวโดยการรับมรดกในฐานะที่เป็นทายาทโดยธรรม มีดังนี้

1. เป็นทายาทโดยธรรมของเจ้ามรดก ตามมาตรา 1629 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
2. ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (รัฐมนตรีมอบอำนาจให้อธิบดีกรมที่ดินและผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทน)
3. ที่ดินที่ขอรับมรดกเมื่อรวมกับที่ดินซึ่งมีอยู่เดิม (ถ้ามี) จะต้องไม่เกินสิทธิที่จะพึงมีพึงได้ตามมาตรา 87 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เช่น ที่อยู่อาศัย ครอบครัวละไม่เกิน 1 ไร่ ที่ใช้เพื่อการพาณิชย์กรรม ไม่เกิน 1 ไร่ ส่วนที่เกินต้องจำหน่าย
4. คนต่างด้าวที่รับมรดกไม่ต้องจำหน่ายที่ดินที่รับมรดก ยังคงมีสิทธิถือที่ดินต่อไปได้ถ้ามีเนื้อที่ไม่เกินสิทธิที่คนต่างด้าวจะพึงมีได้ตามมาตรา 87 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เช่น มีที่นาอยู่แล้ว 5 ไร่ ที่อยู่อาศัยอีก 1 ไร่ ได้รับมรดกเป็น

ที่นาอีก 5 ไร่ กรณีนี้ไม่เกินสิทธิตามมาตรา 87 (ที่ใช้เพื่อเกษตรกรรม ครอบครัวยุคใหม่ไม่เกิน 10 ไร่) คนต่างด้าวย่อมได้รับอนุญาตให้ถือที่ดินได้ทั้งหมด แต่ถ้าการรับมรดกนั้นมีที่ดินอยู่อาศัยอีก 1 ไร่ ดังนี้ เมื่อรวมกับที่ดินเดิมแล้วจะมีที่อยู่อาศัยรวม 2 ไร่ จึงเกินสิทธิที่พึงมีตามมาตรา 87 (ที่อยู่อาศัย ครอบครัวยุคใหม่ไม่เกิน 1 ไร่) จึงต้องจำหน่ายส่วนที่เกิน 1 ไร่เสีย ในทางปฏิบัติก็จะให้คนต่างด้าวจดทะเบียนรับโอนที่ดินไปทั้งหมดก่อน แล้วจึงให้จำหน่ายที่ดินส่วนที่เกินไปในคราวเดียวกัน

5. เมื่อรับมรดกแล้ว หากจะจำหน่ายที่ดินต้องขออนุญาตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (รัฐมนตรีมอบอำนาจให้อธิบดีกรมที่ดินและผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทน)

กรณีเจ้ามรดกถึงแก่ความตายโดยไม่ได้ทำพินัยกรรม ททรัพย์มรดกตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมตามลำดับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1629 อันได้แก่ ผู้สืบสันดาน บิดา มารดา ภรรยา โดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย ที่ดินดังกล่าวถือว่าเป็นสินเดิม กรณีเจ้ามรดกผู้ตายได้ทำพินัยกรรมไว้ให้แก่ทายาทก็ถือว่าเป็นสินเดิม แต่ถ้าพินัยกรรมยกให้ระบุว่าเป็นสินสมรสที่ดินดังกล่าวก็ให้ถือว่าเป็นสินสมรสตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1474(2) นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 93 บัญญัติให้ คนต่างด้าวสามารถรับมรดกในฐานะที่เป็นทายาทโดยธรรมได้ แต่ต้องขออนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก่อน และต้องได้ไม่เกินจำนวนตามความในมาตรา 87 ให้ใช้ที่ดินตามที่ได้รับอนุญาต มิฉะนั้นต้องถูกให้จำหน่ายที่ดินนั้นตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 96

6. กรณีหญิงไทยสมรสกับคนต่างด้าวตามกฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และได้แจ้งบันทึกฐานะแห่งครอบครัว(คร.22) และเปลี่ยนชื่อสกุล

ตามสามีในทะเบียนบ้านและบัตรประชาชนแล้วจำเป็น จะต้องแจ้งขอเปลี่ยนชื่อสกุล ในเอกสารกรมสิทธิที่ดินและในเอกสารราชการไทยทุกประเภทด้วยหรือไม่

ตอบ ไม่ได้มีกฎหมายบังคับไว้ แต่ถ้าไม่เปลี่ยนก็เพียงแต่จะประสบ ปัญหาความไม่สะดวกในการติดต่อราชการ เพราะต้องนำเอกสารหลักฐานมาแสดง ว่าเป็นบุคคลคนเดียวกัน

7. ได้ซื้อที่ดินให้บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ไว้แล้ว ต่อมาภายหลังจำเป็นต้องขายที่ดินดังกล่าวในขณะที่บุตรยังไม่บรรลุนิติภาวะจะอย่างไร

ตอบ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1566 บัญญัติว่า บุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะต้องอยู่ใต้อำนาจปกครองของบิดา มารดา และมาตรา 1574 บัญญัติว่า นิติกรรมใดอันเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เยาว์ดังต่อไปนี้ ผู้ใช้อำนาจปกครองจะกระทำมิได้ เว้นแต่ศาลจะอนุญาต

1) ขาย แลกเปลี่ยน ขายฝาก ให้เช่าซื้อ จำนอง ปลด จำนอง หรือ โอนสิทธิ จำนอง ซึ่งอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ที่อาจจำนองได้...

การเปลี่ยนแปลงโอน ระบุ ซึ่งสิทธิอันเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เยาว์ จะกระทำไม่ได้ยกเว้นผู้ปกครองจะร้องขอต่อศาลเยาวชนและครอบครัว

ดังนั้น การขายที่ดินของเด็กดังกล่าว บิดา มารดาหรือผู้ใช้อำนาจปกครองจะกระทำมิได้เว้นแต่ศาลจะอนุญาต และผู้ใช้อำนาจปกครองจะให้ความยินยอมแก่เด็กโดยมิได้รับอนุญาตจากศาลก็ทำไม่ได้เช่นเดียวกัน

8. คอนโดมิเนียมของคนต่างด้าว หรือบ้านและที่ดินของคนไทยที่ซื้อไว้พักอาศัย ต้องเสียภาษีโรงเรือนหรือไม่ อย่างไร

ตอบ คอนโดมิเนียมของคนต่างด้าว หรือบ้านและที่ดินของคนไทยที่ซื้อไว้พักอาศัย ถ้ามีเนื้อที่ไม่เกินตามข้อกำหนดตามหลักเกณฑ์ในกฎหมายตาม

พระราชบัญญัติบำรุงภาษีท้องที่ พ.ศ. 2508 มาตรา 7, 22 แล้ว ไม่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือภาษีบำรุงท้องที่แต่อย่างใด เว้นแต่จะให้ผู้อื่นเช่า หรือนำไปหาผลประโยชน์นอกเหนือจากการใช้อู่อาศัยของตนเอง เช่น ถ้าเป็นที่ดินในเขตกรุงเทพมหานครในชุมชนหนาแน่นให้ลดหย่อนได้ไม่เกิน 10 ตารางวา แต่จะน้อยกว่า 50 ตารางวาไม่ได้ หรือในท้องที่ชนบทให้ลดหย่อนได้ไม่เกิน 5 ไร่ แต่จะน้อยกว่า 3 ไร่ไม่ได้ ถ้าเกินจากนี้ต้องเสียภาษี เป็นต้น

เฉพาะภาษีโรงเรือนและที่ดิน อัตราค่าภาษีร้อยละ 12.5 ของค่ารายปี ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของปีถัดไป ส่วนภาษีบำรุงท้องที่ มีอัตราค่าภาษีคำนวณตามราคาปานกลางที่ดินที่ใช้ประเมินภาษีบำรุงท้องที่ และต้องชำระเงินค่าภาษีภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน สำหรับภาษีปีต่อไป ให้ชำระภายในเดือนเมษายนของทุกปี

9. คนต่างด้าวต้องการลงทุนปลูกป่า เพื่อช่วยรักษาต้นน้ำให้ประเทศไทย ควรจะติดต่อหน่วยงานใด และที่ดินดังกล่าวจะสามารถลงทุนปลูกป่าได้นานกี่ปี รัฐบาลจะเก็บภาษีประเภทใด หรือไม่

ตอบ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 16 บัญญัติว่า อธิบดีกรมป่าไม้โดยอนุมนตรีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีอำนาจอนุญาตให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) การเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติคราวละไม่น้อยกว่าห้าปี แต่ไม่เกินสามสิบปี ในกรณีที่ผู้ได้รับอนุญาตเป็นส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ จะอนุญาตโดยให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมทั้งหมดหรือบางส่วน ตามที่เห็นสมควรก็ได้

(2) การเข้าทำประโยชน์เกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ คราวละไม่เกินสิบปี โดยให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องขอรับใบอนุญาตเก็บของป่า และไม่ต้องเสียค่าภาคหลวงของป่าตามพระราชบัญญัตินี้ สำหรับแร่ ดินขาว หรือหินแล้วแต่กรณี การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไข ที่อธิบดีกำหนดโดยอนุบัญญัติรัฐมนตรี

มาตรา 17 เพื่อประโยชน์ในการศึกษา หรือวิจัยทางวิชาการ อธิบดีมีอำนาจอนุญาตเป็นหนังสือแก่กระทรวง ทบวง กรม หรือบุคคลอื่นใด ให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุบัญญัติรัฐมนตรี และเมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรจะสั่งยกเว้นค่าธรรมเนียม ค่าภาคหลวง และค่าบำรุงป่าก็ได้

มาตรา 20 ในกรณีป่าสงวนแห่งชาติแห่งใด มีสภาพเป็นป่าเสื่อมโทรม ตามมาตรา 16 ทวิ ให้อธิบดีโดยอนุบัญญัติรัฐมนตรี มีอำนาจอนุญาตเป็นหนังสือ ให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดทำการบำรุงป่า หรือทำสวนป่า หรือไม้ยืนต้นในเขตป่าเสื่อมโทรมได้ ภายในระยะเวลาและตามเงื่อนไขที่กำหนดในหนังสืออนุญาต แต่ในกรณีที่จะอนุญาตให้เกิน 2,000 ไร่ ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียม ค่าภาคหลวง และค่าบำรุงป่า

- ค่าขอ ฉบับละ 10 บาท
- ใบอนุญาตทำไม้ หรือเก็บหาของป่า ฉบับละ 20 บาท
- หนังสืออนุญาตให้บุคคลเข้าทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยไร่ละ 500 บาท
- ค่าภาคหลวงไม้ ลูกบาศก์เมตรละ 40 บาท
- ค่าภาคหลวงของป่า ลูกบาศก์เมตรละ 4 บาท

ดังนั้น คนต่างชาติต้องการลงทุนปลูกป่าเพื่อรักษาต้นน้ำในประเทศไทยต้องติดต่อกับกรมป่าไม้ และจะลงทุนได้นานกี่ปีนั้นต้องให้อธิบดีกรมป่าไม้อนุญาตโดยได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสียก่อน ตามกฎหมายดังกล่าว

10. เด็กที่เกิดในประเทศสหพันธสาธารณรัฐเยอรมนี ถือหนังสือเดินทางประเทศดังกล่าว (มารดาเป็นคนไทย) จะมีสิทธิถือกรรมสิทธิ์ที่ดินในประเทศไทยหรือไม่ ถ้ามีถือกรรมสิทธิ์ที่ดินได้จำนวนเท่าใด

ตอบ เด็กเกิดจากมารดาคนไทย บิดาเป็นคนเยอรมันและเกิดที่ประเทศสหพันธสาธารณรัฐเยอรมนี ดังนั้น เด็กจึงได้สัญชาติเยอรมันตามบิดาตามหลักดินแดนและได้สัญชาติไทยตามมารดาตามหลักสายโลหิตจึงถือครองที่ดินได้ไม่จำกัดจำนวน

11. เด็กที่มารดาไม่ได้นำชื่อเข้าทะเบียนบ้านที่ประเทศไทย ถือว่าเด็กคนนั้นเป็นคนเยอรมันใช่หรือไม่

ตอบ ไม่ใช่ เด็กได้สัญชาติไทยตามมารดาตามหลักสายโลหิต มารดามีหน้าที่ต้องนำไปสูติบัตรและคำแปลภาษาไทยไปแจ้งกงสุลไทย เพื่อจดทะเบียนคนเกิด เมื่อกลับมาที่ประเทศไทยให้มารดาไปเพิ่มชื่อบุตรในทะเบียนบ้าน ตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 มาตรา 28 และมีเลขประจำตัวประชาชน

12. มารดาเป็นคนไทย แต่บุตรที่เกิดมาใช้ชื่อสกุลตามบิดาซึ่งเป็นคนเยอรมัน จะมีสิทธิรับมรดกของมารดาที่เมืองไทย หลังจากที่มารดาเสียชีวิตได้หรือไม่

ตอบ เด็กมีสัญชาติไทยตามมาตราตามหลักสายโลหิต และมีสัญชาติเยอรมันตามบิดาตามหลักดินแดน เมื่อมารดาเสียชีวิตลงเด็กมีสิทธิรับมรดกของมารดาและถือครองกรรมสิทธิ์อสังหาริมทรัพย์ได้

13. ทำอย่างไรสามีคนต่างด้าวที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับภริยาซึ่งเป็นหญิงไทย จึงจะมีสิทธิครอบครองที่ดินที่ภริยาเป็นผู้ซื้อ

ตอบ หญิงไทยมีคู่สมรสเป็นคนต่างด้าว ถ้าหญิงไทยคนนั้นยังถือสัญชาติไทยและซื้อที่ดินในประเทศไทยต้องมีหนังสือรับรองจากสามีชาวต่างชาติมาแสดงต่อเจ้าพนักงานที่ดินว่าเงินที่ซื้อเป็นเงินของหญิงไทยทั้งสิ้น เจ้าพนักงานที่ดินจะใส่ชื่อหญิงไทยเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์แต่เพียงคนเดียวและถือว่าเป็นสินส่วนตัว สามีที่เป็นบุคคลต่างด้าว ห้ามถือครองที่ดินในประเทศไทย

14. หญิงไทยซื้อที่ดินในประเทศไทยไว้ จะเปลี่ยนชื่อในโฉนดเป็นชื่อสามีได้หรือไม่ เพราะเงินที่ซื้อเป็นเงินของสามี

ตอบ สามีเป็นคนต่างด้าว ตามกฎหมายจะถือครองที่ดินในประเทศไทยไม่ได้ ดังนั้น จึงเปลี่ยนเป็นชื่อของสามีไม่ได้

15. หญิงไทยทำการสมรสกับคนเยอรมันแต่เอกสารหลักฐานต่างๆในประเทศไทยยังใช้นามสกุลเดิมอยู่ ส่วนที่ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเปลี่ยนแล้ว ถ้ามีบ้านและที่ดินที่ซื้อไว้ภายหลังการสมรสในประเทศไทยจะทำอย่างไร

ตอบ ให้สามีทำหนังสือรับรองว่าเงินที่นำมาซื้อบ้านและที่ดินเป็นเงินของหญิงไทยทั้งหมด และนำไปยื่นต่อสำนักงานที่ดินที่ทำการจดทะเบียนไว้ บ้านและที่ดินดังกล่าวก็ถือว่าเป็นสินส่วนตัว

กรณีชื่อสกุลของหญิงไทยเปลี่ยนไปใช้นามสกุลตามสามี สามารถไปบันทึกฐานะครอบครัวได้ที่กิ่งสุลไทย หรือกลับมาที่ประเทศไทยและไปติดต่อสำนักงานทะเบียนตามเขตหรืออำเภอเพื่อบันทึกฐานะครอบครัวว่าได้เปลี่ยนนามสกุลแล้ว และนำหลักฐานดังกล่าวไปแจ้งเปลี่ยนนามสกุลในโฉนดที่ดินที่สำนักงานที่ดิน ณ ที่ดินตั้งอยู่

16. หญิงไทยได้ชื่อที่ดินในประเทศไทยไว้โดยใช้ชื่อของบิดาเป็นคนชื่อแทน ต่อมาได้จดทะเบียนสมรสกับคนต่างด้าวและเปลี่ยนชื่อสกุลแล้ว จะสามารถรับมรดกจากบิดาในฐานะทายาทโดยธรรมได้หรือไม่

ตอบ ถ้าหญิงไทยยังถือสัญชาติไทยอยู่สามารถรับมรดกจากบิดาในฐานะทายาทโดยธรรมได้ และถือว่าที่ดินดังกล่าวเป็นสิทธิของหญิงไทย แต่ถ้าเปลี่ยนสัญชาติเป็นคนต่างด้าวแล้วก็มีสิทธิรับมรดกได้ ในฐานะทายาทโดยธรรมตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 93 ดังที่ตอบไว้ในหมวดอสังหาริมทรัพย์ ข้อ 5 หน้า 40-41

17. บิดาจะโอนที่ดินให้ หญิงไทยจึงได้ไปแจ้งที่สำนักงานที่ดิน แต่เจ้าหน้าที่บอกว่าให้นำสามีไปรับรองด้วยจึงจะรับโอนได้ แต่สามีอยู่ต่างประเทศ จะทำอย่างไรจึงจะดำเนินการเพื่อรับโอนที่ดินได้

ตอบ ไม่จำเป็นต้องให้สามีรับรอง เพราะเรื่องการให้โดยเสนหา ไม่ได้เป็นการซื้อที่ดิน เงื่อนไขสำคัญของหนังสือรับรองจะกล่าวไว้เฉพาะในเรื่องเงินที่ซื้อว่าเป็นเงินของหญิงไทยทั้งหมดเท่านั้น จึงไม่ต้องใช้หนังสือดังกล่าว

18. มีบ้านอยู่ 2 หลัง แต่อยู่หลังละจังหวัดในการรับโอนที่ดินของบิดา เจ้าของบ้านทั้งสองหลังจะใช้ชื่อคนเดียวกันได้หรือไม่

ตอบ ตามกฎหมายไทย ไม่สามารถมีชื่อเป็นเจ้าของบ้าน 2 หลังได้ ต้องมีภูมิลำเนาอยู่ที่ใดที่หนึ่งเท่านั้น บุคคลหนึ่งสามารถมีกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของบ้านกี่หลังก็ได้ แต่เป็นเจ้าของบ้านตามทะเบียนบ้านได้เพียงหลังเดียว หากมีบ้านหลายหลังสามารถใส่ชื่อญาติพี่น้องเป็นเจ้าของบ้านแทนได้ ส่วนกรรมสิทธิ์ยังเป็นของเจ้าของบ้าน ไม่ใช่ผู้มีชื่อเป็นเจ้าของบ้าน

19. หญิงไทยได้จดทะเบียนสมรสกับชาวต่างชาติและมีที่ดินเป็นสินส่วนตัว ก่อนแต่งงาน แต่ได้ใส่ชื่อพี่สาวเป็นเป็นเจ้าของที่ดินแทน ถ้าจะขอรับโอนที่ดินกลับมาเป็นชื่อของตัวเองจะทำได้หรือไม่

ตอบ ได้จดทะเบียนสมรสกับชาวต่างชาติแต่ถ้ายังถือสัญชาติไทยอยู่ก็มีสิทธิถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินได้ ถ้ารับโอนที่ดินโดยการให้โดยเสนหา หรือได้รับในฐานะทายาทโดยธรรม ที่ดินดังกล่าวถือว่าเป็นสินส่วนตัว แต่ถ้าพี่สาวโอนที่ดินให้โดยการซื้อขายต้องมีหนังสือรับรองจากสามีคนต่างชาติก่อนว่าเงินที่ชื่อเป็นเงินของภริยาฝ่ายเดียว กรรมสิทธิ์จึงจะเป็นของภริยาและถือว่าเป็นสินส่วนตัว

20. หญิงไทยได้ซื้อที่ดินพร้อมบ้านในขณะที่ยังไม่ได้เปลี่ยนชื่อสกุลตามสามีชาวต่างชาติโดยที่สามีไม่ได้มีหนังสือรับรองในขณะที่ซื้อที่ดินและบ้านดังกล่าว จะทำเป็นพินัยกรรมยกให้สามีได้หรือไม่

ตอบ เมื่อสามีไม่ได้มีหนังสือรับรองว่าเงินที่ชื่อเป็นเงินของภริยาฝ่ายเดียว ที่ดินพร้อมบ้านถือว่าเป็นสินสมรส สามีภริยามีสิทธิคนละครึ่ง ภริยาสามารถทำพินัยกรรมยกให้สามีได้แต่สามีซึ่งเป็นชาวต่างชาติต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก่อนจึงจะถือครองที่ดินได้ แต่จะถือครองที่ดินได้ไม่เกิน 1 ไร่ ที่เหลือต้องจำหน่ายไปทั้งหมดภายใน 1 ปี ทั้งนี้ เป็นไปตามประมวลกฎหมายที่ดินมาตรา 87 และมาตรา 93

21. ในกรณีที่หญิงไทยได้เปลี่ยนหนังสือเดินทางและได้อินสัญชาติตามสามีชาวต่างชาติแล้วยังมีสิทธิในที่ดินหรือทรัพย์สินในประเทศไทยหรือไม่ และจะกลับไปอยู่เมืองไทยได้อีกหรือไม่

ตอบ ตามกฎหมายถือว่าเป็นคนต่างด้าวแล้ว ห้ามถือครองที่ดินในประเทศไทยแต่มีสิทธิถือครองที่ดินได้ไม่เกิน 1 ไร่แต่ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก่อนจึงจะถือครองที่ดินได้ ส่วนอสังหาริมทรัพย์ที่เหลือต้องจำหน่ายออกไปภายใน 1 ปี และหญิงไทยยังมีสิทธิรับมรดกจากบิดามารดาอยู่โดยถือว่าเป็นสินส่วนตัว แต่เนื่องจากเป็นคนต่างด้าวต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดินมาตรา 87 และมาตรา 93 ดังเช่นคำตอบในข้อ 20 และมีสิทธิมาอยู่ในประเทศไทยได้ในฐานะนักท่องเที่ยวเช่นเดียวกับบุคคลต่างด้าว

22. การซื้อบ้านที่อยู่อาศัยจะต้องทำอย่างไร

ตอบ กรณีที่หญิงไทยยังถือสัญชาติไทยอยู่ มีสิทธิที่จะซื้อที่ดินและบ้านที่อยู่อาศัยได้โดยไปที่สำนักงานที่ดินที่ท่านจะซื้อที่ดิน หลักฐานที่จะนำไปก็มีทะเบียนบ้าน และบัตรประจำตัวประชาชนโดยให้สามีชาวต่างชาติทำหนังสือรับรองว่าเงินที่ซื้อเป็นเงินของภริยาฝ่ายเดียว ไม่ว่าจะใช้นามสกุลเดิมหรือใช้นามสกุลตามสามีอยู่ก็ตาม ที่ดินพร้อมบ้านก็จะตกเป็นสินส่วนตัว หรือทรัพย์สินส่วนตัว (กรณีที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส) ของภริยาแต่ฝ่ายเดียว

23. บิดาต่างชาติ และมารดาไทย จะซื้อที่ดินให้บุตรผู้เยาว์ซึ่งได้สัญชาติไทยแล้ว โดยใช้ชื่อบุตรผู้เยาว์ได้หรือไม่

ตอบ บิดา มารดา จะซื้อที่ดินให้บุตรที่มีสัญชาติไทยที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะสามารถทำได้เนื่องจากผู้เยาว์ได้รับประโยชน์ แต่จะขายไม่ได้เนื่องจากทำให้ผู้เยาว์

เสียประโยชน์ต้องขออนุญาตต่อศาลก่อน และบิดาต่างชาติต้องมีหนังสือรับรองว่าเงินที่ซื้อทั้งหมดเป็นของภริยาคนไทยที่ดินดังกล่าวจึงตกเป็นสินส่วนตัวของผู้เยาว์

24. หญิงไทยแต่งงานจดทะเบียนกับคนต่างด้าว และได้ซื้อที่ดินไว้ที่ประเทศไทยเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัย จะใช้ 2 ชื่อคือชื่อสามีและชื่อภริยาในการซื้อได้หรือไม่

ตอบ ถ้าเปลี่ยนสัญชาติแล้วก็กลายเป็นคนต่างด้าวทั้งคู่ การใช้ชื่อเพียงชื่อเดียวก็ไม่ได้อยู่แล้ว ใช้ 2 ชื่อยังไม่ได้ แต่ถ้ายังไม่ได้เปลี่ยนสัญชาติตามสามีก็ให้สามีรับรองว่าเงินที่ซื้อเป็นเงินของหญิงไทยทั้งหมดที่ดินนั้นจะตกเป็นกรรมสิทธิ์ของหญิงไทยคนเดียวและเป็นสินส่วนตัวได้

25. หญิงมีลูกติดก่อนที่จะสมรสกับสามีต่างด้าว แล้วต่อมาหญิงเสียชีวิตลง มรดกจะตกเป็นของใคร

ตอบ มรดกตกเป็นของทายาทโดยธรรม ซึ่งได้แก่ บิดา มารดา และบุตร และสามีที่แต่งงานจดทะเบียนสมรสกันอย่างถูกต้อง กรณีตามปัญหาของบุตรที่เป็นลูกติดก่อนที่จะทำการสมรสใหม่กับสามีต่างด้าวและสามีต่างด้าวก็มีสิทธิได้รับมรดกในฐานะคู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่

26. มีที่ดินอยู่ต่างจังหวัด 1 แปลง ต้องการทราบราคาประเมินที่ดินในปัจจุบันอย่างเป็นทางการ จะขอได้จากที่ไหน

ตอบ ขอทราบราคาได้ที่สำนักงานที่ดินซึ่งที่ดินแปลงนั้นตั้งอยู่ โดยใส่ขอติดแสตมป์ไปด้วย เพื่อเจ้าหน้าที่จะได้ส่งข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษรมาให้ ไม่จำเป็นต้องเดินทางไปติดต่อเอง

หมวดครอบครัว มรดก และทรัพย์สิน

1. ชายไทยแต่งงานกับคนต่างด้าวเพศเดียวกัน (เพศชาย) โดยถูกต้องตามกฎหมายของต่างประเทศ หรือหญิงแต่งงานกับหญิง กฎหมายไทยรับรองการแต่งงานดังกล่าวหรือไม่ และจะมีสิทธิในทรัพย์สินตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่อย่างไร

ตอบ คู่สมรสที่เป็นเพศเดียวกันสมรสถูกต้องตามกฎหมายต่างประเทศ กฎหมายไทยไม่รับรองการสมรสดังกล่าวว่าสมบูรณ์ตามกฎหมายไทย เพราะประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1448 บัญญัติว่าการสมรสจะทำได้ต่อเมื่อชายและหญิงมีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์แล้ว หมายถึงการสมรสที่ถูกต้องตามกฎหมายไทย ต้องสมรสระหว่างชายกับหญิงเท่านั้น กฎหมายไทยยังไม่ได้ให้การรับรองสิทธิของบุคคลเพศเดียวกันที่จะสมรสกัน ถึงแม้จะสมรสกันในต่างประเทศก็ต้องเป็นการสมรสระหว่างชายกับหญิงเท่านั้น จึงจะถือว่ามีผลตามกฎหมายไทย และกรณีคนเพศเดียวกันแต่งงานกันจึงไม่มีฐานะเป็นคู่สมรสตามกฎหมายไทย จะใช้กฎหมายไทยว่าด้วยเรื่องครอบครัว มรดก มาใช้บังคับไม่ได้ อย่างไรก็ตาม ทรัพย์สินที่หามาได้ระหว่างอยู่ด้วยกันนั้น ตามกฎหมายไทยถือว่าเป็นหุ้นส่วน และเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมกัน โดยมีสิทธิในทรัพย์สินตามส่วนที่ตนหามาได้ ในเรื่องกรรมสิทธิ์รวมนั้นให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นเจ้าของร่วมกันมีส่วนเท่ากัน

2. นายไบรอัน ชาวเยอรมัน สมรสกับนางแดง ชาวไทย มีบุตรชาย 1 คน ปัจจุบันอายุ 5 ขวบ แต่ขณะที่นางแดงสมรสกับชาวเยอรมันและคลอดบุตรชายนั้น นางแดงยังมีได้จดทะเบียนหย่ากับนายสมศักดิ์ ชายไทย ซึ่งเป็นสามีเก่าซึ่งประเทศเยอรมันไม่ให้สัญชาติเยอรมันกับบุตรชายของนายไบรอันและนางแดง โดยถือว่าเด็กเกิดในสมรสของนายสมศักดิ์ ชายไทย แม้วานายไบรอันและนางแดงจะได้

มาจดทะเบียนรับรองบุตรที่ประเทศไทยแล้วนำหลักฐานไปแสดง แต่ประเทศเยอรมันก็ยังไม่ยอมรับและไม่ให้สัญชาติเยอรมันแก่เด็ก กรณีดังกล่าวจะต้องดำเนินการอย่างไร เพื่อให้เด็กได้รับสัญชาติเยอรมัน

ตอบ คดีนี้มีกฎหมายกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1545 ว่าเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงต่อเด็กว่าตนมิได้เป็นบุตรสืบสายโลหิตของชายผู้เป็นสามีของมารดาตน เด็กจะร้องขอต่ออัยการ ให้ฟ้องคดีปฏิเสธความเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของชายนั้นก็ได้ ดังนั้น กรณีนี้มารดาเด็กทำการแทนเด็กซึ่งเป็นผู้เยาว์สามารถร้องขอต่ออัยการให้ฟ้องนายสมศักดิ์ สามีเก่านางแดงว่ามีใช้เป็นบิดาของเด็ก บิดาของเด็กที่แท้จริงคือ นายไบรอัน ชาวเยอรมัน และเมื่อศาลมีคำพิพากษาว่า เด็กมิใช่เป็นบุตรของนายสมศักดิ์ชาวไทย แต่เป็นบุตรของนายไบรอัน ชาวเยอรมันสามีใหม่ของนางแดงแล้ว ก็สามารถนำคำพิพากษาไปแสดงที่เยอรมัน เพื่อให้เด็กได้รับสัญชาติเยอรมัน

เรื่องนี้สำนักงานอัยการจังหวัดชลบุรีได้ดำเนินการช่วยเหลือชาวเยอรมันตามนัยดังกล่าวข้างต้นจนสำเร็จและภายหลังนางแดง (นามสมมุติ) และชาวเยอรมันสามีนางแดงได้กลับมาแจ้งพนักงานอัยการจังหวัดชลบุรีว่าได้นำคำพิพากษาของศาลไทยที่พิพากษาว่าเด็กมิใช่เป็นบุตรของนายสมศักดิ์ชาวไทย แต่เป็นบุตรของสามีชาวเยอรมันไปแสดงต่อศาลเยอรมันแล้ว และบุตรชายได้รับสัญชาติเยอรมันแล้วตนเองพร้อมทั้งปู่ย่า ชาวเยอรมันของเด็กดีใจเป็นอย่างมากและขอบคุณพนักงานอัยการที่ให้การช่วยเหลือทำให้เด็กได้มีสัญชาติ

3. หญิงไทยสมรสกับคนต่างด้าวในประเทศไทยจะสามารถซื้อที่ดินได้หรือไม่

ตอบ การถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน ถ้าหญิงไทยสมรสกับคนต่างด้าว เจ้าพนักงานจะไม่จดทะเบียนทำนิติกรรมให้ เนื่องจากสันนิษฐานไว้ก่อนว่าหญิงนั้นแอบอ้างซื้อ

ที่ดินให้คนต่างด้าวหรือเพื่อประโยชน์คนต่างด้าวเพื่อแก้ปัญหาเรื่องคนไทยที่มีคู่สมรสเป็นคนต่างด้าว ซื่อที่ดินไม่ได้ เพราะเจ้าพนักงานที่ดินไม่ยอมจดทะเบียนทำนิติกรรมให้ กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งที่ มท.0710/ว 792 ลงวันที่ 23 มีนาคม 2542 กำหนดหลักเกณฑ์ให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติว่า บุคคลสัญชาติไทยที่มีคู่สมรสเป็นคนต่างด้าว ถ้าจะขอซื้อที่ดินหรือขอรับโอนที่ดินให้คู่สมรสที่เป็นคนต่างด้าวยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรว่าเงินที่นำมาซื้อเป็นสินส่วนตัวของคนสัญชาติไทยทั้งหมด ถ้าคู่สมรสไม่ยืนยันหรือยืนยันว่าเงินที่นำมาซื้อทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นสินสมรส ก็ให้ส่งเรื่องให้กรมที่ดินเพื่อนำเสนอรัฐมนตรีตามนัยมาตรา 74 วรรคสองแห่งประมวลกฎหมายที่ดินต่อไป (มิฉะนั้นเจ้าพนักงานก็ไม่ดำเนินการจดทะเบียนทำนิติกรรมให้)

4. นางสุนีย์ ชาวไทย ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศเยอรมัน ต้องการทำพินัยกรรมยกที่ดินในประเทศไทยให้แก่หลาน จะทำที่ไหน อย่างไร

ตอบ กฎหมายกำหนดว่าพินัยกรรมจะทำได้ก็แค่ตามแบบใดแบบหนึ่งดังที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ซึ่งมีอยู่ 5 แบบ

1. พินัยกรรมแบบธรรมดา ต้องทำเป็นหนังสือลงวัน เดือน ปี ในขณะที่ทำขึ้น และผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้าพยานอย่างน้อย 2 คนพร้อมกัน ซึ่งพยานสองคนต้องลงลายมือชื่อรับรองลายมือชื่อของผู้ทำพินัยกรรมไว้ในขณะนั้น ผู้เขียนพินัยกรรมหรือพยานในพินัยกรรมตลอดจนคู่สมรสของผู้เขียนและคู่สมรสของพยานในพินัยกรรมจะเป็นผู้รับทรัพย์ตามพินัยกรรมไม่ได้ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1656)

2. พินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับ ผู้ทำพินัยกรรมต้องเขียนด้วยมือตนเอง ซึ่งข้อความทั้งหมด วัน เดือน ปี และลายมือชื่อของตนเอง การชูดลบ ตกเติมหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลง ผู้ทำพินัยกรรมต้องทำด้วยมือตนเอง และลงลายมือชื่อกำกับไว้ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1657)

3. พินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง ผู้ทำพินัยกรรมต้องไปแจ้งข้อความที่ตนประสงค์จะให้ใส่ไว้ในพินัยกรรมของตนให้กรรมการอำเภอจดลงไว้ต่อหน้าพยานอีกอย่างน้อย 2 คน พร้อมกัน โดยแจ้งต่อหน้ากรรมการอำเภอกรณีอยู่ต่างจังหวัด และแจ้งต่อสำนักงานเขตในกรุงเทพมหานคร (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1658)

4. พินัยกรรมแบบเอกสารลับ ผู้ทำพินัยกรรมทำเป็นหนังสือ ลงวัน เดือน ปี ที่ทำ และลงลายมือชื่อในพินัยกรรม ใส่ซองหรือผนึกพินัยกรรมลงลายมือชื่อทาบทับรอยผนึกนั้น และนำไปแสดงต่ออำเภอหรือสำนักงานเขต และพยานอีกอย่างน้อย 2 คน และให้ถ้อยคำต่อบุคคลนั้นว่าเป็นพินัยกรรมของตน และส่งพินัยกรรมให้เจ้าหน้าที่เพื่อลงนามและประทับตราตำแหน่ง (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1660)

5. พินัยกรรมทำด้วยวาจา กล่าวคือ เมื่อมีพฤติกรรมการพิเศษซึ่งบุคคลใดไม่สามารถจะทำพินัยกรรมตามแบบอื่นที่กำหนดได้ เช่น ตกอยู่ในอันตรายใกล้ความตายหรือเวลามีโรคระบาด หรือสงคราม บุคคลนั้นจะทำพินัยกรรมด้วยวาจาก็ได้ โดยแสดงเจตนากำหนดข้อพินัยกรรมต่อหน้าพยานอย่างน้อย 2 คน ซึ่งอยู่พร้อมกัน ณ ที่นั้น และพยาน 2 คน ต้องไปแจ้งที่อำเภอหรือสำนักงานเขตโดยไม่ชักช้า (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1663)

กรณีคนไทยในต่างแดนจะทำพินัยกรรมในต่างประเทศ พินัยกรรมนั้นอาจทำตามแบบซึ่งกฎหมายของประเทศที่ตนอยู่กำหนดไว้ หรือตามแบบที่กฎหมายไทยกำหนด โดยอำนาจและหน้าที่ของอำเภอหรือสำนักงานเขตตกแก่สถานทูตหรือกงสุลไทย หรือพนักงานใด ๆ ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายของประเทศนั้นๆ ที่จะได้รับบันทึกข้อแจ้งความไว้เป็นหลักฐานได้ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1667)

5. หญิงไทยแต่งงานกับสามีคนไทยในประเทศเยอรมัน ต่อมาสามีตาย หญิงไทยจะมีสิทธิได้รับมรดกของสามีที่เสียชีวิตหรือไม่

ตอบ หญิงไทยหากแต่งงานจดทะเบียนสมรสกับสามีไม่ว่าจดทะเบียนในประเทศไทยหรือต่างประเทศ ถือว่าเป็นภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายจึงเป็นทายาทโดยชอบธรรมมีสิทธิรับมรดกของสามีและหากบิดามารดาหรือบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของสามียังมีชีวิตอยู่ บิดามารดา และบุตรก็มีสิทธิในทรัพย์สินมรดกของสามีร่วมกับภรรยาด้วย เว้นแต่สามีได้ทำพินัยกรรมไว้เป็นอย่างอื่น ก็ต้องเป็นไปตามพินัยกรรมนั้น

6. นางรัตนา สัญชาติไทย มีสามีเป็นชาวต่างชาติได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินมรดกทั้งหมดให้บุตรชายที่เกิดจากสามีเก่าชาวไทย ดังนี้เมื่อ นางรัตนา ถึงแก่ความตายสามีชาวต่างประเทศจะมีส่วนในทรัพย์สินมรดกของนางรัตนาหรือไม่

ตอบ ทรัพย์สินที่อยู่ในเมืองไทย และเป็นสินเดิมหรือสินส่วนตัว นางรัตนา มีสิทธิทำพินัยกรรมยกให้บุคคลใดก็ได้ ถือว่าเป็นการตัดทายาทโดยชอบธรรมอื่นออกให้มีผลเฉพาะผู้มีชื่อในพินัยกรรมเท่านั้นที่จะได้รับทรัพย์สินตามพินัยกรรม (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1608) ดังนั้น หากนางรัตนา ถึงแก่กรรม บุตรชายของนางรัตนาก็เป็นผู้รับทรัพย์สินตามพินัยกรรม

สามีนางรัตนาไม่สามารถเรียกร้องเอาทรัพย์สินมรดกตามพินัยกรรมส่วนที่นางรัตนายกให้ลูกได้ แต่ถ้ามีทรัพย์สินมรดกอื่น ๆ ที่นางรัตนาไม่ได้จำหน่าย หรือให้โดยเสน่หาหรือทำพินัยกรรมยกไว้ให้แก่ลูกหรือผู้อื่น สามีโดยชอบด้วยกฎหมายก็เป็นทายาทโดยชอบธรรมในอันดับเดียวกับบุตร มีสิทธิในส่วนแบ่งทรัพย์สินมรดกเท่ากับบุตร

7. น้องสาวร่วมบิดามารดาซื้อบ้านพร้อมที่ดินไว้ที่ประเทศไทย บิดามารดาเสียชีวิตแล้ว ไม่มีบุตร มีพี่น้อง 4 คน โดยพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน 2 คน และอีก 2 คน เป็นพี่น้องร่วมมารดาเดียวกันแต่ต่างบิดากัน ถ้าน้องสาวร่วมบิดามารดาเสียชีวิตทรัพย์สินสมบัติของน้องสาวจะเป็นของใคร

ตอบ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1629

ทายาทอันดับแรก คือ บุตร

ทายาทอันดับสอง คือ บิดามารดา

ทายาทอันดับสาม คือ พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน

ทายาทอันดับสี่ คือ พี่น้องร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน

ทายาทอันดับห้า คือ ปู่ย่า ตายาย

ทายาทอันดับหก คือ ลุงป้า น้าอา

โดยปกติถ้ามีทายาทอันดับต้นแล้ว อันดับต่อไปจะไม่มีสิทธิ แต่มีข้อยกเว้นว่าอันดับที่หนึ่งไม่ตัดอันดับที่สอง กล่าวคือ บิดามารดา จะมีสิทธิได้รับเหมือนบุตรคนหนึ่ง แต่อันดับที่สามนั้น ตัดอันดับที่สี่ กล่าวคือ ถ้ามีพี่น้องร่วมบิดามารดาแล้ว พี่น้องร่วมแต่บิดาหรือมารดาเดียวกันนั้นไม่มีสิทธิรับมรดก

กรณีน้องสาวเสียชีวิต น้องสาวเป็นโสด ไม่มีบุตรไม่ได้รับบุตรบุญธรรม บิดามารดาเสียชีวิตแล้วทายาทโดยชอบธรรมที่เหลือได้แก่ พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมอันดับ 3 (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1629(3)) ดังนั้น พี่สาวร่วมบิดามารดาเดียวกันเท่านั้นที่เป็นทายาทโดยธรรมที่จะได้รับมรดกของน้องสาวผู้ตาย ส่วนพี่น้องอีก 2 คน ซึ่งเป็นพี่น้องร่วมมารดาเดียวกันแต่ต่างบิดา จึงไม่มีสิทธิได้รับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรม เพราะทายาทอันดับ 3 ยังมีชีวิตอยู่

8. ภรรยาเปลี่ยนชื่อสกุลตามสามีแล้ว ต่อมาต้องการขายทรัพย์สินเดิมของตน จะสามารถขายได้หรือไม่

ตอบ ทรัพย์สินซึ่งเป็นสินเดิมของภรรยาซึ่งมีอยู่ก่อนสมรส ถือว่าเป็นสินส่วนตัวของภรรยา (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1471) และสินส่วนตัวของคู่สมรสฝ่ายใดให้ฝ่ายนั้นเป็นผู้จัดการ (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1473) ดังนั้นภรรยาย่อมขายทรัพย์สินเดิมของตนเองได้ เพียงแต่หากทรัพย์สินเป็นที่ดินซึ่งมีชื่อภรรยาถือกรรมสิทธิ์โดยภรรยาใช้ชื่อสกุลเดิม ก็จะต้องนำหลักฐานการเปลี่ยนชื่อสกุลตามสามีไปแสดงต่อเจ้าพนักงานที่ดิน เพื่อเป็นหลักฐานว่าเป็นบุคคลเดียวกัน

9. มารดาของนายวิชัย ได้ถึงแก่ความตายโดยมิได้ทำพินัยกรรมไว้ส่วนบิดานายวิชัยหายสาบสูญไป 40 ปีแล้ว บิดามารดาของนายวิชัยมีทรัพย์สินในประเทศไทยเป็นกรรมสิทธิ์ร่วมกันคือบ้านและที่ดิน 1 แปลง และนายวิชัยเป็นบุตรชายคนเดียวของบิดามารดา ส่วนนุ้ย่าตายายเสียชีวิตหมดแล้ว ดังนั้นนายวิชัยจะต้องดำเนินการอย่างไร จึงจะรับโอนกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินดังกล่าวได้

ตอบ กรณีดังกล่าวทายาทโดยธรรมของมารดานายวิชัย ซึ่งเสียชีวิตแล้ว คงเหลือนายวิชัย บุตรผู้ตาย และบิดานายวิชัยซึ่งเป็นสามีผู้ตายเท่านั้นเนื่องจากตายาย นายวิชัย ซึ่งเป็นบิดามารดาของผู้ตายเสียชีวิตหมดแล้ว

แต่เนื่องจากบิดานายวิชัยหายสาบสูญไป 40 ปีแล้ว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 61 บัญญัติว่า ถ้าบุคคลใดได้ไปจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่แล้วไม่มีใครรู้แน่ชัดว่าบุคคลนั้นยังมีชีวิตอยู่หรือไม่ตลอดระยะเวลา 5 ปี เมื่อผู้มีส่วนได้เสีย หรือพนักงานอัยการร้องขอ ศาลจะสั่งให้บุคคลนั้นเป็นคนสาบสูญก็ได้ ระยะเวลาตามวรรคหนึ่งให้ลดเหลือ 2 ปี

(1) นับแต่วันที่การรบหรือสงครามสิ้นสุดลงถ้าบุคคลนั้นอยู่ใน การรบหรือสงคราม และหายไปในการรบหรือสงคราม ดังกล่าว

(2) นับแต่วันที่ยานพาหนะที่บุคคลนั้นเดินทางอับปาง ถูกทำลาย หรือสูญหายไป

(3) นับแต่วันที่เหตุอันตรายเป็นเหตุชีวิต นอกจากที่ระบุไว้ใน (1) หรือ (2) ได้ผ่านพ้นไปถ้าบุคคลนั้นตกอยู่ในอันตรายเช่นว่านั้น

และมาตรา 62 บัญญัติว่า บุคคลซึ่งศาลได้มีคำสั่งให้เป็นคน สืบสวนให้ถือว่าถึงแก่ความตายเมื่อครบกำหนดระยะเวลาดังที่ระบุไว้ใน มาตรา 61

ดังนั้น นายวิชัย สามารถร้องขอให้พนักงานอัยการร้องขอต่อศาล ให้ศาลสั่งให้บิดานายวิชัย เป็นคนสืบสวนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 61 และเมื่อศาลสั่งให้เป็นคนสืบสวนก็ถือว่าบิดานายวิชัยถึงแก่ความตาย ตามกฎหมายแล้ว (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 62) นายวิชัยจึงเป็น ทายาทโดยธรรมที่มีสิทธิรับโอนมรดกของบิดามารดาแต่เพียงผู้เดียว เนื่องจากปู่ย่า ตายายเสียชีวิตหมดแล้ว และนายวิชัยเป็นบุตรคนเดียวของบิดามารดา นายวิชัย สามารถนำใบมรดกบัตร และคำสั่งศาลที่สั่งให้บิดาเป็นคนสืบสวนไปแสดงต่อ เจ้าพนักงานที่ดิน และขอจดทะเบียนรับโอนมรดกในบ้านและที่ดินของบิดามารดาได้

หมวดความมั่นคงและความปลอดภัย หนังสือเดินทาง การเข้าเมือง และการขอยุ่ต่อ

ความมั่นคงและความปลอดภัย

1. หญิงไทยที่แปลงสัญชาติเป็นสัญชาติอื่น ได้สละสัญชาติแล้ว แต่ ประสงค์จะแปลงกลับเป็นสัญชาติไทย จะทำได้หรือไม่ หรือว่าจะต้องมีคุณสมบัติว่า สามีเสียชีวิต หรือหย่าแล้วเท่านั้น

ตอบ เรื่องการแปลงสัญชาติเป็นไทย พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2522 มาตรา 10 และมาตรา 11 กำหนดไว้ดังนี้

มาตรา 10 คนต่างด้าวซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนดังต่อไปนี้อาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยได้

1) บรรลุนิติภาวะแล้วตามกฎหมายไทยและกฎหมายที่บุคคลนั้นมีสัญชาติ

2) มีความประพฤติดี

3) มีอาชีพเป็นหลักฐาน

4) มีภูมิลำเนาในราชอาณาจักรไทยต่อเนื่องมาจนถึงวันที่ยื่นคำขอแปลงสัญชาติเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี

5) มีความรู้ภาษาไทยตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 11 บทบัญญัติในมาตรา 10 (4) และ (5) มิให้นำมาใช้บังคับถ้าผู้ขอแปลงสัญชาติเป็นไทย

1) ได้กระทำความดีความชอบเป็นพิเศษต่อประเทศไทย หรือได้ทำคุณประโยชน์ให้แก่ทางราชการซึ่งรัฐมนตรีเห็นสมควร

2) เป็นบุตรหรือภริยาของผู้ซึ่งได้แปลงสัญชาติเป็นไทย หรือของผู้ได้กลับคืนสัญชาติไทย

3) เป็นผู้ได้เคยมีสัญชาติไทยมาก่อน

ดังนั้น ผู้ที่เคยมีสัญชาติไทยมาก่อนแต่ต่อมาได้สละสัญชาติไทยและประสงค์จะแปลงสัญชาติเป็นไทยเพื่อได้สัญชาติไทยกลับคืนมาจึงได้รับยกเว้นตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508 กล่าวคือไม่ต้องมีภูมิลำเนาในราชอาณาจักรไทยต่อเนื่องมาจนถึงวันที่ยื่นคำขอแปลงสัญชาติไทยเป็นเวลาน้อยกว่า 5 ปี ตามมาตรา 10 (4) และไม่ต้องมีความรู้ภาษาไทยตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา 10 (5)

ถ้าผู้ยื่นคำขอแปลงสัญชาติมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร
ให้ยื่นคำขอต่อผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจสันติบาล ถ้ามีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่น
ให้ยื่นคำขอต่อหัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัดนั้น

2. คนต่างด้าวที่เดินทางไปเป็นครูสอนภาษาอังกฤษที่ประเทศไทย ใน
ระบบโรงเรียนจะต้องสอบภาษาไทยหรือไม่ หรือต้องทำตามกฎหมายอย่างไร

ตอบ ไม่ต้องสอบภาษาไทยเพราะไม่ได้แปลงสัญชาติแต่คนต่างด้าวต้อง
ไปที่สำนักงานแรงงานจังหวัดหรือกระทรวงแรงงานเพื่อขอใบอนุญาตทำงาน
(Work Permit) แล้วทางสำนักงานแรงงานจังหวัดหรือกระทรวงแรงงานจะส่งเรื่องให้
ตำรวจสันติบาลเพื่อตรวจสอบประวัติของคนต่างด้าวที่จะเข้าทำงานในประเทศไทย
เมื่อตรวจประวัติแล้วไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศก็จะส่งกลับคืนไปให้สำนัก
งานแรงงานจังหวัด หรือกระทรวงแรงงานเพื่อดำเนินการให้บุคคลต่างด้าวนั้นได้
ทำงานต่อไป

3. คนเยอรมันจะเปิดบัญชีธนาคารในประเทศไทยได้หรือไม่ มีความ
ปลอดภัยในทางกฎหมายแค่ไหน หรือจะต้องใช้ชื่อร่วมกันในการเปิดบัญชีธนาคาร

ตอบ สามารถเปิดบัญชีในประเทศไทยได้ จะเปิดเป็นชื่อคนเดียว หรือ
จะเปิดเป็นบัญชีชื่อร่วมก็ได้ กรณีเปิดบัญชีเป็นชื่อร่วม เมื่อจะถอนเงินต้องลงชื่อถอน
เงินร่วมกันทั้ง 2 คนจึงจะถอนเงินได้หรือมอบอำนาจให้อีกบุคคลหนึ่งที่เปิดบัญชีร่วม
มาถอนเงินแทนโดยใช้แบบมอบอำนาจของธนาคารและเมื่อมาเปิดบัญชีธนาคารใน
ประเทศไทยแล้วก็ได้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายไทย

หนังสือเดินทาง

1. บุคคลที่ไม่บรรลุนิติภาวะ ยื่นคำขอหนังสือเดินทางอิเล็กทรอนิกส์ได้หรือไม่

ตอบ สามารถกระทำได้โดยนำสูติบัตร หรือ สำเนาสูติบัตรมาแสดง

- กรณีผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 15 ปีประสงค์จะยื่นขอหรือต่ออายุหนังสือเดินทาง จำเป็นที่ผู้ปกครองจะต้องลงนามในหนังสือให้ความยินยอมในการเดินทางไปต่างประเทศและยินยอมخذใช้ค่าเสียหายต่อกระทรวงการต่างประเทศทุกครั้ง กรณีผู้ปกครองไม่สามารถมาลงนามพร้อมกัน จะต้องมียบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งมาร่วมยื่นขอหรือต่ออายุหนังสือเดินทางพร้อมผู้เยาว์ ฝ่ายที่มาไม่ได้ให้ทำหนังสือยินยอมตามแบบฟอร์มของกรมการกงสุล บิดา มารดาหรือผู้มีอำนาจปกครองต้องแสดงบัตรประจำตัวประชาชน และหลักฐานแสดงความเกี่ยวพันการมีอำนาจปกครองของผู้ร้องต่อเจ้าหน้าที่

- กรณีผู้เยาว์ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี แต่ไม่ถึง 20 ปีสามารถติดต่อขอทำหนังสือเดินทางด้วยตนเอง โดยมีหนังสือให้ความยินยอมจากบิดามารดา หรือผู้มีอำนาจปกครองผู้เยาว์

2. หากหนังสือเดินทางหมดอายุเกิน 6 เดือน สามารถต่อในเล่มเดิมได้หรือไม่

ตอบ กรณีเป็นหนังสือเดินทางแบบธรรมดาทั่วไป ตามระเบียบที่เคยกระทำอยู่นั้น ถ้าเกิน 6 เดือนไปแล้วจะไม่มี การต่ออายุให้ แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความจำเป็นด้วย จึงควรระมัดระวังไม่ให้หมดอายุเกิน 6 เดือนจะได้ไม่เกิดปัญหา ถ้าเป็นหนังสือเดินทางอิเล็กทรอนิกส์จะมีอายุการใช้งาน 5 ปี หากครบกำหนดแล้วไม่มีการต่ออายุ จะต้องออกหนังสือเดินทางเล่มใหม่แทนหนังสือเดินทางเล่มเดิม

การเข้าเมือง และการขอยุ่ต่อ

1. การขอสิทธิพำนักถาวรในประเทศไทยทำอย่างไร

ตอบ การขอสิทธิพำนักถาวรในประเทศไทยทำได้โดยการยื่นขอรับการตรวจลงตราประเภทคนเข้ามาถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร (Immigrant Visa) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. คนต่างด้าวที่มีคุณสมบัติยื่นคำขอเพื่อมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร คือ คนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรโดยถือหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางที่ได้รับการตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non – Immigrant Visa) และได้รับอนุญาตให้พำนักอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวต่อเนื่องติดต่อกันไม่น้อยกว่า 3 ปี นับจนถึงวันที่ยื่นคำขอ หากน้อยกว่า 3 ปี คณะกรรมการพิจารณาเข้าเมืองอาจอนุญาตให้ยื่นคำขอเฉพาะรายได้ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ทั้งนี้ ได้แบ่งประเภทของการพิจารณา ดังนี้

- กรณีเพื่อประกอบธุรกิจ หรือ ทำงาน
- กรณีเพื่อการลงทุน
- กรณีเป็นนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญ
- กรณีเพื่อให้ความอุปการะภรรยา และ/หรือ บุตร ผู้มีสัญชาติไทย
- กรณีเพื่อมาอยู่ในความอุปการะของสามี หรือบิดา ผู้มีสัญชาติไทย
- กรณีเพื่อมาอยู่ในความอุปการะของสามีหรือบิดาหรือบุตร ผู้ซึ่ง

ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรแล้ว

- กรณีเพื่อใช้ชีวิตในบ้านปลาย

2. การพิจารณาคำร้องขอมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าว เป็นอำนาจและดุลพินิจของคณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมืองตามมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 สถานเอกอัครราชทูต/สถาน

กงสุลใหญ่ มีอำนาจตรวจตราประเภทคนเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร (Immigrant Visa) เมื่อผู้ยื่นคำร้องขอรับการตรวจลงตราได้รับอนุญาตให้เข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรจากคณะกรรมการพิจารณาคคนเข้าเมือง โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีนว่าการกระทวมหาไไทย

3. ในกรณีที่คนต่างด้าวยังมิได้รับอนุญาตให้เข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร แต่ประสงค์จะเดินทางมาประเทศไทยเพื่อยื่นเรื่องต่อสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองโดยตรง คนต่างด้าวมารถยื่นคำร้องขอรับการตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราว รหัส “O” จากสถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่ไทยในต่างประเทศไทยได้

2. ผู้ที่ได้รับวีซ่าท่องเที่ยวอยู่เกิน 60 วัน ต้ออายุแล้ว 90 วัน จะขออยู่ต่อเป็นครั้งที่ 2 หรือ 3 ได้หรือไม่

ตอบ คนต่างด้าวมารถยื่นคำร้องต่อสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง การพิจารณาอนุมัติขึ้นอยู่กับดุลพินิจของเจ้าพนักงานตรวจคนเข้าเมือง กรณีตามปัญหาเมื่อได้รับอนุญาตให้ขยายระยะเวลาอยู่ต่อแล้ว จะขออนุญาตอยู่ต่ออีกต้องมีเหตุผลและความจำเป็นอย่างยิ่ง คือ ป่วยจนเป็นอุปสรรคต่อการเดินทาง จึงจะได้รับอนุญาตให้อยู่ต่อและไปรับรองแพทย์ที่นำมาแสดงต้องเป็นใบรับรองแพทย์ที่ออกโดยโรงพยาบาลของรัฐเท่านั้น

3. บุตรชายอายุ 14 ปี สัญชาติเยอรมัน ตามมารดาไปอยู่ที่ประเทศไทย 6 สัปดาห์ ต้องขอวีซ่าหรือไม่

ตอบ การที่บุคคลสัญชาติเยอรมันจะมาอยู่ประเทศไทยเกิน 30 วัน จะต้องขอวีซ่าทุกคน โดยไม่ดูว่าบุคคลนั้นอายุเท่าไร ในกรณีที่ป็นชาวต่างชาติสัญชาติอื่นก็ต้องดูว่าบุคคลสัญชาติของประเทศนั้นประเทศไทยอนุญาตให้อยู่ได้โดย

ไม่ต้องมีวีซ่าเป็นเวลากี่วัน ถ้าจะอยู่ประเทศไทยเกินกำหนดเวลาที่อนุญาต ต้องขอวีซ่าทุกคนโดยไม่คำนึงถึงอายุของบุคคลนั้น

4. ในกรณีที่หนังสือเดินทางหายจะทำอย่างไร

ตอบ - กรณีสูญหายในประเทศ ต้องติดต่อแจ้งความต่อเจ้าพนักงานตำรวจและนำสำเนาหลักฐานแจ้งความจากเจ้าพนักงานตำรวจมายื่นขอทำหนังสือเดินทางฉบับใหม่และยกเลิกการใช้งานหนังสือเดินทางฉบับที่สูญหาย

- **กรณีสูญหายในต่างประเทศ** ต้องแจ้งความหนังสือเดินทางสูญหายต่อทางการท้องถิ่นของประเทศนั้น และนำสำเนาหลักฐานแจ้งความดังกล่าวนั้นพร้อมเอกสารแสดงการมีสัญชาติไทยของตนหรือเอกสารทะเบียนราษฎรที่มีอยู่ เช่น บัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนบ้าน ฯลฯ ไปติดต่อที่สถานทูต สถานกงสุลไทยที่ใกล้ที่สุดเพื่อขอหนังสือเดินทางเล่มใหม่ หากในกรณีที่ผู้ทำหนังสือเดินทางสูญหายต้องการเดินทางกลับประเทศไทยเป็นการเร่งด่วน ไม่สามารถรอรับหนังสือเดินทางได้ สถานทูตหรือสถานกงสุลจะออกเอกสารเดินทาง(Certificate of Identity) ให้ใช้เดินทางกลับประเทศไทยได้ครั้งเดียว เมื่อกลับถึงประเทศไทยแล้วเอกสารเดินทางจะหมดอายุการใช้งาน

ข้อแนะนำ ก่อนเดินทางออกนอกประเทศควรถ่ายเอกสารหนังสือเดินทางหน้าที่มีรูปถ่ายและข้อมูลส่วนบุคคล และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนที่ยังมีอายุอยู่เก็บไว้แยกกัน อีกทั้งควรมีที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ของสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยในประเทศที่จะเดินทางไปถึงหรือเดินทางผ่าน

คู่มือการขอได้มาซึ่งที่ดินของคนต่างด้าว โดยได้รับมรดกในฐานะที่เป็นทายาทโดยธรรม ตามมาตรา 93 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน*

1. กฎหมายและระเบียบปฏิบัติ

1.1 มาตรา 87 และ 93 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

1.2 หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0710/ ว 28176 ลงวันที่ 14 กันยายน 2543 เรื่อง การขอรับมรดกที่ดินของคนต่างด้าวตามมาตรา 93 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

1.3 คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 152/2546 ลงวันที่ 21 เมษายน 2546 เรื่อง การมอบอำนาจของรัฐมนตรีกว่าการกระทรวงมหาดไทยให้อธิบดีกรมที่ดิน และผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทน

1.4 หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0515/ ว11847 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2546 เรื่อง การขอได้มาซึ่งที่ดินของคนต่างด้าว โดยได้รับมรดกในฐานะที่เป็นทายาทโดยธรรม และการขอจำหน่ายจ่ายโอนที่ดินของคนต่างด้าว (ผู้ได้มาซึ่งที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน)

* หนังสือเวียนของกรมที่ดินที่ มท 0515/ว 21667 ลงวันที่ 15 กรกฎาคม 2548 เรื่อง การขอได้มาซึ่งที่ดินของคนต่างด้าวโดยได้รับมรดกในฐานะที่เป็นทายาทโดยธรรม ตามมาตรา 93 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

2. สรุปหลักเกณฑ์การขอได้มาซึ่งที่ดินของคนต่างด้าวโดยได้รับมรดกในฐานะที่เป็นทายาทโดยธรรม*

2.1 เป็นทายาทโดยธรรมของเจ้ามรดก ตามมาตรา 1629 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

2.2 ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (รัฐมนตรีมอบอำนาจให้อธิบดีกรมที่ดินและผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทน)

2.3 ที่ดินที่ขอรับมรดกเมื่อรวมกับที่ดินซึ่งมีอยู่เดิม (ถ้ามี) จะต้องไม่เกินสิทธิที่จะพึงมีได้ ตามมาตรา 87 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เช่น ที่อยู่อาศัย ครอบครัพละไม่เกิน 1 ไร่ ที่ใช้เพื่อพาณิชยกรรม ไม่เกิน 1 ไร่ ส่วนที่เกินต้องจำหน่าย

2.4 คนต่างด้าวที่รับมรดกไม่ต้องจำหน่ายที่ดินที่รับมรดก ยังคงมีสิทธิถือที่ดินต่อไปได้ถ้ามีเนื้อที่ไม่เกินสิทธิที่คนต่างด้าวจะพึงมีได้ตามมาตรา 87 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เช่น มีที่นาอยู่แล้ว 5 ไร่ ที่อยู่อาศัยอีก 1 ไร่ ได้รับมรดกเป็นที่นาอีก 5 ไร่ กรณีนี้ไม่เกินสิทธิตามมาตรา 87 (ที่ใช้เพื่อการเกษตรกรรม ครอบครัพละไม่เกิน 10 ไร่) คนต่างด้าวย่อมได้รับอนุญาตให้ถือที่ดินได้ทั้งหมด แต่ถ้าการรับมรดกนั้นมีที่ดินอยู่อาศัยอีก 1 ไร่ ดังนี้ เมื่อรวมกับที่ดินเดิมแล้วจะมีที่อยู่อาศัยรวม 2 ไร่ จึงเกินสิทธิที่พึงมีตามมาตรา 87 (ที่อยู่อาศัย ครอบครัพละไม่เกิน 1 ไร่) จึงต้องจำหน่ายส่วนที่เกิน 1 ไร่ เสีย ในทางปฏิบัติจะให้คนต่างด้าวจดทะเบียนรับโอนที่ดินไปทั้งหมดก่อน แล้วจึงให้จำหน่ายที่ดินส่วนที่เกินไปในคราวเดียวกัน

2.5 เมื่อรับมรดกแล้ว หากจะจำหน่ายที่ดินต้องขออนุญาตรัฐมนตรี (รัฐมนตรีมอบอำนาจให้อธิบดีกรมที่ดินและผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทน)

* ได้แก่ ผู้สืบสันดาน บิดา มารดา และคู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่ก็เป็นทายาทโดยชอบธรรมเช่นกัน ฯลฯ

3. การอนุญาตให้เข้ามาซึ่งที่ดิน

รัฐมนตรีได้มอบอำนาจการสั่งอนุญาตให้คนต่างด้าวได้มาซึ่งที่ดิน โดยได้รับมรดกในฐานะที่เป็นทายาทโดยธรรมดังนี้

กรณีที่ดินอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้อธิบดีกรมที่ดินเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทน

กรณีที่ดินอยู่ในเขตจังหวัดอื่น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทน

กรณีที่ดินเห็นว่าไม่ควรอนุญาต ให้เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาสั่งการ

4. การตรวจสอบหลักฐานและสอบสวนบันทึกถ้อยคำผู้ขอ

ให้คนต่างด้าวยื่นคำขอตามแบบคำขออนุญาตให้เข้ามาซึ่งที่ดิน ตามมาตรา 93 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ตามแบบ ต.1 ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยหลักฐานประกอบการพิจารณาและวิธีการสอบสวนบันทึกถ้อยคำผู้ขอ ให้ดำเนินการตามแบบและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในหนังสือกรมที่ดินที่ มท 0710/ ว 28176 ลงวันที่ 14 กันยายน 2543 (ปรากฏตามเอกสารแนบท้ายคู่มือ)

5. ขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่

ให้ดำเนินการตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0515/ว 11847 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2546 ดังนี้

5.1 กรณีที่ดินอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

5.1.1 เมื่อมีการยื่นคำขอได้มาซึ่งที่ดินของคนต่างด้าวโดยได้รับมรดกในฐานะที่เป็นทายาทโดยธรรม ตามมาตรา 93 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (ตามแบบ ต.1) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานและสอบสวนบันทึกถ้อยคำ

ผู้ขอตามแบบ และหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามข้อ 4 หากเห็นว่าอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะดำเนินการให้ได้ ให้ส่งเรื่องไปให้กรมที่ดินพิจารณา

5.1.2 เมื่อกรมที่ดินได้รับเรื่องแล้ว ให้เจ้าหน้าที่พิจารณาเสนออธิบดีกรมที่ดินในฐานะปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรี

5.1.3 เมื่อมีคำสั่งอนุญาตแล้ว ให้ส่งเรื่องคืนสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร

5.1.4 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งผู้ขอเพื่อให้ดำเนินการต่อไป

5.1.5 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้คนต่างด้าวรับโอนที่ดินแล้ว ให้แจ้งกรมที่ดินตามบัญชีทะเบียนที่ดินของคนต่างด้าวตามมาตรา 93 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (ปรากฏตามเอกสารแนบท้ายคู่มือ)

5.2 กรณีที่ดินอยู่ในเขตจังหวัดอื่น

5.2.1 เมื่อมีการยื่นคำขอได้มาซึ่งที่ดินของคนต่างด้าว โดยได้รับมรดกในฐานะที่เป็นทายาทโดยธรรม ตามมาตรา 93 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (ตามแบบ ต.1) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานและสอบสวนบันทึกถ้อยคำผู้ขอตามแบบและหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามข้อ 4 หากเห็นว่าอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะดำเนินการให้ได้ ก็ให้ดำเนินการ ดังนี้

(1) กรณีที่ดินอยู่ในเขตสำนักงานที่ดินจังหวัดให้สำนักงานที่ดินจังหวัดสอบถามข้อมูลที่ดินที่มีอยู่เดิมของคนต่างด้าวไปยังสำนักมาตรฐานการทะเบียนที่ดิน ทางโทรสาร ตามบัญชีตรวจสอบข้อมูลที่ดินที่มีอยู่เดิมของคนต่างด้าวตามมาตรา 93 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (ปรากฏตามเอกสารแนบท้ายคู่มือ)

(2) กรณีที่ดินอยู่ในเขตสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขา ส่วนแยก สำนักงานที่ดินอำเภอให้ส่งเรื่องให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเพื่อให้สำนักงานที่ดิน

จังหวัดดำเนินการสอบถามข้อมูลที่ดินที่มีอยู่เดิมของคนต่างด้าว ไปยังสำนักมาตรฐานการทะเบียนที่ดิน ทางโทรสารตามข้อ 5.2.1(1) ต่อไป

5.2.2 สำนักมาตรฐานการทะเบียนที่ดินตรวจสอบข้อมูลที่ดินที่มีอยู่เดิมของคนต่างด้าว และส่งคืนสำนักงานที่ดินจังหวัด ทางโทรสาร

5.2.3 เมื่อสำนักงานที่ดินจังหวัดได้รับบัญชีตรวจสอบข้อมูลที่ดินที่มีอยู่เดิมของคนต่างด้าวจากสำนักมาตรฐานการทะเบียนที่ดินแล้ว ให้ตรวจสอบว่าที่ดินที่คนต่างด้าวจะรับโอนในครั้งนี้อยู่รวมกับที่ดินที่คนต่างด้าวมีอยู่เดิม (ถ้ามี) เกินจำนวนที่จะพึงมีได้ตามความในมาตรา 87 แห่งประมวลกฎหมายที่ดินหรือไม่ ถ้าเกินกำหนดต้องแจ้งให้ผู้ขอยื่นคำขอจำหน่ายที่ดินส่วนที่เกินไปในคราวเดียวกัน (จำหน่ายโดยวิธีขายหรือให้ก็ได้ โดยยื่นคำขอจำหน่ายที่ดินตามแบบ ต.3) แล้วให้เสนอเรื่องต่อผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการ (กรณีคนต่างด้าวขอจำหน่ายที่ดิน รัฐมนตรีได้มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทน)

กรณีที่ตรวจสอบพบว่าคนต่างด้าวได้จดทะเบียนรับโอนมรดกไป โดยไม่ได้ขออนุญาตจากรัฐมนตรี ให้ดำเนินการตามข้อ 5.2.1(1) หรือข้อ 5.2.1(2) แล้วแต่กรณี ก่อนเสนอเรื่องต่อผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งอนุญาตย้อนหลังให้เป็นการถูกต้อง

5.2.4 เมื่อมีคำสั่งอนุญาตแล้ว ให้ดำเนินการ ดังนี้

(1) กรณีที่ดินอยู่ในเขตสำนักงานที่ดินจังหวัดให้สำนักงานที่ดินจังหวัดรายงานผลการสั่งอนุญาต ตามบัญชีรายงานผลการสั่งอนุญาตของคนต่างด้าว ตามมาตรา 93 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (ปรากฏตามเอกสารแนบท้ายคู่มือ) ให้กรมที่ดินทราบภายใน 7 วันนับแต่วันที่สั่งอนุญาต แล้วแจ้งผู้ขอเพื่อให้ดำเนินการต่อไป

(2) กรณีที่ดินอยู่ในเขตสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขา ส่วนแยก สำนักงานที่ดินอำเภอให้สำนักงานที่ดินจังหวัดรายงานผลการสั่งอนุญาตให้ กรมที่ดินทราบภายใน 7 วัน นับแต่วันที่สั่งอนุญาต ตาม 5.2.4 (1) แล้วส่งเรื่องคืนสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขา ส่วนแยก สำนักงานที่ดินอำเภอ เพื่อแจ้งผู้ขอให้มาดำเนินการต่อไป

5.2.5 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้คนต่างด้าวรับโอนที่ดินแล้ว ให้รายงานกรมที่ดินตามบัญชีทะเบียนที่ดินของคนต่างด้าว ตามมาตรา 93 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (ปรากฏตามเอกสารแนบท้ายคู่มือ) เพื่อจะได้แก้ไขบัญชีทะเบียนที่ดินทางส่วนกลางให้ถูกต้องตรงกัน

6. การเรียกเก็บค่าธรรมเนียม

กฎกระทรวงฉบับที่ 47 (พ.ศ.2541) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ ดังนี้

- ค่าธรรมเนียมการขอให้ได้มาซึ่งที่ดินของคนต่างด้าว รายละ 500 บาท
- ค่าอนุญาต ไร่ละ 100 บาท เศษของไร่ให้คิดเป็น 1/10
- ค่าจดทะเบียนโอนมรดกเฉพาะในระหว่างผู้บุพการีกับผู้สืบสันดาน

หรือระหว่างคู่สมรสเรียกตามราคาประเมินทุนทรัพย์ ไร่ละ 0.5

7. การทำทะเบียนที่ดินของคนต่างด้าวตามมาตรา 93 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

ให้สำนักงานที่ดินซึ่งที่ดินตั้งอยู่ สำนักงานที่ดินจังหวัด และกรมที่ดิน ใช้สมุดเบอร์ 2 ทำบัญชีทะเบียนที่ดินของคนต่างด้าว ตามมาตรา 93 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยให้สำนักงานที่ดินจังหวัดจัดทำรวมทั้งจังหวัดแห่งหนึ่ง และสำนักงานที่ดินซึ่งที่ดินตั้งอยู่จัดทำในเขตท้องที่อีกแห่งหนึ่งเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

ควรวาดต่อไป และให้แบ่งหน้าในสมุดเบอร์ 2 ตามอักษร ก. ถึง ฮ. แล้วแยกลงทะเบียนที่ดินคนต่างด้าวตามตัวอักษรตัวหน้าของชื่อซึ่งเป็นตัวที่ออกเสียง เช่น นายจอห์น ใช้อักษร “จ” นายเหลียง ใช้อักษร “ล” เป็นต้น โดยนำข้อมูลที่ดินที่มีอยู่เดิมของคนต่างด้าวที่ได้จากการตรวจสอบข้อมูลจากสำนักมาตรฐานการทะเบียนที่ดิน กรมที่ดิน ลงในบัญชีทะเบียนที่ดินดังกล่าว ตามลำดับการได้มาซึ่งที่ดินก่อนหลัง แล้วจึงนำข้อมูลที่ดินที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้คนต่างด้าวรับโอนที่ดินซึ่งได้รับอนุญาตลงเป็นลำดับต่อไป

8. แนวทางการพิจารณาของกรมที่ดิน

8.1 คนต่างด้าวเป็นผู้ขอรับมรดกในฐานะผู้รับพินัยกรรม

เมื่อผู้ขอรับมรดกตามพินัยกรรมเป็นคนต่างด้าว จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะเสนอรัฐมนตรีอนุญาตให้รับมรดกตามมาตรา 93 แห่งประมวลกฎหมายที่ดินได้ เนื่องจากผู้ขอมิใช่ทายาทโดยธรรม และเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 86 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา 86 กำหนดหลักเกณฑ์ให้คนต่างด้าวจะได้มาซึ่งที่ดินก็โดยอาศัยบทสนธิสัญญาซึ่งบัญญัติให้มีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ได้ แต่เนื่องจากประเทศไทยได้บอกเลิกสนธิสัญญากับประเทศต่าง ๆ แล้ว ตั้งแต่วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2514)

ทางปฏิบัติในกรณีนี้คือ ต้องให้ผู้จัดการมรดกจัดการจำหน่ายที่ดินโดยการขายแล้วนำเงินมาให้คนต่างด้าวซึ่งเป็นผู้รับมรดกตามพินัยกรรมต่อไป

8.2 คนต่างด้าวผู้ขอรับมรดกเป็นทั้งทายาทโดยธรรม และผู้รับพินัยกรรม

กรณีเจ้ามรดกทำพินัยกรรมยกที่ดินให้แก่คนต่างด้าวซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมของเจ้ามรดก เช่น นาย ก. สัญชาติไทย เป็นบิดา ทำพินัยกรรมยกที่ดินให้นาย เอ.(บุตร) ซึ่งเป็นคนต่างด้าว กรณีนี้ต้องให้นายเอ. รับมรดกในฐานะทายาท

โดยธรรม ตามมาตรา 93 ต่อไป โดยต้องสอบสวนให้ชัดเจนว่า เจ้ามรดกทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินให้แก่ผู้ขออย่างไร มีจำนวนมากน้อยเพียงใด

8.3 ความหมายของคำว่า “ครอบครัว” ตามมาตรา 87 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

เนื่องจากการขออนุญาตให้ได้มาซึ่งที่ดินเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือเกษตรกรรม ตามมาตรา 87 (1) และ (4) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กำหนดให้พิจารณาเป็นรายครอบครัว จึงต้องสอบสวนว่าคนในครอบครัวของคนต่างด้าว ผู้ขอรับมรดกมีกี่คน ใครบ้าง ใครมีที่ดินในประเภทที่ขออนุญาตอยู่แล้วเท่าไรหรือไม่ ซึ่งกรมที่ดินได้วางทางปฏิบัติว่า “ครอบครัว” หมายถึงคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะหรือบรรลุนิติภาวะแล้ว และยังอยู่ร่วมครัวเรือนเดียวกัน ไม่รวมบุตรที่สมรสแล้ว แม้อยู่ร่วมครัวเรือนเดียวกันและหลานหรือบุคคลอื่น ๆ โดยดูตามหลักฐานทะเบียนบ้าน

คู่มือการขอได้มาซึ่งที่ดินของคนไทยที่มีคู่สมรสเป็นคนต่างด้าว*

1. กฎหมายและระเบียบปฏิบัติ

1.1 มาตรา 74 วรรคสอง และมาตรา 86 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

1.2 หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0710/ว 792 ลงวันที่ 23 มีนาคม 2542 เรื่อง บุคคลสัญชาติไทยที่มีหรือเคยมีคู่สมรสเป็นคนต่างด้าวและบุตรผู้เยาว์ของคนต่างด้าวที่มีสัญชาติไทย ขอได้มาซึ่งที่ดิน

1.3 หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0710/ว 00795 ลงวันที่ 11 มกราคม 2543 เรื่อง บุคคลสัญชาติไทยที่มีคู่สมรสเป็นคนต่างด้าวทั้งที่ชอบและมีชอบด้วยกฎหมาย ขอได้มาซึ่งที่ดินหรือกรรมสิทธิ์ในท้องที่

1.4 หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0710/ว 03543 ลงวันที่ 31 มกราคม 2543 เรื่อง สิทธิในการถือครองที่ดินหรือท้องที่ของคนสัญชาติไทยที่สมรสกับคนต่างด้าว

1.5 หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0710/ว 13158 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2543 เรื่อง คนต่างด้าวหรือนิติบุคคลต่างด้าว หรือบุคคลสัญชาติไทยที่มีคู่สมรสเป็นคนต่างด้าว ขอซื้อและจำนองท้องที่หรือที่ดิน

1.6 หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0710/ว 16051 ลงวันที่ 25 พฤษภาคม 2543 เรื่อง บุคคลสัญชาติไทยที่มีคู่สมรสเป็นคนต่างด้าวทั้งที่ชอบและมีชอบด้วยกฎหมาย ขอได้มาซึ่งที่ดินหรือกรรมสิทธิ์ในท้องที่

* หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0515/ว 39288 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2548 เรื่อง การขอได้มาซึ่งที่ดินของคนไทยที่มีคู่สมรสเป็นคนต่างด้าว

1.7 หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0710/ว 18073 ลงวันที่ 15 มิถุนายน 2543 เรื่อง บุคคลสัญชาติไทยที่มีคู่สมรสเป็นคนต่างด้าวทั้งที่ชอบและมิชอบด้วยกฎหมาย ขอได้ มาซึ่งที่ดินหรือห้องชุด

1.8 หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0515/ว 23245 ลงวันที่ 22 สิงหาคม 2546 เรื่อง บุคคลสัญชาติไทยที่มีคู่สมรสเป็นคนต่างด้าวทั้งที่ชอบและมิชอบด้วยกฎหมาย ขอได้ มาซึ่งที่ดินหรือกรรมสิทธิ์ในห้องชุด

1.9 หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0515/ว 33259 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2547 เรื่อง การขอได้มาซึ่งที่ดินหรือห้องชุดของคนสัญชาติไทยที่มีคู่สมรสเป็นคนต่างด้าว

2. หลักเกณฑ์การขอได้มาซึ่งที่ดินของคนไทยที่มีคู่สมรสเป็นคนต่างด้าว

คนไทยที่มีคู่สมรสทั้งที่ชอบและมิชอบด้วยกฎหมายเป็นคนต่างด้าว มีสิทธิรับ โอนที่ดินในฐานะที่เป็นสินส่วนตัว (กรณีมีคู่สมรสที่ชอบด้วยกฎหมายเป็น คนต่างด้าว) และในฐานะที่เป็นทรัพย์สินส่วนตัว (กรณีมีคู่สมรสที่มิชอบด้วยกฎหมาย เป็นคนต่างด้าว) ได้โดยไม่จำกัดจำนวนเนื้อที่ โดยมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

2.1 กรณีรับให้ที่ดิน

เมื่อสอบสวนแล้วปรากฏว่า เป็นการรับให้ในฐานะที่เป็นสินส่วนตัวของ คนไทย (กรณีมีคู่สมรสที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นคนต่างด้าว) หรือเป็นทรัพย์สินส่วนตัว ของคนไทย (กรณีมีคู่สมรสที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นคนต่างด้าว) พนักงาน เจ้าหน้าที่จะดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้กับผู้ขอต่อไป (หนังสือ กระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0710/ว 792 ลงวันที่ 23 มีนาคม 2542)

2.2 กรณีซื้อที่ดิน

2.2.1 กรณีคู่สมรสต่างด้าวอยู่ในประเทศไทย

(1) กรณีคนต่างด้าวเป็นคู่สมรสที่ชอบด้วยกฎหมาย

ให้คนไทยและคู่สมรสต่างด้าวยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรร่วมกัน ในหนังสือรับรอง (ตามเอกสารแนบท้ายคู่มือ “ตัวอย่าง 1”) ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในวันจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมว่าเงินทั้งหมดที่นำมาซื้อที่ดินเป็นสินส่วนตัวของคนไทยแต่เพียงฝ่ายเดียวมิใช่สินสมรส

(2) กรณีคนต่างด้าวเป็นคู่สมรสที่มีชอบด้วยกฎหมาย

ให้คนไทยและคู่สมรสต่างด้าวยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรร่วมกัน ในหนังสือรับรอง (ตามเอกสารแนบท้ายคู่มือ “ตัวอย่าง 1”) ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในวันจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมว่า เงินทั้งหมดที่นำมาซื้อที่ดินเป็นทรัพย์สินส่วนตัวของคนไทยแต่เพียงฝ่ายเดียว มิใช่ทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ร่วมกัน (หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0710/ว 792 ลงวันที่ 23 มีนาคม 2542)

2.2.2 กรณีคู่สมรสต่างด้าวอยู่ในประเทศไทยแต่ไม่สามารถดำเนินการตาม 2.2.1

กรณีคู่สมรสต่างด้าวอยู่ในประเทศไทยแต่ในวันจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมคนต่างด้าวไม่สามารถไปยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรร่วมกันกับคนไทยในหนังสือรับรองต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานที่ดินที่ทำการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ให้คนไทยและคู่สมรสต่างด้าว ไปยื่นคำขอบันทึกถ้อยคำในหนังสือรับรอง(ตามเอกสารแนบท้ายคู่มือ “ตัวอย่าง ท.ด.9”) เพื่อยืนยันว่าเงินทั้งหมดที่คนไทยนำมาซื้อที่ดิน เป็นสินส่วนตัวหรือทรัพย์สินส่วนตัวของคนไทยแต่เพียงฝ่ายเดียว มิใช่สินสมรสหรือทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ร่วมกัน

โดยให้ยื่นคำขอกับพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานที่ดินจังหวัด หรือสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขาแห่งใดแห่งหนึ่งและให้ผู้ขอแสดงหลักฐานสำเนาหนังสือ

แสดงสิทธิในที่ดินบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน ใบสำคัญการสมรส (ถ้ามี) ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หนังสือเดินทาง หลักฐานการเปลี่ยนชื่อ ชื่อสกุล (ถ้ามี) แล้วให้คนไทยนำหนังสือรับรองไปมอบให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งทำการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมต่อไปโดยการทำหนังสือรับรองนี้ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมค่าขอแปลงละ 5 บาทตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 47 (พ.ศ.2541) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ.2497 ข้อ 2 (10) (ก) สำหรับเอกสารคำขอและหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการสอบสวนให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตั้งแพ้มเฉพาะเพื่อแยกเก็บ (หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0515/ว 33259 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2547)

2.2.3 กรณีคู่สมรสต่างด้าวอยู่ต่างประเทศ

กรณีคู่สมรสต่างด้าวอยู่ต่างประเทศ และไม่สามารถไปบันทึกถ้อยคำในหนังสือรับรองตาม 2.2.1 ให้คนต่างด้าวไปติดต่อเพื่อให้สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล หรือโนตารีพับลิก บันทึกถ้อยคำคู่สมรสต่างด้าวไว้ในหนังสือรับรอง (ตามเอกสารแนบท้ายคู่มือ"ตัวอย่าง 2") ว่าเงินทั้งหมดที่คนไทยนำไปซื้อที่ดินนั้น เป็นสินส่วนตัวหรือทรัพย์สินส่วนตัวของคนไทย มิใช่สินสมรสหรือทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ร่วมกัน แล้วให้สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล หรือโนตารีพับลิก รับรองว่าบุคคลที่ทำหนังสือนั้นเป็นคู่สมรสหรืออยู่กินฉันสามีภริยากับคนไทยจริง แล้วให้ผู้จะซื้อที่ดินนำต้นฉบับหนังสือรับรองมามอบให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งทำการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมต่อไป (หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0515/ว 23245 ลงวันที่ 22 สิงหาคม 2546)

สำหรับการบันทึกถ้อยคำในหนังสือรับรอง ตาม 2.2.1 ถึง 2.2.3 พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ต้องสอบสวนอาชีพรายได้ของผู้ขอหรือที่มาของเงินแต่อย่างใด (หนังสือกรมที่ดินที่ มท 0710/ว 16051 ลงวันที่ 25 พฤษภาคม 2543)

อนึ่ง ในกรณีที่คนไทยที่มีคู่สมรสทั้งชอบและมีชอบด้วยกฎหมายเป็นคนต่างด้าวสามารถแสดงหลักฐานได้ว่า เงินทั้งหมดที่นำมาซื้อที่ดินเป็นสินส่วนตัว

หรือทรัพย์สินส่วนตัวของตน ตามมาตรา 1471 และมาตรา 1472 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้กับคนไทยต่อไปได้ โดยไม่ต้องบันทึกถ้อยคำคนไทยและคู่สมรสต่างด้าว ตาม 2.2.1 ถึง 2.2.3 แต่อย่างใด (หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0515/ว 33259 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2547)

2.2.4 กรณีคนไทยที่มีคู่สมรสเป็นคนต่างด้าวซื้อที่ดินก่อนวันที่ 23 มีนาคม 2542 โดยแจ้งหรือยื่นเอกสารเท็จว่าเป็นโสด

เพื่อเป็นการผ่อนปรนให้แก่คนไทยที่มีคู่สมรสทั้งชอบและมิชอบด้วยกฎหมายเป็นคนต่างด้าว ที่ซื้อหรือถือครองที่ดินหลังสมรส โดยแจ้งหรือยื่นเอกสารเป็นเท็จต่อเจ้าหน้าที่ว่าเป็นโสด มิได้มีคู่สมรสเป็นคนต่างด้าว ก่อนที่กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท 0710/ว 792 ลงวันที่ 23 มีนาคม 2542 ให้คนไทยและคู่สมรสต่างด้าวยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรร่วมกันในหนังสือรับรองต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่า เงินทั้งหมดที่คนไทยนำมาซื้อที่ดินเป็นสินส่วนตัวหรือทรัพย์สินส่วนตัวของคนไทยแต่เพียงฝ่ายเดียว มิใช่สินสมรสหรือทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ร่วมกัน เสร็จแล้วให้เก็บเรื่องเข้าสารบบ ถ้าคู่สมรสที่เป็นคนต่างด้าวอยู่ต่างประเทศ และไม่สามารถไปยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรร่วมกันกับคู่สมรสต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ ให้คนต่างด้าวไปติดต่อเพื่อให้สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล หรือโนตารีพับลิก บันทึกถ้อยคำคู่สมรสต่างด้าวไว้ในหนังสือรับรอง (ตามเอกสารแนบท้ายคู่มือ “ตัวอย่าง 2”) ว่าเงินทั้งหมดที่คนไทยนำไปซื้อที่ดินนั้น เป็นสินส่วนตัวหรือทรัพย์สินส่วนตัวของคนไทย มิใช่สินสมรสหรือทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ร่วมกัน แล้วให้สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล หรือโนตารีพับลิก รับรองว่าบุคคลที่ทำหนังสือนั้นเป็นคู่สมรสหรืออยู่กินฉันสามีภริยากับคนไทยจริง แล้วให้ผู้ซื้อที่ดินนำต้นฉบับหนังสือรับรองมามอบให้พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อเก็บเรื่องเข้าสารบบ (หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0710/ว 03543 ลงวันที่ 31 มกราคม 2543)

2.3 คนไทยที่มีคู่สมรสทั้งชอบและมีชอบด้วยกฎหมายเป็นคนต่างด้าว ซื้อที่ดินแล้วขอจดทะเบียนจำนองที่ดิน

คนไทยที่มีคู่สมรสเป็นคนต่างด้าวหรืออยู่กินฉันสามีภริยากับคนต่างด้าว
ขอซื้อที่ดินเพื่อเป็นสินส่วนตัวหรือทรัพย์สินส่วนตัว โดยผู้ขอและคู่สมรสต่างด้าวได้ยื่นยัน
เป็นลายลักษณ์อักษรร่วมกันว่าเงินทั้งหมดที่คนไทยนำมาซื้อที่ดิน เป็นสินส่วนตัวหรือ
ทรัพย์สินส่วนตัวของคนไทยแต่เพียงฝ่ายเดียวมิใช่สินสมรสหรือทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ร่วม
กันและพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับการซื้อที่ดิน
ดังกล่าวแล้วที่ดินย่อมตกเป็นสินส่วนตัวหรือทรัพย์สินส่วนตัวของคนไทย ตามความใน
มาตรา 1472 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น หากผู้ซื้อที่ดินมีความ
ประสงค์จะจดทะเบียนจำนอง ไม่ว่าจะกระทำในวันเดียวกันหรือภายหลัง ก็สามารถ
ดำเนินการได้ โดยไม่ต้องให้คู่สมรสต่างด้าวมาให้ถ้อยคำยืนยันอีก (หนังสือกรมที่ดิน
ที่ มท 0710/ว 13158 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2543)

3. แนวทางการพิจารณาของกรมที่ดินเกี่ยวกับการขอได้มาซึ่งที่ดินของคนไทย ที่มีคู่สมรสเป็นคนต่างด้าว

3.1 หญิงไทยถือที่ดินแทนคู่สมรสที่เป็นคนต่างด้าว

นางสาว ก. ซื้อที่ดินโดยแจ้งความเท็จว่าเป็นคนโสด (มิได้แจ้งว่ามีคู่สมรส
เป็นคนต่างด้าว) ดังนั้น เมื่อนางสาว ก. ไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าเงินที่นำมาซื้อที่ดิน
(ระหว่างสมรสกับคนต่างด้าว) เป็นสินส่วนตัวของตน กรณีนี้จึงต้องด้วยข้อสันนิษฐาน
ของกฎหมายว่าเป็นสินสมรส ตามมาตรา 1474 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ เมื่อที่ดินดังกล่าวเป็นสินสมรส คนต่างด้าวย่อมมีส่วนเป็นเจ้าของร่วมด้วย
จึงถือว่า

3.1.1 คนต่างด้าวได้ที่ดินมาโดยฝ่าฝืนมาตรา 86 แห่งประมวลกฎหมาย
ที่ดิน ย่อมมีความผิดตามมาตรา 111 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

3.1.2 นางสาว ก. ถือที่ดินแทนคนต่างด้าวตามมาตรา 96 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ย่อมมีความผิดตามมาตรา 113 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ทั้งถือว่ากระทำความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน และแจ้งให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่ จดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารราชการ ตามมาตรา 137 และ 267 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ต้องจำหน่ายที่ดินภายในเวลาที่อธิบดีกรมที่ดินกำหนด ตามมาตรา 94 และ 96 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แต่เมื่อปรากฏว่านางสาว ก. ได้จดทะเบียนให้ที่ดินแปลงดังกล่าวแก่มารดาของตน จึงถือว่าเป็นการจำหน่ายที่ดินไปแล้ว กรมที่ดินจึงแจ้งให้จังหวัดสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีกับนางสาว ก. ในความผิดตามมาตรา 113 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ตามมาตรา 137 และ 267 แห่งประมวลกฎหมายอาญา และคนต่างด้าวในความผิดตามมาตรา 111 แห่งประมวลกฎหมายที่ดินต่อไป

3.2 หญิงไทยมีคู่สมรสเป็นคนต่างด้าวซื้อที่ดินได้จากการขายทอดตลาด

นาง บ. มีคู่สมรสไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นคนต่างด้าว ซื้อที่ดินจากการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดี ศาลแพ่งแจ้งให้เจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนระงับจำนอง และโอนกรรมสิทธิ์ให้นาง บ.

สำนักงานที่ดินจึงแจ้งให้ศาลแพ่งทราบว่าไม่อาจดำเนินการจดทะเบียนได้ เพราะผู้ซื้อมีคู่สมรสเป็นคนต่างด้าว เงินที่นำมาซื้อที่ดินเป็นเงินที่ทำมาหาได้ร่วมกัน เป็นการซื้อที่ดินเพื่อประโยชน์แก่คนต่างด้าว

ศาลแพ่งเห็นว่า นาง บ. ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับคนต่างด้าว เมื่อเป็นผู้ซื้อที่ดินได้จากการขายทอดตลาดของศาลโดยชอบด้วยกฎหมายแล้วเป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่ดินที่จะต้องดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดินต่อไป

นาง บ. ได้ยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี (ศาลแพ่ง) ขอเปลี่ยนชื่อผู้ซื้อจากตนเป็นนางสาว ล. บุตรของตน เจ้าพนักงานบังคับคดีได้แจ้งให้นาง บ. นำหลักฐานที่อ้างว่าเจ้าพนักงานที่ดินไม่ยอมจดทะเบียนโอนที่ดินเพื่อประกอบการพิจารณามีคำสั่งต่อไป

กรมที่ดินพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ศาลมีคำสั่งขายทอดตลาดทรัพย์สินในคดีแพ่งนั้น ผู้ซื้อได้ที่ดินจากการขายทอดตลาด ย่อมได้สิทธิตามมาตรา 1330 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่เป็นคนละกรณีกับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ซึ่งการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมได้มาซึ่งที่ดินของบุคคลบางประเภท ประมวลกฎหมายที่ดินได้บัญญัติไว้อีกส่วนหนึ่ง การที่ศาลสั่งขายทอดตลาดที่ดิน ศาลมิได้พิจารณาว่าผู้ซื้อที่ดินได้จากการขายทอดตลาด จะมีสิทธิที่จะซื้อที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือไม่ ดังนั้น เมื่อมีผู้ซื้อที่ดินได้จากการขายทอดตลาด ศาลเพียงแต่แจ้งให้เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการจดทะเบียนโอนให้ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น การที่ศาลแจ้งผลการขายทอดตลาด เพื่อให้เจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนโอนขายให้แก่ผู้ซื้อจากการขายทอดตลาด เป็นเรื่องในทางธุรกรรมของศาลเท่านั้น ไม่ใช่คำสั่งให้โอนแต่อย่างใด

สำหรับกรณีนี้ นาง บ. (ผู้ซื้อได้ที่ดินจากการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดี) มีคู่สมรสที่มีชอบด้วยกฎหมายเป็นคนต่างด้าว เงินที่นำมาซื้อที่ดินได้มาจากการทำมาหาได้ร่วมกันระหว่างอยู่กินฉันสามีภริยา หากให้นาง บ. ซื้อที่ดิน ก็จะเป็นผลให้คนต่างด้าวมีสิทธิในที่ดินร่วมด้วยเพราะเป็นทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ร่วมกัน ทั้งเป็นผลให้คนต่างด้าวได้มาซึ่งที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา 86 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และเป็นกรณีที่ฟังได้ว่าซื้อที่ดินเพื่อประโยชน์แก่คนต่างด้าว กรมที่ดินเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งไม่อนุญาตให้นาง บ. ซื้อที่ดินแปลงดังกล่าวตามมาตรา 74 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และรัฐมนตรีฯ ได้มีคำสั่งไม่อนุญาตให้นาง บ. ซื้อที่ดินแปลงดังกล่าว

3.3 ศาลพิพากษาให้เพิกถอนชื่อคนไทยออกจากโฉนดที่ดินเนื่องจากถือที่ดินแทนคนต่างด้าว

ศาลฎีกาวินิจฉัยชี้ว่า โจทก์เป็นคนต่างด้าวซื้อที่ดิน แต่ให้นาง ก. (คู่สมรส) ลงชื่อในโฉนดที่ดินในฐานะเป็นเจ้าของแทน จึงพิพากษาให้เพิกถอนชื่อนาง ก. ออกจากโฉนดที่ดิน และให้คนต่างด้าวจำหน่ายที่ดินภายในเวลาที่อธิบดีกรมที่ดินกำหนด โดยให้นาง ก. ผู้ถือกรรมสิทธิ์แทนไปจดทะเบียนโอนจำหน่ายให้ หากไม่ไปให้ถือเอาคำพิพากษาของศาลแทนการจดทะเบียน

กรมที่ดินพิจารณาแล้วเห็นว่า คนต่างด้าวได้มาซึ่งที่ดินดังกล่าวโดยมิชอบด้วยกฎหมายเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 86 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา 86 บัญญัติว่า “คนต่างด้าวจะได้มาซึ่งที่ดินก็โดยอาศัยบทสนธิสัญญาซึ่งบัญญัติให้มีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ได้ ฯลฯ” แต่ขณะนี้ประเทศไทยได้บอกเลิกสนธิสัญญาในเรื่องดังกล่าวกับทุก ๆ ประเทศแล้ว) ย่อมมีความผิดตามมาตรา 111 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ส่วนคนไทยนั้นปรากฏว่าได้ถือที่ดินในฐานะเป็นเจ้าของแทนคนต่างด้าวตามมาตรา 96 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ต้องจำหน่ายที่ดินตามมาตรา 94 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และย่อมมีความผิดตามมาตรา 113 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ทั้งมีความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน และแจ้งให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จัดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารราชการ ตามมาตรา 137 และ 267 แห่งประมวลกฎหมายอาญา กรมที่ดินได้แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการ ดังนี้

3.3.1 แจ้งความดำเนินคดีกับคนไทยและคนต่างด้าว

3.3.2 ให้คนต่างด้าวจำหน่ายที่ดินภายในเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่รับทราบ และแจ้งให้ทราบด้วยว่าถ้าไม่จัดการจำหน่ายที่ดินในเวลาที่กำหนด อธิบดีมีอำนาจจำหน่ายที่ดิน และสามารถเรียกเก็บค่าธรรมเนียมร้อยละห้าของราคาจำหน่าย นอกเหนือจากค่าธรรมเนียม ภาษี อากร ที่ต้องเรียกเก็บ

3.3.3 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำบันทึกถ้อยคำระหว่างคนต่างด้าวกับคนไทยผู้ถือที่ดินแทน ดังนี้

- ผู้ที่จะรับโอนที่ดินจากการจำหน่ายที่ดินนอกจากเป็นผู้ที่มีความสามารถและมีสิทธิถือที่ดินได้ตามกฎหมาย ต้องเป็นบุคคลที่คนต่างด้าวยินยอมให้รับโอน
- ราคาที่ดินที่จะจำหน่าย ให้คนต่างด้าวเป็นผู้กำหนด และให้คนต่างด้าวเป็นผู้รับเงิน
- คนไทยซึ่งถือที่ดินแทนคนต่างด้าว มีหน้าที่เฉพาะจัดการจำหน่ายที่ดินในฐานะมีชื่อในโฉนดที่ดิน ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเลือกผู้รับโอนที่ดิน

3.4 คนไทยขอจดทะเบียนจํานองที่ดินกับสามีต่างด้าว

คนต่างด้าวอยู่กินฉันสามีภริยากับนาง ก. โดยมีได้จดทะเบียนสมรส และได้ซื้อที่ดินลงชื่อนาง ก. ไว้ ต่อมานาง ก. ขอจดทะเบียนจํานองที่ดินแปลงดังกล่าวกับคนต่างด้าว สำนักงานที่ดินไม่ดำเนินการให้ นาง ก. จึงมอบโฉนดที่ดินให้คนต่างด้าวยึดไว้ ต่อมานาง ก. ได้ยื่นคำขอออกไปแทนโฉนดที่ดินดังกล่าว คนต่างด้าวจึงขอให้กรมที่ดินแจ้งเจ้าพนักงานที่ดินให้ระงับการออกไปแทนโฉนดที่ดินให้นาง ก.

กรมที่ดินพิจารณาแล้วเห็นว่า

3.4.1 การขอจดทะเบียนจํานองระหว่างนาง ก. กับคู่สมรสคนต่างด้าว มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้นาง ก. นำที่ดินแปลงดังกล่าวไปจำหน่ายจ่ายโอนเท่านั้น ไม่มีการกู้ยืมเงิน หรือเพื่อเป็นหลักประกันในการชำระหนี้แต่อย่างใด

3.4.2 กรณีเช่นนี้ถือได้ว่า นาง ก. ได้มาซึ่งที่ดินในฐานะเป็นเจ้าของแทนคนต่างด้าว ตามมาตรา 96 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จึงมีความผิดตามมาตรา 113 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน และแจ้ง

ให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่ จัดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารราชการ ซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา 137 และ 267 แห่งประมวลกฎหมายอาญา สำหรับคนต่างด้าวได้มาซึ่งที่ดิน โดยฝ่าฝืนมาตรา 86 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จึงมีความผิดตามมาตรา 111 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กรมที่ดินจึงได้ให้จังหวัดดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีกับบุคคลทั้งสอง

3.4.3 ให้จังหวัดแจ้งให้คนต่างด้าวจัดการจำหน่ายที่ดินภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ได้รับทราบการให้จำหน่ายที่ดินจากเจ้าหน้าที่และแจ้งให้ทราบด้วยว่า ถ้าไม่จำหน่ายในเวลาที่กำหนด อธิบดีมีอำนาจจำหน่ายที่ดิน และสามารถเรียกเก็บค่าธรรมเนียมร้อยละห้าของราคาที่ดินจำหน่าย นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมภาษีอากรที่ต้องเรียกเก็บโดยให้บันทึกถ้อยคำระหว่างคนต่างด้าวกับคนไทยผู้ถือที่ดินแทน ดังนี้

- ผู้ที่จะรับโอนที่ดินจากการจำหน่ายที่ดินนอกจากเป็นผู้มีความสามารถและมีสิทธิถือที่ดินได้ตามกฎหมาย ต้องเป็นบุคคลที่คนต่างด้าวยินยอมให้รับโอน

- ราคาที่ดินที่จะจำหน่าย ให้คนต่างด้าวเป็นผู้กำหนด และให้คนต่างด้าวเป็นผู้รับเงิน

- คนไทยซึ่งถือที่ดินแทนคนต่างด้าว มีหน้าที่เฉพาะจัดการจำหน่ายที่ดินในฐานะมีชื่อในโฉนดที่ดิน ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเลือกผู้รับโอนที่ดิน

3.5 รัฐมนตรีไม่อนุญาตให้หญิงไทยที่มีคู่สมรสต่างด้าวนำเงินที่เป็นสินสมรสมาซื้อที่ดินตามคำพิพากษา

ตามคำพิพากษาของศาล (ระหว่างคนต่างด้าว โจทก์ กับนาย ก. จำเลย เรื่องซื้อขาย) ศาลได้พิพากษาให้จำเลยส่งมอบการครอบครอง พร้อมจดทะเบียนโอนเปลี่ยนชื่อจากจำเลยเป็นชื่อนาง น. (ภริยาชอบด้วยกฎหมายของคนต่างด้าว) มิฉะนั้นให้ถือเอาคำพิพากษาของศาลแทนการจดทะเบียนของจำเลย หากไม่สามารถจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อได้ ให้จำเลยคืนเงินจำนวน 1,350,000 บาท แก่โจทก์

นาง น. เป็นภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของคนต่างด้าว ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนได้มาซึ่งที่ดินตามคำพิพากษาของศาลโดยให้ถ้อยคำว่า เงินทั้งหมดที่นำมาซื้อที่ดินเป็นของคู่สมรสซึ่งเป็นคนต่างด้าว

กรมที่ดินพิจารณาแล้วเห็นว่า นาง น. ผู้ขอลงชื่อใน น.ส.3 ตามคำสั่งศาลมีคู่สมรสเป็นคนต่างด้าว และนาง น. ได้ให้ถ้อยคำยืนยันว่าเงินทั้งหมดที่นำไปซื้อที่ดินเป็นของคนต่างด้าวทั้งสิ้น ดังนั้น การที่นาง น. ขอจดทะเบียนลงชื่อใน น.ส.3 ดังกล่าวจึงเป็นการถือครองที่ดินแทนคู่สมรสซึ่งเป็นคนต่างด้าว พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามคำพิพากษาได้ แต่อย่างไรก็ดี ศาลได้มีคำพิพากษาเป็นทางออกไว้แล้วว่า “หากไม่สามารถจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อได้ให้จำเลยคืนเงินจำนวน 1,350,000 บาท แก่โจทก์” ซึ่งโจทก์ก็สามารถดำเนินการตามคำพิพากษาดังกล่าวต่อไปได้

กรมที่ดินได้เสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งไม่อนุญาตให้นาง น. ซื้อที่ดินแปลงดังกล่าวตามมาตรา 74 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้สั่งไม่อนุญาตให้นาง น. รับโอนที่ดินแปลงดังกล่าว

3.6 ศาลพิพากษาให้เพิกถอนชื่อคนไทยซึ่งถือที่ดินไว้แทนคนต่างด้าว

ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุด (คดีระหว่าง นาย ป. คนต่างด้าว โจทก์ที่ 1 นาง จ. (คู่สมรสของ นาย ป.) โจทก์ที่ 2 และนาง ท. จำเลย) โดยวินิจฉัยว่าการที่โจทก์ที่ 1 ซึ่งเป็นคนต่างด้าวซื้อที่ดินโดยให้นาง ท. ซึ่งมีสัญชาติไทยเป็นผู้รับโอนที่ดินไว้แทน วัตถุประสงค์ของสัญญาซื้อขาย จึงเป็นการต้องห้ามชัดแจ้งตามกฎหมาย เพราะขัดมาตรา 86 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นาย ป. จะฟ้องบังคับให้นาง ท. โอนที่ดินเฉพาะส่วนของตนครึ่งหนึ่งให้แก่ตนไม่ได้ และนาง ท. ในฐานะผู้รับโอนไว้แทนนาย ป. ก็อ้างว่าเป็นเจ้าของมิได้

ผลต่อไปต้องเป็นไปตามมาตรา 96 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยไม่มีผลกระทบกระเทือนถึงกรรมสิทธิ์ในที่ดินของนาง จ. (โจทก์ที่ 2) อีกครั้งหนึ่งแต่อย่างใด และศาลได้พิพากษาให้เพิกถอนชื่อนาง ท. ออกจากโฉนดที่ดิน และให้นาง ท. จัดการโอนที่ดินเป็นของนาง จ. ครั้งหนึ่ง หากนาง ท. ไม่ดำเนินการให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลย

กรมที่ดินพิจารณาแล้วให้ดำเนินการตามคำพิพากษาของศาลโดย

3.6.1 จดทะเบียนในให้นาง ท. โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่นาง จ. ครั้งหนึ่งตามคำพิพากษาของศาลในประเภท “กรรมสิทธิ์รวม (โอนให้ตัวการ) ตามคำพิพากษา.....” และเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในประเภทไม่มีทุนทรัพย์

3.6.2 ส่วนที่เหลืออีกครั้งหนึ่งซึ่งมีชื่อนาง ท. ก็ดำเนินการจำหน่ายไปตามมาตรา 96 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อดำเนินการดังกล่าวแล้ว จะไม่ปรากฏชื่อนาง ท. ในโฉนดที่ดินแต่อย่างใด การดำเนินการดังกล่าวก็จะถือได้ว่าเป็นการเพิกถอนชื่อนาง ท. ออกจากโฉนดที่ดินตรงตามที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว

3.6.3 แจ้งให้จังหวัดแจ้งคนต่างด้าว (โจทก์ที่ 1) จัดการจำหน่ายที่ดินเฉพาะส่วนที่เหลือภายในกำหนดหนึ่งปี นับแต่วันรับทราบการให้จำหน่ายจากพนักงานเจ้าหน้าที่ พร้อมทั้งบันทึกถ้อยคำรับทราบไว้เป็นหลักฐาน ถ้านาย ป. คนต่างด้าวไม่จัดการจำหน่ายที่ดินภายในเวลาที่กำหนด อธิบดีกรมที่ดินมีอำนาจจำหน่ายที่ดินนั้นตามมาตรา 94 แห่งประมวลกฎหมายที่ดินต่อไป

ตัวอย่าง 1

หนังสือรับรอง
Letter of Confirmation

เขียนที่.....
At

วันที่.....เดือน.....ปี.....
Date Month Year

ข้าพเจ้า นาย/นาง..... และ นาย/นาง.....
I, Mr./Mrs and Mr./Mrs

เป็นคู่สมรสโดยชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย..... ขอให้ด้วยตัวข้าพเจ้าร่วมกันว่าเงิน
are registered/unregistered both spouses. We together confirm that the money

ที่ นาย/นาง..... นำมาซื้อที่ดิน
which Mr./Mrs shall expend on the purchase of

ตามโฉนดที่ดิน/น.ส.3 ก./น.ส. 3 เลขที่..... ตำบล.....
land title deed/N.S. 3 K/N.S. 3 no Sub-district

อำเภอ..... จังหวัด.....
District Province

พร้อมสิ่งปลูกสร้าง..... ตำบล.....
with the construction Sub-district

อำเภอ..... จังหวัด.....
District Province

หรือห้องชุดเลขที่..... ชั้นที่..... ชื่ออาคารชุด.....
or Condominium unit no Floor Name of the Condominium

ตำบล..... อำเภอ.....
Sub-district District

จังหวัด..... เป็นเงินส่วนตัวหรือทรัพย์สินส่วนตัว
Province is wholly Sin Suan Tun or the personal

ของ นาย/นาง..... แต่เพียงฝ่ายเดียว มีใจสินสมรส หรือ
property of Mr./Mrs alone, not Sin Som Ros or the

ทรัพย์สินที่นำมาหาได้ร่วมกัน
matrimonial property between husband and wife.

(ลงชื่อ).....สามี/ภริยา ผู้รับรอง
(Signature) Certified spouse

(ลงชื่อ).....สามี/ภริยา ผู้รับรอง
(Signature) Certified spouse

(ลงชื่อ).....พยาน
(Signature) Witness

(ลงชื่อ).....พยาน
(Signature) Witness

หนังสือฉบับนี้ได้ทำต่อหน้า
This record is made in the presence of

(ลงชื่อ).....เจ้าพนักงานที่ดิน
(Signature) (Competent official)

หนังสือรับรอง
Letter of Confirmation

เขียนที่.....

At

วันที่.....เดือน.....ปี.....
Date Month Year

ข้าพเจ้านาง/นาง.....และนาย/นาง.....
I, Mr./Mrs and Mr./Mrs

เป็นผู้สมรสโดยชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย.....ขอให้ถือข้อ่าขึ้นยืนยันร่วมกันว่าเงิน.....
are registered/unregistered both spouses. We together confirm that the money

ที่ นาย/นาง.....นำมาซื้อที่ดิน.....
which Mr./Mrs shall expend on the purchase of

โฉนดที่ดินน.ส.3 ก./น.ส. 3 เลขที่.....ตำบล.....
land title deed/N.S. 3 K/N.S. 3 no Sub-district

อำเภอ.....จังหวัด.....
District Province

พร้อมซึ่งปลูกสร้าง.....ตำบล.....
with the construction Sub-district

อำเภอ.....จังหวัด.....
District Province

หรือห้องชุดเลขที่.....ชั้นที่.....ชื่ออาคารชุด.....
or Condominium unit no Floor Name of the Condominium

ตำบล.....อำเภอ.....
Sub-district District

จังหวัด.....เป็นสินส่วนตัวหรือทรัพย์สินส่วนตัว.....
Province is wholly Sin Suan Tua or the personal

ของ นาย/นาง.....แต่เพียงฝ่ายเดียว มีใช้สินสมรส หรือ.....
property of Mr./Mrs alone, not Sin Som Ros or the

ทรัพย์สินที่นำมาหาได้ร่วมกัน
matrimonial property between husband and wife.

การรับรอง (ลงชื่อ).....สามีหรือ ผู้รับรอง
Confirmation (Signature) Certified spouse

(ลงชื่อ).....สามี/ภริยา ผู้รับรอง
(Signature) Certified spouse

(ลงชื่อ).....พยาน
(Signature) Witness

(ลงชื่อ).....พยาน
(Signature) Witness

การกำหนดสิทธิในที่ดินของคนต่างด้าว

ปัจจุบันคนต่างด้าวหรือนิติบุคคลต่างด้าวมีสิทธิเป็นเจ้าของที่ดินในประเทศไทยได้ใน 3 กรณี ดังนี้

1. การขอรับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรม ตามมาตรา 93 แห่งประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งเมื่อรวมกับที่ดินที่มีอยู่เดิมแล้ว (ถ้ามี) ต้องไม่เกินจำนวนที่จะพึงมีได้ตามความในมาตรา 87 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เช่น ที่อยู่อาศัยไม่เกิน 1 ไร่ ซึ่งต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี (รายละเอียดปรากฏตามคู่มือการขอได้มาซึ่งที่ดินของคนต่างด้าวโดยได้รับมรดกในฐานะที่เป็นทายาทโดยธรรม ตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0515/ว 21667 ลงวันที่ 15 กรกฎาคม 2548)

2. การซื้อที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยตามมาตรา 96 ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยคนต่างด้าวที่ได้นำเงินมาลงทุนตามจำนวนที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่าสี่สิบล้านบาทอาจขอให้ได้มาซึ่งที่ดินเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยได้ไม่เกินหนึ่งไร่ ซึ่งต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี ในการขอให้ได้มาซึ่งที่ดินดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง (รายละเอียดปรากฏตามคู่มือการได้มาซึ่งที่ดินเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยของคนต่างด้าวตามมาตรา 96 ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท. 0515/ว 09864 ลงวันที่ 4 พฤษภาคม 2548)

3. คนต่างด้าวหรือนิติบุคคลต่างด้าวอาจขอได้มาซึ่งที่ดินตามกฎหมายอื่น เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พระราชบัญญัติการปิโตรเลียม พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พระราชบัญญัติประกันชีวิต หรือพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ ฯลฯ

สาระน่ารู้เกี่ยวกับ บทบาท อำนาจและหน้าที่ของ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติในส่วนของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาไว้ในมาตรา 196, 197 และ 198 ซึ่งบทบัญญัติในมาตรา 196 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 บัญญัติว่า “ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภามีจำนวนไม่เกิน 3 คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชน มีความรอบรู้และมีประสบการณ์ในการบริหารราชการแผ่นดิน วิสาหกิจ หรือกิจกรรม อันเป็นประโยชน์ร่วมกันของสาธารณะ และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” และมาตรา 329(1) ได้กำหนดระยะเวลาให้ดำเนินการตรวจกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ภายในสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ.2542 ประกอบกับประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ 14)

บทบาท อำนาจและหน้าที่ของผู้ตรวจราชการแผ่นดินของรัฐสภา

1. พิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียน
 - เรื่องที่ข้าราชการ พนักงานของรัฐหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่นไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือปฏิบัตินอกเหนืออำนาจหน้าที่
 - เรื่องที่ข้าราชการ พนักงานของรัฐหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่นปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ โดยก่อให้เกิดความ

เสียหายแก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชนโดยไม่เป็นธรรม ไม่ว่าจะการปฏิบัตินั้นจะชอบหรือไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายก็ตาม

- กรณีอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

2. จัดทำรายงานพร้อมทั้งเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะต่อรัฐสภา

- รายงานเฉพาะเรื่อง

- รายงานประจำปี (ภายในเดือนมีนาคมของทุกปี)

3. เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง เพื่อวินิจฉัยในกรณีเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือการกระทำใดของบุคคลใดตามข้อ 1 มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

4. เสนอแนะต่อหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินการให้มีการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติม กฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องดังกล่าวต่อไป ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับมติคณะรัฐมนตรีให้ส่งรายงานดังกล่าวให้คณะรัฐมนตรีทราบด้วย

5. แจ้งให้หน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนและผู้บังคับบัญชาของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ เมื่อเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการทุจริต หรือประพฤติมิชอบในวงราชการ หรือมีมูลความผิดทางอาญา หรือมูลความผิดทางวินัย และให้หน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน และผู้บังคับบัญชาดังกล่าว แจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาทราบทุก 3 เดือน

ผู้มีสิทธิร้องเรียน

1. บุคคลและคณะบุคคลซึ่ง
 - 1.1 พบเห็นเหตุการณ์หรือเรื่องที่จะร้องเรียน
 - 1.2 ได้รับความเสียหายโดยไม่เป็นธรรม
 - 1.3 มีส่วนได้เสียในกรณีนั้นๆ
2. กรรมการของวุฒิสภาหรือกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรได้สอบสวน หรือพิจารณาและส่งเรื่องให้ดำเนินการ

การยื่นเรื่องร้องเรียนอย่างไร (มาตรา 20)

1. การร้องเรียนด้วยหนังสือ (มาตรา 20 วรรคแรก) จะต้อง
 - 1.1 ระบุชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องเรียน
 - 1.2 ระบุเหตุที่ทำให้ต้องร้องเรียน
 - 1.3 ใช้ถ้อยคำสุภาพ
 - 1.4 ลงลายมือชื่อผู้ร้องเรียน
 - 1.5 การส่งหนังสือร้องเรียน
 - 1.5.1 นำส่งด้วยตนเอง
 - 1.5.2 ส่งทางไปรษณีย์
 - 1.5.3 มอบให้บุคคลอื่นนำส่ง
 - 1.5.4 ส่งผ่าน ส.ส. หรือ ส.ว.
 - 1.5.5 ส่งทางโทรสาร (FAX)
 - 1.5.6 วิธีอื่นๆ ตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภากำหนด
2. การร้องเรียนด้วยวาจาทางโทรศัพท์ (มาตรา 20 วรรคสอง) จะต้อง
 - 2.1 โทรศัพท์ไปยังสำนักงาน (หมายเลข โทร. 1676 ฟรีทั่วประเทศ)
 - 2.2 แจ้งชื่อ ที่อยู่ และหมายเลขโทรศัพท์ (ถ้ามี) ของผู้ร้องเรียน

2.3 แจ้งเลขประจำตัวประชาชน หรือเลขที่หนังสือเดินทางของ
ผู้ร้องเรียน

2.4 ระบุเหตุที่ทำให้ต้องร้องเรียน

2.5 เรื่องร้องเรียนด้วยวาจาต้องเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วนหรือไม่
ยุ่งยากซับซ้อน

2.6 ใช้ถ้อยคำสุภาพ

2.7 ยินยอมให้มีการบันทึกเสียงคำร้องเรียนไว้เป็นหลักฐาน

3. การร้องเรียนผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) (มาตรา 21 และ
มาตรา 27 (5)) จะต้องปฏิบัติ ดังนี้

3.1 เข้า www.ombudsman.go.th

3.2 คลิกเข้าเมนู แบบการร้องเรียน

3.3 กรอกชื่อ – สกุล ของผู้ร้องเรียนที่ถูกต้องในช่องที่กำหนด

3.4 กรอกหมายเลขบัตรประชาชน 13 หลักให้ครบถ้วน

3.5 กรอกที่อยู่ของผู้ร้องเรียนที่สามารถติดต่อกลับได้และอีเมลแอด
เดรส (E-Mail address) (ถ้ามี)

3.6 กรอกรายละเอียดเรื่องที่ต้องการร้องเรียนโดยใช้ถ้อยคำที่สุภาพ

3.7 เลือกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.8 คลิกปุ่มส่งคำร้อง

3.9 รับเลขที่เรื่องร้องเรียน (E เลขที่ / พ.ศ.) เพื่อใช้ติดตามเรื่อง
ร้องเรียน

หมายเหตุ กรณีข้อมูลไม่ครบถ้วนระบบจะไม่จัดส่งข้อมูลมายัง
สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และจะแจ้งทางหน้าจอให้ผู้ร้องเรียน
ทราบว่ามีข้อมูลใดบ้างที่ผู้ร้องเรียนยังไม่ได้กรอกข้อมูล

เรื่องร้องเรียนประเภทใดอยู่ในอำนาจ และไม่อยู่ในอำนาจ

1. เรื่องที่ไม่ให้รับไว้พิจารณาหรือให้ยุติการพิจารณา มีดังนี้

1.1 เรื่องที่เป็นนโยบายซึ่งคณะรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา เว้นแต่การปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา 16(1) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ.2542

1.2 เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งเสร็จเด็ดขาดแล้ว

1.3 เรื่องที่มีได้เป็นไปตามมาตรา 16(1) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ.2542

1.4 เรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลหรือการลงโทษทางวินัย

1.5 เรื่องที่ผู้ร้องเรียนไม่ปฏิบัติตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ.2542

2. เรื่องที่อาจไม่รับพิจารณาหรืออาจยุติการพิจารณามีดังนี้

กรณีแรก 2.1 เรื่องที่เกี่ยวกับการทุจริตของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

2.2 เรื่องที่ผู้ร้องเรียนไม่ให้ความร่วมมือ

2.3 เรื่องที่เคยสรุปผลการพิจารณาแล้ว

กรณีสอง (กรณีที่มีการพิจารณาต่อไปจะไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม)

2.4 เรื่องที่ผู้ร้องเรียนตาย

2.5 เรื่องที่ผู้ร้องเรียนมิได้มีส่วนได้เสีย

2.6 เรื่องที่ผู้ร้องเรียนได้ยื่นเมื่อพ้นกำหนดสองปี

2.7 เรื่องที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมหรือได้รับการชดเชยความเสียหายอย่างเหมาะสมแล้ว

**สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคุ้มครองสิทธิ
ประชาชนระหว่างประเทศ (สฝคป.)**

สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

สำนักงานอัยการสูงสุด อาคารถนนรัชดาภิเษก ชั้น 2 ถนนรัชดาภิเษก

แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900

โทรศัพท์ 0 2515 4061 , 0 2515 4792

โทรสาร 0 2515 4792

<http://www.humanrights.ago.go.th>

e-mail : humanrights @ ago.go.th

Office of International Peoples' Rights Protection

Department of Peoples' Rights Protection and Legal Aid ,

Office of the Attorney General ,2nd floor, Rachadapisek Road,

Chatuchak District, Bangkok 10900

Tel : 0 2515 4061, 0 2515 4792

Fax : 0 2515 4792

<http://www.humanrights.ago.go.th>

e-mail : humanrights @ ago.go.th
